

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Farmaceutická fakulta v Hradci Králové

Katedra sociální a klinické farmacie

**LÉKÁRENSTVÍ NA PROSTĚJOVSKU V PROCESU VÝVOJE ZDRAVOTNICTVÍ
PO ROCE 1989**

**Pharmacy Practice in the Prostějov Region during the Health Care Development
Process after the 1989**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí diplomové práce:
Doc. PhDr. František Dohnal, CSc.

Hradec Králové, 2009

Eva NAVRÁTILOVÁ

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci na téma „Lékárenství na Prostějovsku v procesu vývoje zdravotnictví po roce 1989“ vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury.

V Hradci Králové, dne

.....
Eva Navrátilová

Poděkování autora DP

*Děkuji touto cestou především vedoucímu mé diplomové práce
Doc. PhDr. Františku Dohnalovi, CSc. a také místním provozovatelům
lékáren, kteří mi poskytli cenné informace pro napsání této práce.*

OBSAH:

Úvod	5
Z kapitalismu do socialismu a zpět	7
Revoluce v Československu v roce 1989 a její dopady	15
Transformace zdravotnictví po roce 1989	20
Transformace lékárenství po roce 1948	27
Historie zavádění výpočetní techniky do lékáren	35
Charakteristika regionu Prostějovska	37
Vývoj prostějovského zdravotnictví do roku 1989	46
Vývoj zdravotnictví na Prostějovsku po roce 1989	51
Seznam lékáren na okrese Prostějov	55
Dějiny lékáren na Prostějovsku	57
Mapy prostějovských ulic	70
Dějiny lékáren v Prostějově	71
Závěr DP	88
Seznam použité literatury	89
Seznam zkratk	95
Přílohy	97
Abstrakt	98
Summary	99
Životopis autora DP	100

Úvod

Motto:

*.....proto si také musíme uvědomit,
že demokracie není něco přirozeného,
musí se usilovně vypracovat.....*

T.G.M.

Prostějov - město básníka Jiřího Wolкера, již po více než tři století město dobrých krejčí, ale i město staré historie současného strojírenského průmyslu. V historii vzkvétal v dobách krátkých mírů a trpěl za častých válek. Předurčovala ho k tomu poloha při hlavní cestě mezi Brnem a Olomoucí. Město bylo několikrát vypáleno a vydrancováno, aby ho opět povznesly k měšťanskému blahobytu ruce dovedných řemeslníků. Těžce bylo město poškozeno za třicetileté války. Při velkém požáru roku 1697 lehlo popelem. Dlouhodobý vývoj města dokládá nejen bohatá historie, ale i jeho stavby, průmyslový rozvoj, zemědělství, péče o obyvatelstvo, výstavba města spolu s rozvojem kultury a tělovýchovy.

V roce 1989, kdy se rychlé politické změny staly motivem nových nadějí a očekávání ve všech oblastech osobního i společenského života, nebyly k dispozici žádné plány nového českého zdravotnického systému. Základním úkolem těch let bylo proměnit nepružnou strukturu zdravotnictví a vytvořit podmínky pro vyšší kvalitu a hospodárnost zdravotnických služeb, neboť v roce 1948 zde bylo účinné zdravotnictví veřejné i soukromé, v roce 1989 jen nepružné centralizované státní zdravotnictví.

V důsledku nevyhraněné koncepce však vznikla nejednotnost v pohledu na otázky privatizace, řízení i financování.

Lidem se vrátila možnost cestovat, studovat, podnikat, svobodně volit. S tím vším přišla také konkurence a snaha přijít s něčím novým na trh i v oblasti zdravotnictví.

Tato diplomová práce je zaměřena na historii lékáren a na vývoj zdravotnictví na Prostějovsku po roce 1989. Na základě zkoumání dané problematiky jsem došla k závěru, že největší rozmach lékáren nastal po roce 1993.

Zajímám se o historii, v Prostějově žiji od narození, proto jsem se snažila vypátrat co nejvíce informací k tématu a poznat, jak se v našem regionu lékárenství vyvíjelo a transformovalo po roce 1989.

Ve svém hledání a bádání jsem navázala na práci PhMr. Františka Frömla, který se již přede mnou touto problematikou zabýval a shrnul ji ve své rigorózní práci.

Všechny lékárny jsem musela navštívit osobně a majitele jednotlivých lékáren doslova vyzpovídat. Informace a jednotlivé údaje jsem dávala dohromady na základě jednotlivých výpovědí. Také jsem pročetla spoustu regionálních novin, abych údaje o zdravotnictví mohla zakomponovat do své práce.

Práce se zabývá historií lékáren jak na okrese Prostějova, tak i v Prostějově samotném.

Na jedné straně zde můžeme najít lékárny, které mají svou historii, na druhé straně pak ty, jejichž provoz byl zahájen až po sametové revoluci. V textu jsou také zmíněny lékárny, jejichž činnost byla po roce 1989 ukončena.

Setkáme se zde i s privatizací jednotlivých lékáren, zaváděním výpočetní techniky do lékáren a osobními zkušenostmi jednotlivých lékárníků s těmito změnami.

Text diplomové práce jsem obohatila mnoha fotografiemi z dob současných i dávno minulých, které jsem umístila jako přílohy.

Přeji všem čtenářům, kteří mají rádi dějiny nebo těm, kteří se chtějí dozvědět jen nějaké nové informace o Prostějovu z trochu jiného úhlu, příjemné chvíle strávené nad četbou diplomové práce.

Z kapitalismu do socialismu a zpět

- Ø dvacet let samostatného Československa (1918 - 1939)
- Ø druhá světová válka a okupace Československa (1939 - 1945)
- Ø osvobozené Československo v letech 1945 - 1948
- Ø Československo pod vládou komunistů (1948 - 1989)

Dvacet let samostatného Československa (1918 - 1939)

Československá republika vstoupila **28. října 1918** mezi evropské státy jako **parlamentní buržoazně demokratická republika** v čele s prezidentem **T. G. Masarykem**.

Československo bylo založeno na **humanitním demokratismu**, na rovnoprávném spojení dvou nejbližších evropských národů i na širší vizi demokratické unie střední a celé Evropy, kolektivní bezpečnosti a světové demokracii.¹

Její vykročení však nebylo jednoduché. Válka poznamenala hospodářský život státu. Bylo třeba čelit inflaci a upevnit měnu, zajistit výživu obyvatelstva, budovat armádu, provést pozemkovou reformu, dosáhnout oživení průmyslové výroby, hledat nové zahraniční trhy atd.

Československo bylo od počátku své existence státem se silnými **národnostními menšinami**. **Národnostní otázka** byla stálým zdrojem neklidu, jehož Hitler a sudetští Němci dokonale využili v roce 1938.

Ve 30. letech 20. století bylo Československo poznamenáno světovou hospodářskou krizí. Její důsledky se promítly nejen ve **vzrůstajícím sociálním napětí**, ale i ve **vyhrocení národnostních otázek**. Nadějí se stalo ukončení krize a postupné oživení výroby počínaje kolem roku 1934.²

Dne **18. prosince 1935** byl prezidentem republiky zvolen **dr. Eduard Beneš**. V roce 1936 Německo obsadilo **demilitarizované pásmo v Porýní**, které zhoršilo mezinárodní postavení Československa.

¹ Kučerová Stanislava. a kol., *Česká a slovenská otázka v soudobém světě*, nakl. KONVOJ, 2002

² Jung Jaroslav a kol.: *Dějepis*, nakl. ORFEUS, vydání Praha, rok 1992, str. 84

Rok 1937 nebyl pro Československo rovněž příznivý. V prosinci se v **Berchtesgaden** setkal britský ministr zahraničí **Halifax s Hitlerem** a dal najevo, že **Anglie** nebude Německu ve střední Evropě překážet – začala se rozvíjet britská **politika appeasementu**, tj. ústupků a nevměšování do německých plánů, k níž se připojila i **Francie**.

V březnu roku **1938** obsadil Hitler Rakousko a připojil ho k říši (**anšlus**).

V dubnu formuloval zásady plánu útoku na Československo a **Konrád Henlein** po dohodě s nacistickými špičkami vyhlásil tzv. **karlovarské požadavky**, které požadovaly pro sudetské Němce autonomii a svobodu pro nacistickou ideologii. V **květnu**, po zjištění soustřeďování německých jednotek u čs. hranic, vyhlásila vláda **I. mobilizaci**. Hitler se sice stáhl, ale Velká Británie a Francie začaly vyvíjet na Československo nátlak, aby přijalo Henleinovy karlovarské požadavky.

Dne **29. září 1938**, se konference za účasti Německa, Itálie, Anglie a Francie uskutečnila v Mnichově. Chamberlain a Daladier zde spolupodepsali dohodu o odstoupení čs. pohraničních území Německu.

Dne **30. září 1938** československá vláda **mnichovský diktát** přijala.

Předmnichovská republika se stala minulostí. Prezident E. Beneš dne 5. října 1938 abdikoval a 22. října odletěl do Anglie, kde se věnoval šest let obnovení československé samostatnosti.³

Existence pomnichovské republiky byla už jen skomíráním, několikaměsíčním odkladem před přímou **hitlerovskou okupací**.

Dne **30. listopadu 1938** byl zvolen prezidentem republiky **dr. Emil Hácha**.

Název republiky byl rozdělen pomlčkou: **Republika česko – slovenská**.

Směrnici k likvidaci „zbytku Československa“ vydal Hitler již 21. října 1938.

Aby před světovou veřejností dokázal, že není životaschopné, využil pohotově **slovenského separatismu**.

Dne **14. března 1939** odhlasoval slovenský sněm vytvoření **Slovenského štátu**. Nakonec prezident Hácha, pod Hitlerovým nátlakem z hrozby leteckého bombardování Prahy, podepsal souhlas s **kapitulací**.

³ Jung Jaroslav a kol.: *Dějepis*, nakl. ORFEUS, vydání Praha, rok 1992, str. 85,86

Po návratu do Prahy dne **15. března 1939** byl již „uvítán“ německou **okupační armádou**.

Jak v situaci po Mnichovu postupovali českoslovenští komunisté?
Po zastavení činnosti KSČ v říjnu 1938 odjela řada jejich funkcionářů do Moskvy. Zde vytvořili tzv. **moskevské vedení KSČ** v čele s K. Gottwaldem, které však vedle obecných proklamací v podstatě vyčkávalo dalšího vývoje až do napadení SSSR Německem v roce 1941. Teprve potom začalo podle sovětských instrukcí organizovat **odboj**, jehož základním cílem bylo nastolit po osvobození Československa **komunistický režim**.⁴

Druhá světová válka a okupace Československa (1939 - 1945)

Dne **16. března 1939** vydal Hitler výnos o zřízení **Protektorátu Čechy a Morava**, jehož území bylo prohlášeno za součást **Velkoněmecké říše**. Proti okupaci se prakticky okamžitě po 15. březnu 1939 postavilo české **hnutí odporu**, diferencující se na ilegální organizace orientované na **čs. exilovou vládu v Londýně** a na organizace řízené **moskevským vedením KSČ**. Zahraniční odboj reprezentovaný na **Západě** prezidentem **Benešem** a exilovou vládou v Londýně usiloval diplomatickými akcemi a organizováním čs. armády o uznání neplatnosti Mnichova a **právní kontinuity** Československé republiky. Čs. zahraniční odboj na **Východě**, politicky řízený moskevským vedením KSČ se zaměřil na získání pozic po porážce Německa. Cílem sice bylo bojovat proti nacistům, ale současně tyto snahy vedly k získání takových pozic, které by po porážce Německa usnadnily **komunistům** stát se **určující politickou silou** v Československu.

V Praze vypukly dne **28. října 1939** v souvislosti s výročím republiky masové demonstrace, které 15. listopadu pokračovaly při pohřbu medika Jana Opletala, zastřeleného nacisty.

Po té Němci uzavřeli vysoké školy, popravili 9 studentských funkcionářů a přes 1200 vysokoškoláků odvěkli do koncentračního tábora.

⁴ Jung Jaroslav a kol.: *Dějepis*, nakl. ORFEUS, vydání Praha, rok 1992, str. 87-89

Zatýkání, popravy a deportace však nebyly schopny narůstající české hnutí odporu zcela paralyzovat, proto Hitler v září roku 1941 jmenoval zastupujícím protektorem **Reinharda Heydricha**, muže tvrdé ruky. Tento generál SS se do dějin zapsal doslova krvavým písmem. Po svém nástupu vyhlásil **stanné právo a rozpoutal represálie** (násilná odveta).

Československá zahraniční vláda po dlouhých úvahách rozhodla odstranit Heydricha atentátem, který provedli angličtí parašutisté dne **27. května 1942**. Nacisté reagovali **brutální odvetou**. Bylo opět vyhlášeno stanné právo, během něhož bylo popraveno podle neúplných údajů 2300 osob, mezi nimi i spisovatel Vladislav Vančura.⁵

Německá nacistická perzekuce zasáhla všechny vrstvy českého a slovenského národa. Otázka viny či nevin se prakticky neposuzovala, rozsudek byl obětím oznámen v řadě případů bezprostředně před popravou. Na popravištích a v koncentračních táborech umírali Češi bez rozdílu politické příslušnosti, náboženství či společenského zařazení.

Domácí odboj byl zahájen spolupracovníky dr. Beneše již v březnu 1939 založením odbojové organizace, k níž patřilo **Politické ústředí**, ilegální síť **Petičního výboru „Věrní zůstaneme“** a **Obrana národa**.

Prezident Beneš se v rámci zahraničněpolitické otázky rozhodl pro sblížení se Sověty, neboť doufal v jejich postupném poválečném směřování k demokracii. Učinil tak na základě úvahy o sovětském štítu před možnou další německou expanzí.

V roce **1943** proto přijel do Moskvy, kde 12. prosince podepsal československo-sovětskou smlouvu **o přátelství, vzájemné pomoci a poválečné spolupráci** (jak si ovšem Stalin přátelskou spolupráci představoval a s ním čs. komunisté, prokázal vývoj po roce 1945 a 1948).

Současně prezident Beneš jednal v Moskvě s představiteli KSČ o budoucí podobě Československa a jeho vnitřním uspořádání. Už zde **Gottwald** prosadil ty zásady, které se pak staly základem **Košického vládního programu**, odrazového můstku k dalšímu růstu moci komunistů.

⁵ Jung Jaroslav a kol.: *Dějepis*, nakl. ORFEUS, vydání Praha, rok 1992, str. 90-92

Slovenské národní povstání (SNP) bylo v roce 1944 vyvrcholením protifašistického odboje na Slovensku v letech II. světové války a důležitou fází národní a demokratické revoluce v Československu. Politickým orgánem SNP se stala Slovenská národní rada, která proklamovala obnovení Československé republiky na nových základech – na vzájemné rovnosti Čechů a Slováků při uznání **svébytnosti slovenského národa**.

Tohoto požadavku komunisté za tehdejší situace obratně využili ke kritice předmnichovské republiky jako státu Slováky potlačujícího pod heslem jednotného československého národa.

SNP bylo zahájeno 29. srpna 1944 bojem proti nastupujícím německým jednotkám a signalizovalo nejen přání Čechů a Slováků žít ve společném státě, ale rovněž vzrůstající **politický nástup komunistů**.

Květnové povstání českého lidu vypuklo na počátku května **1945** jako projev spontánního odporu národa proti německým okupantům za stavu rozkladu nacistického mocenského aparátu a vítězného tažení spojeneckých vojsk. Vrcholem odporu se **5. května 1945** stalo **Pražské povstání**. Dne **7. května** podnikly jednotky **SS** a **wehrmachtu** soustředěný útok proti obráncům Prahy za použití letectva, tanků a dělostřelectva. Nebezpečí zničení Prahy bylo tak hrozné, že byla 8. května uzavřena dohoda o kapitulaci německých sil, umožňující jim volný odchod na západ. Podmínky nebyly německou stranou dodržovány, začaly represálie. Dne **9. května** dorazily do Prahy sovětské tanky, které učinily německému odporu definitivní konec.

Ve **Slovenském národním povstání** a **Květnovém povstání českého lidu** se jako v kapce vody zrcadlily rozpory mezi demokratickými představami budoucího vývoje republiky a představami komunistů. Tyto rozpory pak narůstaly v letech 1945 – 1948. V **únoru 1948** byly vyřešeny ve prospěch komunistů **násilnou cestou**.⁶

Osvobozené Československo v letech 1945 - 1948

Základem politické struktury, státní správy, hospodářského vývoje a všech poválečných přeměn se stal **Košický vládní program**, dohodnutý mezi

⁶ Jung Jaroslav a kol.: *Dějepis*, nakl. ORFEUS, vydání Praha, rok 1992, str. 93-98

představiteli nekomunistického odboje a moskevským vedením KSČ v Moskvě a vyhlášený 5. dubna 1945 první čs. poválečnou vládou. Obsahoval ustanovení o potrestání kolaborantů a zrádců, změny hospodářské a sociální, obsahoval princip svébytnosti a rovnoprávnosti slovenského národa, vyslovil zahraničněpolitickou orientaci na SSSR.

Základnou pro realizaci Košického vládního programu a politickou páteří republiky se stala tzv. **Národní fronta**.

V prvních dvou letech politický systém Národní fronty fungoval bez větších výkyvů. Prezident Beneš a nekomunistické strany s poválečným vývojem do leva počítali. Brali v úvahu roli SSSR jako nejsilnější evropské velmoci a spatřovali v ní záruku bezpečnosti.

Český národ pak, nezapomínající na zradu západních velmocí v roce 1938 a nesený vlnou protiněmeckého nacionalismu, vděčen za osvobození Rudou armádou a pociťující slovanskou sounáležitost s Rusy, ve svém celku **nastoupenou cestu** přijímal.

A tak potrestání kolaborantů a zrádců, pozemková reforma, znárodnění odvětví národního hospodářství, to všechno bylo společností akceptováno.

Těchto skutečností KSČ obratně využila, aniž by prozatím hovořila o **socializaci** ve svůj prospěch.

První poválečné volby v **květnu 1946** přinesly KSČ v českých zemích výrazné vítězství, nikoliv však na Slovensku, kde se nejsilnější stranou stala Demokratická strana, proti které vznesli komunisté roku **1947** obvinění z protistátní činnosti. Touto neústavní cestou ji oslabili a současně dosáhli omezení **slovenské autonomie**.

Po událostech na Slovensku v roce 1947 si nekomunistické strany uvědomily nebezpečí plynoucí ze strany KSČ. Ta začala následně „obohacovat“ národní a demokratickou revoluci **socializačními požadavky**. S využitím svých pozic zahájila nástup proti demokracii.

V **únoru 1948** využila demise ministrů nekomunistických stran a převzala v Československu moc za použití nátlaku a zmanipulování rolníků a odborů.⁷

⁷ Jung Jaroslav a kol.: *Dějepis, vydání Praha, rok 1992, s. 99-101*

Tak byla v Československu **25. února 1948** nastolena „diktatura proletariátu“, která byla ve skutečnosti **diktaturou jedné strany**. Národ ve své většině netušil, že se začaly odpočítávat první dny neomezeného komunistického monopolu moci, první dny **čtyřicetileté devastace demokracie**, morálních a materiálních hodnot.

Prezident Beneš opustil Pražský hrad a odjel do své soukromé vily v Sezimově Ústí. Dne 2. června 1948 podal demisi.

Prezidentem republiky byl zvolen 14. června 1948 **Klement Gottwald**. Politický systém Národní fronty se od základu změnil. KSČ zaujala pozici jediné vládnoucí strany, zatímco ostatní strany byly obdařeny rolí kulisy zdánlivé demokracie.

Dne **9. května 1949** dali komunisté schválit novou ústavu a **30. května** proběhly **volby**, které prokázaly **totalitní charakter** nové moci. Nekandidovaly jednotlivé strany, ale volila se tzv. **jednotná kandidátka**.

Dne 3. září 1948 zemřel prezident Beneš, **poslední symbol** už neexistující demokracie.⁸

Československo pod vládou komunistů (1948 - 1989)

Uchopením moci komunisty v roce 1948 se Československo definitivně včlenilo do **sovětské sféry vlivu**.

Tím bylo vymezeno jeho místo v rozděleném světě, v němž proti sobě v tzv. **studené válce** stanuly dvě supervelmoci – SSSR a USA, dvě vojenská seskupení – Severoatlantický pakt (NATO) a Varšavská smlouva.

V letech **1948 – 1956** podle převzetí sovětského modelu přikročila KSČ k **represi** (útlak, útisk) proti všem, kteří byli skutečnými nebo jen předpokládanými odpůrci režimu (zatýkání, věznění, popravy).

V důsledku výstavby těžkého průmyslu a **socializaci zemědělství**, byla rozbita skladba lehkého a spotřebního průmyslu, což vedlo k **nedostatku spotřebního zboží**.

Cokoliv se v procesu socializace nezdařilo, bylo přiřčeno na vrub třídnímu nepříteli spojenému s americkým imperialismem.

⁸ J. Jung a kol.: *Dějepis, vydání Praha, rok 1992, s.102-103*

V roce **1953** byl prezidentem republiky zvolen **Antonín Zápotocký**,
I. tajemníkem ÚV KSČ **Antonín Novotný**.

V roce 1960 byl změněn název republiky na Československou **socialistickou** republiku.

Neúspěšné **hospodářské potíže** vyvolaly v KSČ vnitřní opozici, která začala usilovat o hospodářské a společenské reformy.

V lednu **1968** byl prezident **Antonín Novotný** nahrazen ve vedení strany **Alexandrem Dubčekem**.

Začal obrodný proces, „**Pražské jaro**“, usilující však v představách reformních komunistů nikoliv o změnu politického systému, ale pouze o jeho reformu, o tzv. **socialismus s lidskou tváří**. V srpnu 1968 byl tento vývoj násilně přerván okupací Československa vojsky Sovětského svazu a dalších zemí Varšavské smlouvy.

Na jaře **1969** byl do čela KSČ postaven **dr. Gustav Husák**, pozdější prezident republiky. Pod jeho taktovkou byla zahájena **normalizace**, tj. restaurace totálního monopolu moci „zdravého jádra“ KSČ a opětovného připojení země k SSSR.

Ve druhé polovině 70. a zvláště v 80. letech se Husákov režim dostal do **krize**

- národní hospodářství před kolapsem, narůstání opozičních nálad a formování opozice, aktivita Charty 77, demonstrace v Praze v průběhu roku 1989.

Brutální zákrok proti studentům **17. listopadu 1989** v Praze na Národní třídě pak vyvolal **celonárodní odpor**. Komunistický režim se tím postavil na roveň nacismu.

Nastal začátek konce čtyřicetiletí komunistického mocenského monopolu. KSČ, také vzhledem k celkovému rozkladu komunistické světové soustavy, už neměla sílu zvrátit překotně se valící vývoj násilnými prostředky.

Československu vyvstala reálná naděje návratu k **pluralitní demokracii** a ke změně jeho postavení ve skutečně **suverénní stát**.⁹

⁹ J. Jung a kol.: Dějepis, vydání Praha, rok 1992, s. 104, 105

Revoluce v Československu v roce 1989 a její dopady

Vzpomínková akce v roce 1989 při příležitosti 50. výročí 17. listopadu znamenala počátek pádu totalitního komunistického režimu v Československu. Odkaz tohoto výročí si 17. listopadu 1989 připomnělo na 15 000 mladých lidí před budovou Patologického ústavu na Albertově, odkud byl v roce 1939 vypraven pohřební průvod s ostatky Jana Opletala, který byl zavražděn nacisty. Pietní akt pražských studentů vysokých škol k uctění památky Jana Opletala přerostl v demonstraci požadující politické reformy za účasti několika desítek tisíc lidí; demonstraci tvrdě potlačily jednotky tehdejšího ministerstva vnitra. Jako **Den boje studentů za svobodu a demokracii** se 17. listopad od roku 1990 zařadil mezi významné dny státu.¹⁰

Jednání o novou podobu česko-slovenské federace po listopadu 1989 se záhy stalo důležitou složkou procesu změn politické a sociálně ekonomické transformace.

Spontánní, téměř obecné nadšení z rozpadu předlistopadové „normalizace“, utužené represivní diktatury však netrvalo dlouho. Prvotní očekávání Československých občanů byla přitom reálná. Věřilo se v odstranění útlatku a úpadku, obnovení odbornosti, podnikavosti, navázání na pozitivní reformy z roku 1968 a na **humanitně demokratický** odkaz Masarykova Československa.

Náročný přechod k demokratickému systému od centrálně řízeného hospodářství k tržní ekonomice neprobíhal bez otřesů. Vše bylo umocněno zesílením vzájemných národnostních sporů, které existovaly v různých podobách po celou dobu trvání Československa.¹¹

Z tohoto důvodu byl po pádu komunistického režimu roku 1989 učiněn nový pokus o **česko-slovenské vyrovnání**, který vyvrcholil v požadavku suverenity Slovenska s vlastní mezinárodně-právní subjektivitou, tedy v konfederativní uspořádání Československa. Česká strana však tento

¹⁰ <http://www.knihovnahk.cz/ODDELENI/BIS/LETAKYaSOUPISY/revoluce.rtf>, dne 6. 1. 2009

¹¹ Kučerová Stanislava a kol., *Česká a slovenská otázka v soudobém světě, nakl. KONVOJ, Brno 2002*

emancipační požadavek odmítla a dala v souvislosti s volbami roku 1992 přednost dvěma samostatným státům.¹²

Československo se však nerozpadlo proto, že by Češi odmítli přistoupit na Mečiarův návrh „vlastní mezinárodněprávní subjektivity a svrchovanosti pro Slovensko“, ani proto, že by Slovensko šlo „doleva“ a bylo „socialistické“, jak někdy můžeme slyšet z české strany. Zánik Československa tkvěl v tom, že u jeho občanů neexistovala dostatečně silná **československá identita**.¹³

Pád komunismu znamenal politický, ekonomický i psychologický otřes. Doba socialistických „jistot“ skončila. Nezaměstnanost, prudký pokles životní úrovně, existenční nejistota, rozpad a zánik řady podniků znamenaly odvrácenou stranu mince nové demokracie. Dopad těchto nevyhnutelných změn byl pro ekonomicky slabší Slovensko těžší. V letech 1989 – 1992 docházelo k prudkému poklesu ekonomické a sociální úrovně slovenské společnosti, což se promítlo i do výsledků voleb v roce 1992.¹⁴

V českých zemích získala nejvíce hlasů Občanská demokratická strana vedená Václavem Klausem a na Slovensku zvítězilo se stejnou převahou Mečiarovo Hnutí za demokratické Slovensko.

Představitelé obou stran se pak v několika kolech jednáních dohodli na **demontáži československé federace**.

Dne **25. listopadu 1992** rozhodlo Federální shromáždění o zániku Československa k 31. prosince 1992. O tři týdny později, 16. prosince 1992, schválila Česká národní rada ústavu samostatného českého státu.¹⁵

Dne **1. ledna 1993** vznikla samostatná Česká republika a Slovenská republika.

Česká diplomacie plynule pokračovala v cestách nastoupených po roce 1989 demokratickým Československem. Hlavní prioritou zůstala integrace do evropských a transatlantických struktur. Roku 1995 se Česká republika stala členem **OECD**. Mimořádnou úspěšnost samostatné české diplomacie dokládá skutečnost, že Česká republika patřila mezi první tři státy bývalého komunistického bloku, kterým se dne **12. března 1999** podařilo vstoupit

¹² Kučerová S. a kol., *Idea Československa a střední Evropa*, Brno 1994, s. 102

¹³ Kučerová S. a kol., *Idea Československa a střední Evropa*, Brno 1994, s. 117

¹⁴ Stein Eric., *Česko-Slovensko*, Academia Praha 2000, s. 147

¹⁵ Stein Eric., *Česko-Slovensko*, Academia Praha 2000, s. 216

do **NATO**. Česká republika v rámci organizace ihned aktivně podpořila členství Slovenska, což se setkala s úspěchem hned v následné vlně rozšiřování NATO. Integraci České republiky (i Slovenska) do evropských struktur završil v **květnu 2004 vstup do EU**.

Úderem půlnoci z **20. na 21. prosince 2007** se Česká republika stala součástí **schengenského prostoru** a zrušila kontroly podél celé své pozemní hranice se sousedními státy.

Hraniční kontroly zůstaly zachovány pouze na mezinárodních letištích.

Od 30. března 2008 však i na nich odpadla povinnost absolvovat hraniční kontrolu v případě letů uvnitř rozšířeného Schengenu.¹⁶

Od ledna 2009 předsedá Česká republika na půl roku Evropské unii. Uspořádáním agendy může významným způsobem podpořit zaměření na vlastní priority a zájmy.

V následujících letech čeká Českou republiku v rámci Evropské unie mimo jiné přijetí jednotné společné měny **euro** a další jednání o **evropské ústavě**.¹⁷

Nejsmutnějším, nejvýraznějším i dalekosáhlým projevem celkové krize naší společnosti i ostudného selhání mnohých jejích polistopadových představitelů bylo nezodpovědné **rozbití** společného státu Čechů a Slováků.¹⁸ Rozdělení Československa je všeobecnou degradací našich národních, bezpečnostních, demokratických, hospodářských i duchovních potenciálů. **Autodestrukce Československa** značně ochudila a ochromila náš životní standard hmotný i duchovní. Jedna z nadějných základů demokratické integrace střední a středovýchodní Evropy byla likvidována.

Mezinárodní srovnání ukazuje, že naše **polistopadové bloudění** velkou měrou zavinily příčiny subjektivní (osobnostní, koncepční, mravní). Naše největší slabiny jsou v lidech, v duchovní zaostalosti, v nekritickém myšlení, v pasivitě, v potlačené osobní i národní hrdosti a v prospěchářství.¹⁹

¹⁶ <http://www.mvcr.cz/docDetail.aspx?docid=21078608&docType=ART&lang=cs> , dne 4. 1. 2009

¹⁷ <http://www.mzv.eu/wwWo/mzv/default.asp?id=29786&ido=7970&idj=1&amb=1>, dne 6. 1. 2009

¹⁸ Kučerová S. a kol., *Idea Československa a střední Evropa*, Brno 1994, s. 149

¹⁹ Kučerová S. a kol., *Česká a slovenská otázka v soudobém světě*, 2002

Kapitalismus v České republice

V období po roce 1989 došlo k transformaci českého hospodářství na moderní **kapitalistický systém**.

Jako první se objevilo neoklasické či neoliberální ekonomické myšlení, jehož nejznámějším zastáncem byl **Václav Klaus**, v letech 1992 – 1997 český premiér, který si vytyčil cíl vytvořit „**tržní ekonomiku bez přívlastků**“. Jakékoli úvahy o odlišných formách kapitalismu byly odsuzovány jako kompromis se socialismem.

Tento proud však přejímal jen velmi málo z českých tradic a minulosti.

Podporoval **neregulovaný volný trh**, což zjevně přitahovalo jednotlivce, kteří chtěli rychle zbohatnout. Tento přístup založený na moderním akademickém myšlení byl také přitažlivý tím, že nekompromisně odmítal **komunistickou minulost**.

Ústředním prvkem vytváření české podnikatelské sféry se v **90. letech** stala vládní politika **privatizace**. Jejím cílem bylo vybudovat „český“ kapitalismus, jemuž by vlastnicky dominovali tuzemci. Iniciativy se chopili přívrženci **neoliberálních tendencí**, kteří obhajovali **kupónovou privatizaci**.²⁰ Nejednalo se však o návrat ke kapitalismu předkomunistické éry. Došlo sice k jistým **restitucím majetku** ve prospěch původních majitelů, avšak jejich rozsah byl omezen jednak praktickými úvahami, jednak pak i ohledy na požadavky původních majitelů německé národnosti. Zdrojem ještě přísnějšího omezení restitucí byl nesouhlas předních ekonomů (přívrženců volného trhu), kteří je považovali za pomalý a komplikovaný proces, potenciálně otevírající vrátka k protahovaným právním sporům.

Tito ekonomové chtěli především soukromé vlastníky a nezajímalo je, co jsou zač, či jaké by mohli mít nároky z minulosti. Podstatou privatizace byl tedy převod podniků zděděných z éry komunismu (původ některých z nich byl i staršího data) na zcela **nové vlastníky**.²¹

Do roku 1997 bylo pouze 48% z majetku určeného k privatizaci převedeno na kupóny, 13% se stát zbavil různými formami volného převodu, 12% bylo

²⁰ Gjuričová Adéla, Kopeček Michal, *Kapitoly z dějin české demokracie po roce 1989*, Paseka Praha 2008, s. 265-272

²¹ Gjuričová Adéla, Kopeček Michal, *Kapitoly z dějin české demokracie po roce 1989*, nakl. Paseka Praha 2008, s. 272

prodáno (některé podniky i zahraničním společnostem) a 27% disponoval nadále stát.²²

Současně s krizí ve velkých podnicích vlastněných Čechy nastaly v roce 1997 i další **hospodářské potíže** vedoucí ve svých důsledcích ke změnám ve vládě. **Sociálně demokratická vláda** se poměrně rychle přiklonila k nové orientaci, kladoucí důraz na přilákání zahraničních investorů a prodej neúspěšných českých bank a firem zahraničním subjektům.

To znamenalo obrovskou změnu myšlení oproti předešlé hospodářské politice i oproti dosavadnímu ekonomickému myšlení samotných sociálních demokratů.

Idea „českého“ kapitalismu pozoruhodně rychle upadla v zapomnění.

Postupně došlo k několika konfliktům, a to jak ve vládě (kde se vynořily protichůdné názory na to, jak zacházet s neúspěšnými podniky), tak i v opozičním politickém táboře (který se stavěl proti urychlenému převzetí IPB státem a její následné privatizaci). Nicméně soustavnější odpor proti změně ekonomické koncepce nevystal.

Sociálním demokratům ulehčil pozici fakt, že mohli nyní svalit hospodářské problémy na své politické oponenty.

Kapitalismus v České republice procházel změnami ještě **v roce 2006**. Transformaci od socialistického, centrálně plánovaného hospodářství lze považovat za „dokončenou“, lze však očekávat další vývoj upřesňující konkrétní formu kapitalismu.²³

²² Výpočet podle: *Statistická ročenka ČSÚ, Praha: ČSÚ, 1998, s. 543*

²³ *Gjuričová Adéla, Kopeček Michal, Kapitoly z dějin české demokracie po roce 1989, Praha 2008, str. 282-284*

Transformace zdravotnictví po roce 1989

- Ø Úvod
- Ø Koncepce zdravotnictví
- Ø Financování zdravotnictví
- Ø Zdravotní pojišťovny
- Ø Řízení zdravotnictví
- Ø Profesní komory

Úvod

Historie zdravotní péče není formována jen vývojem medicíny. Jde o složité podmíněnou součást zdravotně sociálního systému, v němž působí mnoho intelektuálních, organizačních, ekonomických, politických i sociálních faktorů a který se vyvíjí pod tlakem mnoha různých zájmů. Po II. světové válce, včetně socialistické fáze vývoje po roce 1948 dosáhlo Československé zdravotnictví některých nesporných úspěchů. Např. prakticky došlo k vymýcení tuberkulózy, některých dětských onemocnění.

V tzv. sovětském bloku nastalo období **totalitního režimu**. V oblasti zdravotní péče došlo v socialistických zemích k nárůstu zdravotnických kapacit, zvýšil se počet lůžek, nemocnic i lékařů. Centrální plánování však spolu s ideologickou předpojatostí vedly k problémům v kvalitě, účinnosti a hospodárnosti. Mnohé z takových problémů nebyly řešeny, ba naopak, byly i zastírány.

V důsledku rigidity celé společnosti i zdravotnického systému se většinou nedařilo adekvátně reagovat na změny zvenčí. Celé čtyřicetileté období totalitního režimu skončilo zhroucením mocenské, politické a byrokratické struktury.²⁴

²⁴ Holčík J., Koupilová I., Žáček A.: Zdravotní reformy jako historický a kulturně politický proces. Čas. Zdravotnictví v České republice č. 2–3, roč. 2, 1999, str. 54-57

Koncepce zdravotnictví

Důležitým krokem transformace po roce 1989 mělo být vypracování **koncepce**, tj. stanovit cíl a prostředky k jeho dosažení. Koncepce bezprostředně souvisí se zdravotnickými zákony. Pokud není koncepce, tak zákony jsou přijímány tak, že nesměřují k určitému cíli (koncepti), často jsou protichůdné.

V koncepci mělo být jasně formulováno, jak se změní řízení a financování zdravotnictví, jak obsáhlá bude privatizace zdravotnických zařízení a v jakých časových posloupnostech bude realizována, jak se změní síť zdravotnických zařízení. Těmto otázkám však byla v průběhu transformace věnována malá pozornost, z čehož plynuly pozdější nesnáze ve zdravotnictví.

V důsledku nevyhraněné koncepce lze také spatřit jednu z příčin narůstajících problémů ve zdravotnictví v letech 1995–98.²⁵

Po roce 1989 „**Skupina pro reformu**“ (SKUPR) vypracovala několik návrhů na reformu zdravotnictví. V květnu 1990 předložila k veřejné diskuzi materiál pod názvem „**Návrh reformy péče o zdraví**“. Uvedený materiál se stal základem ucelenějšího dokumentu „**Návrh nového systému péče o zdraví**“, který schválila vláda ČR v prosinci 1990. Odborníci si uvědomovali, že nový systém zdravotnictví představuje pro nás zatím neznámý model. Zásadně se měla změnit role státu, který měl především odpovídat za utváření zdravotní politiky, potřebné legislativy, ale neměl být, jako doposud, monopolním zřizovatelem zdravotnických zařízení, zdrojem jejich financování a neměl mít ani výlučné postavení v oblasti kontroly a dozoru. Návrh předpokládal, že se na zdravotní politice budou kromě státu spolupodílet nestátní organizace, profesní a zájmová sdružení. Základním mottem změn se měla stát „**obnova a podpora národního zdraví**“, resp. zvýšení střední délky života na srovnatelnou evropskou úroveň, snížení nemocnosti a invalidizace. Reforma byla autory chápána jako „stálý dialog na všech úrovních mezi širokou veřejností, zdravotníky a řídicími pracovníky“.

²⁵ Kotlářová Jana, Král Karel: *Farmacie v ČR po roce 1989*, 1. vydání, Praha, Karolinum 1999, str. 10

Změny měly vnést do zdravotnictví zprůhlednění, ekonomizaci, demokratizaci, humanizaci a vyšší kvalitu zdravotní péče.

Některé splněné cíle první reformy

- ♦ Odstátnění části zdravotnických služeb
- ♦ Vytvoření systému zdravotního pojištění
- ♦ Pozitivní vývoj zdraví populace

Některé negativní jevy

- ♦ Nízká výkonnost státní správy
- ♦ Nedokončený institucionální rámec včetně nejasné odpovědnosti zřizovatelů nemocnic a vedení pojišťoven
- ♦ Nedokonalé mechanismy alokace finančních zdrojů
- ♦ Absence průběžného hodnocení vývoje systému²⁶

Závazným východiskem pro transformaci českého zdravotnictví se stal „**Národní program obnovy a podpory zdraví**“, schválený 22. července 1991 vládou ČR pod č. 247. Vedle obecných zásad obnovy a podpory zdraví stanovoval také konkrétní kroky a opatření, které postihovaly širší aspekty připravované transformace zdravotnictví. V koncepci zdravotnictví bylo významné místo dáno primární péči, velká pozornost byla rovněž věnována otázkám financování zdravotnictví.

V roce 1996 a na jaře 1997 došlo k některým problémům ve zdravotnictví v důsledku nedodržení transformačních kroků, nepružného jednání ze strany MZ a v neposlední řadě zpolitizování odborné problematiky transformace zdravotnictví. Nejzávažnějším z nich bylo financování zdravotnictví. Z tohoto důvodu byl tajemníkem MZ **Mackem** zpracován další **koncepční materiál**, který vycházel z návrhů koncepce zdravotnictví z let 1991–92 a který zohledňoval do té doby předchozí vývoj zdravotnictví.²⁷

Roku 2006 předložil koncepci ministr zdravotnictví MUDr. Tomáš Julínek. Pozitivem bylo, že se pokoušel do problematiky zdravotnictví vtáhnout pacienta, který si měl uvědomit nákladnost péče o zdraví. V koncepci byla

²⁶ <http://www.zdravotnickenoviny.cz/scripts/detail.php?id=131287>, dne 19. 4. 2009, publikováno dne: 21.12.2000

²⁷ Kotlářová J., Král K.: *Farmacie v ČR po roce 1989*, 1. vydání, Praha, Karolinum 1999

zakomponována prioritou financování, včetně mezd zdravotnických pracovníků. Zvýšil spoluúčast ve všech segmentech zdravotnictví. Zavedl **doplatky a poplatky** lékařské péče (návštěva lékaře 30,- Kč, výdej léku na předpis 30,- Kč, návštěva pohotovosti 90,- Kč, den pobytu v nemocnici 60,- Kč). Jmenovitá opatření této koncepce jsou předmětem sporů v politickém táboře ČR i po odstranění ministra Julínka z vlády na počátku roku 2009.

Financování zdravotnictví

V návaznosti na celospolečenské změny v roce 1989 byl jako způsob financování zdravotní péče zvolen systém všeobecného zdravotního pojištění založený na **principu solidarity**.

Při koncipování změn se navázalo na systém pojištění, který existoval před rokem 1939, v němž rozhodující roli hrály zdravotní pojišťovny. Počátkem roku 1990 začaly týmy odborníků pracovat na **koncepci zdravotního pojištění** a principech zřízení zdravotních pojišťoven. K vlastní změně systému financování zdravotnictví došlo v roce 1992.

Již v době přípravy koncepce transformace bylo poukazováno na to, že je nutno realizovat systém **vícesložkového financování** zdravotnictví, neboť systém financovaný jen prostřednictvím zdravotní pojišťovny je lehce zranitelný.

Dalšími zdroji financování zdravotnictví se měly stát prostředky státního rozpočtu i obecních rozpočtů, přímé platby pacientů, sponzorské příspěvky atd. Vycházelo se ze zkušeností evropských států a bylo navrhováno provázání prostředků zdravotního a nemocenského pojištění.²⁸

Zdravotní pojišťovny

Po čtyřiceti letech státního zdravotnictví jsme se rozhodli pro změnu systému a jako nejrozšířenější variantu v okolních zemích jsme si vybrali **systém veřejného zdravotního pojištění**. Pro naši nezkušenost, ale i neprofesionalitu dostal do vínku mnoho „vrozených vad“ (legislativní, finanční, organizační), které neblaze poznamenaly jeho vývoj v devadesátých letech.

²⁸ Kotlářová J., Král K.: *Farmacie v ČR po roce 1989*, 1. vydání, Praha, Karolinum 1999, s. 16, 17

Deformace nastaly zejména po roce 1992, kdy se do regulovaného prostředí vpustil trh a **nepromyšlená privatizace**.²⁹

Vzhledem k odlišnému historickému vývoji a specifickým společenským, ekonomickým a demografickým podmínkám nebylo rovněž možné převzít ucelené modely a systémy zdravotnictví vyspělých zemí.³⁰

Chybou zřejmě bylo dopuštění stavu existence až 26 pojišťoven, aniž by byl model financování ověřen na jedné z nich.

Naděje spojené s konkurencí většího počtu zdravotních pojišťoven, bodového systému a liberalistickou představou nezávislých zdravotnických zařízení se dostaly do rozporu s ekonomickými možnostmi. Na řadu pojišťoven byl v letech **1996–98** vyhlášen konkurz a neprosperující zdravotní pojišťovny se buď sloučily s jinými zdravotními pojišťovnami, nebo zanikly. Vzniklé dlužné částky ve velké většině zůstaly neproplaceny, čímž zhoršily ekonomické postavení řady nemocnic, lékařských ordinací a lékáren.³¹

Vznik konkurenčního prostředí ve zdravotnictví způsobuje, že řízení zdravotnických zařízení je stále náročnější.

Řízení zdravotnictví

Systém řízení se několikrát měnil v souvislosti se společenskými změnami. Významná změna nastala se **vznikem federace**.

Systém řízení měl 4 úrovně:

- federální úroveň
- republiková – ČSR, SSR
- krajská
- okresní

Federální a republiková úroveň řízení

- Federální vláda – rada pro zdravotnictví (řešila koncepční otázky rozvoje zdravotnictví) – řídila MZ ČSR a MZ SSR
- MZ ČSR a MZ SSR mělo odbory
Odbor zdravotnické výroby, zásobování a odbytu

²⁹ Lidsky důstojné a efektivně fungující zdravotnictví, informační materiál MZ ČR v roce 2004, str. 6

³⁰ Kotlářová J., Král K.: *Farmacie v ČR po roce 1989*, 1. vydání, Praha, Karolinum 1999, s. 10

³¹ Kotlářová J., Král K.: *Farmacie v ČR po roce 1989*, 1. vydání, Praha, Karolinum 1999, s. 23

1. Odbor pro vědu a výzkum
2. Samostatná oddělení – lékařské, lékárenské
 - MZ řídilo SÚKL, metodicky řídilo KÚNZ, OÚNZ – systém hlavních odborníků

Krajská a okresní úroveň řízení

- KNV – řídilo ONV, KÚNZ
- KÚNZ mělo zdravotnická oddělení, lékárenské oddělení (lékárna krajské nemocnice a LKL) – řídilo OÚNZ
- ONV zřizoval a řídil OÚNZ
- OÚNZ zřizoval oddělení – služby, řídil zdravotnictví okresu

Transformace zdravotnictví a řízení

- V průběhu transformace postupně zanikly KÚNZ, OÚNZ
- Řízení ovlivnil zánik krajů a jejich opětovný vznik, rovněž také rozdělení republiky na ČR a SR
- Se vznikem krajů (územně správních celků) přešla řada pravomocí na kraje (krajská zdravotní rada a zdravotní oddělení)
- Kraje mají v podřízenosti všechna zdravotnická zařízení na území kraje – teoreticky hrozí nebezpečí, že každý kraj bude mít svůj vlastní systém zdravotnictví
- Zdravotnictví a farmacii řídí Ministerstvo zdravotnictví

Nové subjekty řízení

- Zdravotní pojišťovny – uzavírají smlouvy se zdravotnickým zařízením a mohou tak ovlivnit strukturu a množství ZZ (zatím tuto roli neplní, jako tomu je v zemích EU; na druhé straně neprosperující ZZ by dávno zanikly a vznikl by nedostatek ZZ)
- Profesní komory
- Nedoceněna role občana (pacienta) – je nutné zvýšit roli sdružení pacientů a jejich vliv na zdravotnictví, občané nyní sehrávají převážně pasivní roli, ovlivnit zdravotnictví mohou jen ve volbách volením politických stran a jejich zdravotnických programů

- Množství přijímaných zákonů – novelizace, změny, nestabilita systému, časté střídání ministrů zdravotnictví³²

Profesní komory

Dalším krokem, který významně ovlivnil proces transformace, byl vznik **profesních organizací ve zdravotnictví**, umožněný zákonem č. 220/1991 Sb. ze dne **8. května 1991**, o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře.

Komory jsou samosprávnými nepolitickými stavovskými organizacemi sdružujícími lékaře, stomatology a lékárníky zapsané v seznamech vedených komorami. Česká lékárnická komora je právnická osoba se sídlem v Praze.

Při ustavení komory se projevila vůle lékárníků mít profesní organizaci, která by hájila jejich zájmy, neboť v ČR téměř 40 let profesní sdružení neexistovala. Snahou lékárníků bylo navázat na tradiční formy profesního sdružování - **grémia**.

Je třeba zdůraznit, krom jiných činností, že komora přebírá **garanci** za výkon lékárnického povolání, zaručuje státu, že povolání lékárníka bude vykonáváno na odborné úrovni, v souladu s etikou.

Členství v komorách je pro některé zdravotnické pracovníky ze zákona povinné. Členem příslušné komory se musí stát každý lékař, který vykonává lékařské povolání v léčebně preventivní péči, každý lékař, který vykonává povolání stomatologa a každý farmaceut, který vykonává své povolání v lékárenském zařízení.

Komoře bylo přiznáno významné právo udělovat **Osvědčení k vedení lékárny**.

Česká lékárnická komora si za dobu své existence vydobyla pevné místo v systému zdravotnictví. Stala se nezastupitelnou při řešení problémů českého lékárenství.³³

³² soubor přednášek Doc. PhDr. Františka Dohnala, CSc.

³³ Kotlářová J., Král K.: *Farmacie v ČR po roce 1989*, 1. vydání, Praha, Karolinum 1999

Transformace lékárenství po roce 1948

Období socialistické éry

Lékárenství je základním odvětvím farmacie, jehož funkcí je uspokojovat potřebu léků a prostředků zdravotnické techniky jejich výdejem pacientům nebo zdravotnickým zařízením. Je součástí **vnitřně diferencované farmacie** v systému zdravotnictví.³⁴

Po roce 1948 se lékárenství a celá československá farmacie vydaly cestou **socialistického vývoje**, který trval až do sametové revoluce v roce 1989.

První zlom v soukromokapitalistickém provozování lékáren však přinesly již **Benešovy dekrety** o konfiskaci majetku Němců, kolaborantů a zrádců, podle nichž přešlo do národní správy asi 32 % našich lékáren.

Ty od **1. ledna 1949** převzala do majetku **Ústřední národní pojišťovna**.

Od **1. ledna 1950** pak byly zařazeny do nově zřízeného **n. p. Medika**, podřízeného MZd. Národní podnik Medika pak vykoupil do konce roku 1950 zbývající soukromé lékární, jejichž majitelé se stali zaměstnanci národního podniku. Tím bylo ukončeno **znárodnění a socializace lékáren**.

Pro složitost řízení jednotlivých lékáren byl celostátní národní podnik Medika dnem **1. dubna 1952** rozčleněn na **krajské n. p. Medika**. Pro jejich řízení, koordinaci a kontrolní činnost ustavilo ministerstvo zdravotnictví **Hlavní správu lékáren (HSL)**.

Od roku 1957 byly krajské n. p. Medika převedeny jako **krajské správy lékáren (KSL)** na zdravotní odbory tehdejších **krajských národních výborů (KNV)**, které převzaly současně i většinu práv a povinností zrušené Hlavní správy lékáren MZd. Jejich odborné povinnosti převzal nově vytvořený **lékárenský odbor MZd**. Nová organizace představovala snahu o úzké spojení lékárenství se zdravotnictvím.³⁵

³⁴ Kottářová J., Král K.: *Farmacie v ČR po roce 1989*, 1. vydání, Praha, Karolinum 1999, str. 69

³⁵ Rusek Václav, Smečka Vladimír a kol.: *Historie farmacie v českých zemích*, Praha, Milpo 2003, s. 49,50

V říjnu 1958 přešly KSL do organizačního rámce KÚNZ. V roce 1960 došlo k poslední zásadní změně v organizaci lékárenských služeb. Lékárny se staly součástí okresních ústavů národního zdraví (OÚNZ).

Současně vznikly **Lékařenské služby KÚNZ a OÚNZ**.

Celá tato etapa socialistického vývoje lékařství se vyznačovala snahou oslabit dřívější komerční zaměření lékáren, přestat je chápat jako obchod a vytvořit z nich skutečná zdravotnická zařízení.

Popsaná organizace přinesla nesporné výhody v dostupnosti lékárenských služeb pro veřejnost. Síť lékáren korespondující se sítí zdravotnických zařízení byla jednou ze zdůrazňovaných předností tehdejšího sjednoceného zdravotnictví. Z lékáren v té době také vymizela konkurenční řevnivost, ustalo ponižující soupeření s drogeriemi, byl vymezen lékárenský sortiment atp.³⁶

Pozici lékařství posílilo od roku 1952 zřízení samostatných **farmaceutických fakult** se čtyřletým a později pětiletým studiem.³⁷

Na druhé straně však vznikly kvůli nedobré ekonomické politice výrazné nedostatky v zásobování léčivy, byly silně limitovány možnosti dovozu léčivých přípravků ze zahraničí, velmi těžkopádným způsobem probíhalo objednávání a dodávky do lékáren.

Nevýhodou socialistické éry byla téměř nulová šance vycestovat do západních zemí a účastnit se tam odborných setkání. Také možnost publikovat v zahraničních časopisech byla omezená. To vše způsobilo izolovanost **československé farmacie** od širšího světového odborného dění.³⁸

Lékařství po roce 1989

Počátkem devadesátých let minulého století skončilo období vývoje lékárenských služeb v duchu socialistického sjednoceného zdravotnictví a pro české lékárny nastala zcela nová epocha a nové perspektivy. V roce 1989 zde fungovalo **912 státních lékáren**, z nichž 80 bylo nemocničních. Do privatizační etapy po roce 1990 vstupovalo **917 lékáren**.³⁹

³⁶ Rusek V., Smečka V. a kol.: *Historie farmacie v českých zemích*, Praha, Milpo 2003, s. 50

³⁷ Kotlářová J., Král K.: *Farmacie v ČR po roce 1989*, 1. vydání, Praha, Karolinum 1999, str. 69

³⁸ Rusek V., Smečka V. a kol.: *Historie farmacie v českých zemích*, Praha, Milpo 2003, s. 51

³⁹ Rusek V., Smečka V. a kol.: *Historie farmacie v českých zemích*, Praha, Milpo 2003, s. 57

Transformace lékárenství po celospolečenských změnách v roce 1989 byla prakticky zahájena až v roce 1992 na základě zákona č. 160/1992 Sb., který umožnil poskytování zdravotní péče v **nestátních zdravotnických zařízeních**.

Pro transformaci bylo nevýhodou, že stejně jako pro celé zdravotnictví, nebyla ani pro lékárenství zpracována koncepce dalšího vývoje. Celá transformace obsahovala určitý prvek **živelnosti** i přesto, že byly zohledněny některé trendy vývoje evropského lékárenství.⁴⁰

Jednou z důležitých a nezbytných potřeb byla změna vlastnictví zdravotnických zařízení ze státního do soukromého sektoru. Bylo nutné, aby vedle státních zdravotnických zařízení vznikla zařízení nestátní, která by dále rozšířila možnosti poskytování zdravotní péče.

Vznik nestátních zdravotnických zařízení formou privatizace se stal jedním z pilířů změn ve zdravotnictví.

Nelze však nechat bez povšimnutí, že s otevřením soukromého podnikání se objevily i některé stinné stránky tržní ekonomiky. Ačkoliv ve vyspělých zemích západního světa to většinou není obvyklé, u nás se přesto prosadila možnost **vlastnictví lékáren laiky** (tak jak tomu bylo i před válkou), který může prosazovat čistě ekonomické zájmy. I přesto však lékárna vlastněná laikem musí mít svého odborného zástupce s farmaceutickým vzděláním.⁴¹

V procesu transformace lékárenství vznikla **sít' lékáren**, která je značně **nerovnoměrná**, neboť ekonomické hledisko se při budování lékáren většinou stalo prioritním ve vztahu k hledisku zdravotnickému (potřebnost a oprávněnost existence lékárny). Vzniklo sice konkurenční prostředí, ale vzhledem k potížím celého zdravotnictví již koncem roku 1998 došlo k zániku některých lékáren z ekonomických důvodů.⁴²

Neregulované zřizování lékáren a jejich řetězců ve svých důsledcích znamená, že v místech s nízkou zalidněností a bez vazby na zdravotnické zařízení lékárny nevznikají, neboť z ekonomického hlediska to není možné.

⁴⁰ Kotlářová J., Král K.: *Farmacie v ČR po roce 1989*, 1. vydání, Praha, Karolinum 1999, str. 70

⁴¹ Rusek V., Smečka V. a kol.: *Historie farmacie v českých zemích*, Praha, Mlpo 2003, s. 58

⁴² Kotlářová J., Král K.: *Farmacie v ČR po roce 1989*, 1. vydání, Praha, Karolinum 1999, str. 77

Určitým řešením je přijetí vyhlášky č. 184/1998 Sb., **o technických a věcných požadavcích na vybavení zdravotnických zařízení** (novela původní vyhlášky č. 49/1993, další novely č. 219/2006 Sb., č. 558/2006 Sb.) **v létě 1998**. Tato vyhláška umožňuje zřizování **odloučených oddělení pro výdej léčiv a prostředků zdravotnické techniky (OOVL a PZT)**.⁴³

Politika tržní ekonomiky se projevila také ve schválení vyhlášky č. 52/1998 Sb., která upravuje podmínky **prodeje vyhrazených léčiv** (jsou vyjmenována v zákoně o léčivech) mimo lékárny, např. u benzinových čerpadel, drogeriích apod., s cílem zpřístupnit je co nejširší veřejnosti. Do skupiny vyhrazených léčiv náleží především vybrané čajové směsi, některé hromadně vyráběné léčivé přípravky, např. analgetika, léky proti závratí, nauze a zvracení, proti střevním potížím atd. Prodej těchto léčiv mimo lékárny také regulují a kontrolují státní orgány.⁴⁴

Privatizace zdravotnických zařízení byla ve vztahu k privatizaci v ostatních odvětvích ekonomiky ČSR poněkud opožděna.

Specifickým počátkem privatizace byly tzv. **ekonomické pronájmy lékáren**, kdy byla privatizována pouze činnost lékárny, přičemž zásoby i vybavení lékárny měl lékárník v pronájmu od státu (většinou Lékárenské služby).

Zákon č. 160/1992 Sb., který umožnil vznik nestátních zdravotnických zařízení (NZZ), tedy i vznik soukromých lékáren, stanovil podmínky pro vznik a provozování NZZ, rozsah poskytované zdravotní péče v NZZ, podmínky poskytování zdravotní péče, povinnosti NZZ, způsob úhrady zdravotní péče v NZZ.

K provozování NZZ je nutné získat oprávnění vydané na základě **rozhodnutí o registraci okresního úřadu** příslušného podle místa provozování NZZ.

Zákon rovněž předepisuje podmínky registrace i náležitosti žádosti o registraci.

První soukromou lékárnou v ČR otevřel Mgr. Eduard Bednařík 29. června 1992 v Trutnově. Tímto byl odstartován doslova **raketový proces** vzniku nových lékáren, který nemá obdobu v dějinách lékárenství.⁴⁵

⁴³ Kotlířová J., Král K.: *Farmacie v ČR po roce 1989*, 1. vydání, Praha, Karolinum 1999, str. 78

⁴⁴ Rusek V., Smečka V. a kol.: *Historie farmacie v českých zemích*, Praha, Milpo 2003, s. 58

⁴⁵ Kotlířová J., Král K.: *Farmacie v ČR po roce 1989*, 1. vydání, Praha, Karolinum 1999, str. 72–74

Početní růst lékáren na území ČR po roce 1989

Vývoj počtu lékáren 1989–1997

Rok	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Počet lékáren	912	917	1 151	1 173	1 215	1 394	1 481	1 650	1 780

Tab. převzata ze skript Kotlářová J., Král K.: Farmacie v ČR po roce 1989, 1. vydání, Praha, Karolinum 1999, str. 75

Vývoj počtu lékáren 2000–2008

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Počet lékáren	1 954	2 017	2 107	2 157	2 225	2 281	2 348	2 381	2 445
Nové	84	63	102	77	80	74	104	73	87
Zrušené	0	0	12	27	12	18	37	40	23

Zdroj: Česká lékárnická komora⁴⁶

Počet obyvatel na jednu lékárnu (porovnání k r. 2008):

	Počet obyvatel na jednu lékárnu
Belgie	1 964
Česká republika	4 246
Dánsko	19 000
Finsko	6 500
Francie	2 600
Irsko	2 350
Itálie	3 440
Maďarsko	5 000
Německo	3 800
Nizozemsko	10 000
Polsko	3 900
Portugalsko	4 200
Rakousko	6 942
Slovensko	5 716
Velká Británie	1 900

Zdroj: Česká lékárnická komora

⁴⁶ <http://lekarnanawebu.cz/2009/>

Během posledních několika let se podstatně změnil **exteriér a interiér** lékáren. V důsledku rekonstrukcí byla odstraněna naprostá většina **dispenzačních boxů a místností**, což z hlediska vývoje lékárenství byl určitý krok zpět.⁴⁷

/Na Prostějovsku neměla žádná lékárna dispenzační box, neboť k tomu nebyly vhodné prostorové podmínky.⁴⁸/

Některé lékárny se dnes přiklonily spíše ke komerčnímu chápání profese. Jejich interiéry pocházejí z dílen renomovaných firem odrážející výtvarný vkus současné doby. Nelze jim upřít působivost a estetičnost, ale převážně v nich většinou chybí prostor pro **diskrétní** jednání s klienty (pacienty).

Tento komerční směr se prosazuje i ve spojení s nejrůznějšími hypermarkety a supermarkety. Lékárny zde umístěné připomínají, a/nebo chtějí svým provozem připomínat **americký drug store**. Parafarmaceutika se tu prodávají formou samovýběru bez odborné konzultace.⁴⁹

Novodobá náplň farmacie spočívá ve farmakoterapeutické orientaci lékárníka, ve správné dispenzační praxi. Dovršuje se tak proměna lékárníka z technologa a přírodovědce v lékárníka konzultanta, informátora, poradce a specialistu v oblasti léčivých přípravků.

Schopnost umět volit ta správná slova v konkrétní situaci při zachování maximální odbornosti je zřejmě podstatou nového lékárenského umění, které by mělo vyplnit prostor po mizející **přípravě léků magistraliter**.⁵⁰

Hodnotu bude mít jen taková služba, která bude kvalitní, odborně bezchybná a pacientem opakovaně vyžadovaná.

⁴⁷ Kotlářová J., Král K.: *Farmacie v ČR po roce 1989*, 1. vydání, Praha, Karolinum 1999, str. 76

⁴⁸ Ústní informace podaná předsedou OSL panem Mgr. Jaroslavem Servusem dne 6. 12. 2008

⁴⁹ Rusek V., Smečka V. a kol.: *Historie farmacie v českých zemích*, Praha, Milpo 2003, s. 59

⁵⁰ Rusek V., Smečka V. a kol.: *Historie farmacie v českých zemích*, Praha, Milpo 2003, s. 57

Lékárenské pracoviště

V letech **1950–89** byla u nás velká pozornost věnována vývoji lékárenského pracoviště. Do té doby byla lékárna pracovištěm, v němž výrazně převládala výrobní činnost, neboť po celá staletí byla rukodělná příprava léků dominantním úkolem. Po válce začala být patrná postupující převaha výdeje léků nad jejich přípravou, což trvá dodnes.⁵¹

Dostáváme se tak k problému často diskutovaném, tj. pojetí lékárny, resp. jejích funkčních součástí.

Výdejní pracoviště lékárny, **oficína**, je místem, kam vstupují pacienti, kde je jim vydán lék a kde dochází k poučení pacienta o způsobech použití léku.

V první polovině 20. století lékárník v oficíně přijímal recepty, připravoval léky a vydával je. Všechny činnosti vykonával na jediném společném pracovním stole – **táře**. Jednalo se o propojení výrobní a výdejní činnosti.

Hovoříme o **I. provozně technické vývojové etapě (PTVE)**.⁵²

Po roce 1950 vzhledem k narůstajícím požadavkům na kvalitu práce dochází postupně k oddělení výdejní činnosti od činnosti výrobní – **II. provozně technická vývojová etapa**. Příprava léků byla přemístěna do jiné místnosti – přípravný. V menších lékárnách se část táry oddělila od přímého pohledu návštěvníků neprůhlednou přepážkou. Tím byl alespoň částečně zajištěn klid a hygieničtější prostředí pro lékárníka zabývajícího se přípravou.⁵³

III. provozně technická vývojová etapa navazovala na předchozí.

Od jednoduchého oddělení táry byl malý krok ke vzniku přepážky, která přehradila celý prostor oficíny. Oficína byla rozdělena na dvě části, **čekárnu** a výdejní prostor. Pacienti vstupují do oficíny – čekárny a okénkem v přepážce je jim vydán lék.

Vznik lékárenské čekárny a výdejního okénka umožnil v další etapě oddělení výdeje na předpis od výdeje bez předpisu (dvě nebo více výdejních okének) a dále vznik **dispenzačních boxů a místností** – **IV. provozně technická vývojová etapa**.

⁵¹ Rusek V., Smečka V. a kol.: *Historie farmacie v českých zemích*, Praha, Milpo 2003, s. 51

⁵² Kotlářová J., Král K.: *Farmacie v ČR po roce 1989*, 1. vydání, Praha, Karolinum 1999, str. 79

⁵³ Rusek V., Smečka V. a kol.: *Historie farmacie v českých zemích*, Praha, Milpo 2003, s. 52

Dispenzační boxy a dispenzační místnosti vytvořily téměř ideální podmínky pro práci lékárníka, umožnily zkvalitnění jeho odborné práce v nerušeném prostředí.

V. provozně technická vývojová etapa přináší další zkvalitnění práce. Její podstatou je lékárníkem řízený přístup nemocných do dispenzačních místností. Po roce 1989 v období transformace farmacie a lékárenství byl snižován význam dispenzačních boxů a místností. Bylo většinou preferováno hledisko ryze obchodní, obsloužit co nejvíce pacientů během co nejkratší doby. Dispenzační boxy a místnosti tento proces zpomalovaly, a tudíž bez ohledu na jejich přínos pro dispenzací byly zavrhovány.⁵⁴

Lékárny vzniklé v **90. letech 20. století** lze charakterizovat jako lékárny **VI. provozně technické vývojové etapy**, která se manifestuje zhruba třemi nestejně zastoupenými vývojovými směry.

První směr představují lékárny, které se svým celkovým pojetím přiklonily spíše ke komerčnímu chápání profese. Tyto lékárny jsou, co se týče vzhledu, na výši, nicméně převážně v nich se projevuje odklon od myšlenek **správné dispenzační praxe (SDP)**.

Druhý směr se začíná sice pomalu, ale neodbytně prosazovat až **ke konci 90. let** a zahrnuje lékárny vznikající ve spojení s **hypermarkety** a **supermarkety** v tzv. shopping centrech. Provozovateli tohoto druhu lékáren u nás bývají většinou právnické osoby anebo fyzické laické osoby. Obě skupiny jsou výrazně soustředěné na byznys s léky, na prodej parafarmaceutik a okrajového sortimentu.

Třetí směr je zastoupen lékárnami, které se snaží udržet **zdravotnický a humanitární charakter** a rozvíjet ideu klinické farmacie v ambulantní praxi, poradenství a správnou dispenzační praxi.

V rámci VI. PTVE lze tedy postřehnout jakousi křižovatku vývojových cest, z nichž dvě zatím převládající vedou tvrdě směrem k **tržní ekonomice** a jedna se pak snaží o pěstování **zdravotnických ideálů**.⁵⁵

⁵⁴ Kotlářová J., Král K.: *Farmacie v ČR po roce 1989*, 1. vydání, Praha, Karolinum 1999, str. 79

⁵⁵ Rusek V., Smečka V.: *České lékárny*, Praha, Nuga 2000, s. 124

Historie zavádění výpočetní techniky do lékáren

K historii lékárenství v posledních dvaceti letech nepochybně patří fenomén, který můžeme označit jako výpočetní technika. Tato inovace se však netýká pouze zdravotnictví, ale prakticky všech odvětví lidského podnikání.

Lékárenská činnost je svým specifickým charakterem přímo předurčená k využití výpočetní techniky. Hlavním podkladem je potřeba zpracování velkého množství dat a velká administrativní náročnost celého procesu objednání, příjmu, výdeje a vyúčtování léčivého přípravku. Počítače také mohou velmi zjednodušit a zkvalitnit vlastní expediční činnost v lékárně a zároveň tak poskytnout potřebné farmakoterapeutické informace jak pro pacienta, tak pro lékárníka.⁵⁶

První pokus představovaný tzv. **centralizovaným systémem** zpracování dat (tj. na počítačích, které vlastnil někdo jiný než lékárna) byl uskutečněn již v roce **1967** (experiment OÚNZ Praha 6) formou poměrně složitého zpracování **děrných štítků**. Tento pokus byl následován experimentem KÚNZ Praha v roce **1986**. Ten děrnoštítkový systém prohloubil a zdokonalil, avšak podobně jako v předchozím případě i zde bylo nutné, aby data byla následně zpracována počítačem ve výpočetním středisku. Na tyto experimenty navázal pokus, který spočíval v kombinaci mikropočítačového sběru dat v lékárnách opět s následným zpracováním na centrálním počítači.

K projektům tohoto typu patřil sběr dat v lékárnách OÚNZ Znojmo a počáteční verze **Decentralizovaného farmaceutického informačního systému (DEFIS)** v Liberci.

Prvním **komplexním programem** pro lékárenský počítač byl v roce **1985** **ALIES** (tj. Automatizovaný lékárenský informační a evidenční systém). Jednalo se však o časově omezený experiment na technickém vybavení krátkodobě vypůjčeném ze zahraničí.

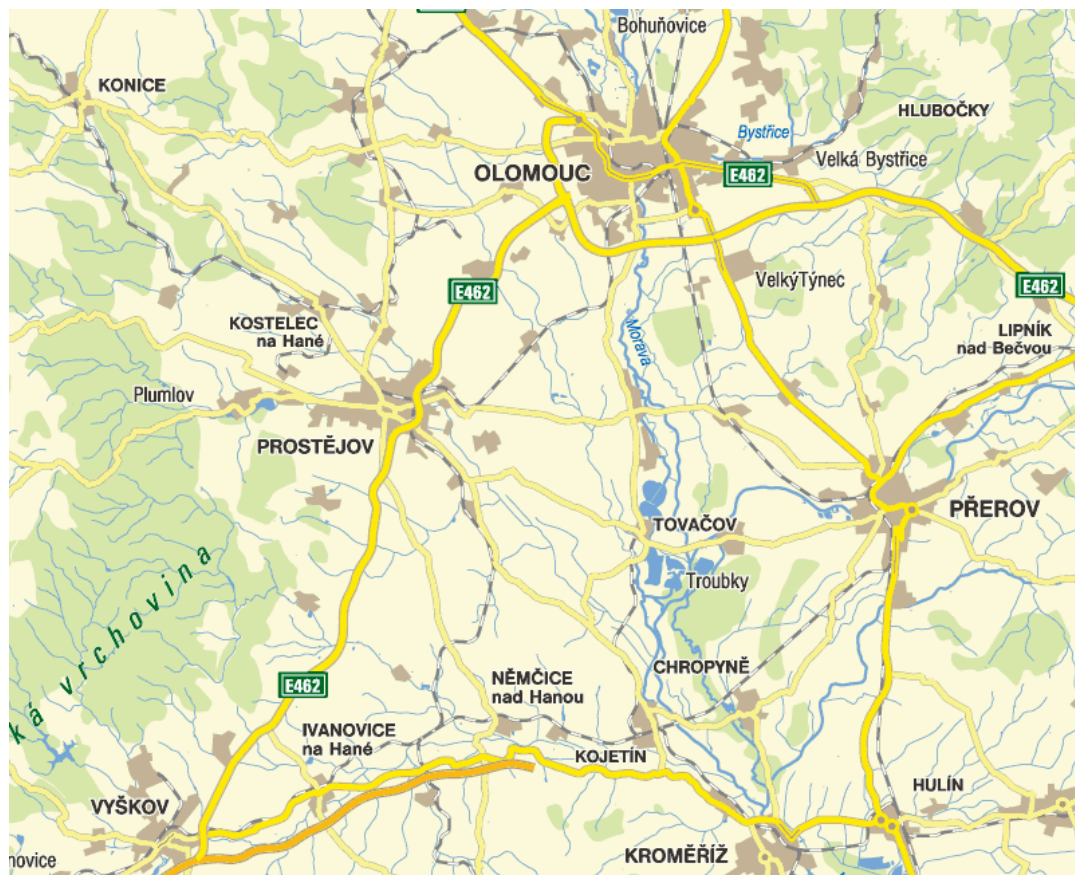
Na širší uplatnění výpočetní techniky za éry reálného socialismu nebylo z řady důvodů ani pomyšlení.⁵⁷

⁵⁶ http://www.fi.muni.cz/usr/jkucera/pv109/2004/xpindryc_histVT_esej.htm#o3, dne 14. 11. 2008

⁵⁷ Rusek V., Smečka V.: *České lékárny, Praha, Nuga 2000, s. 136*

Teprve s nástupem privatizace a tržní ekonomiky došlo rovněž v československém a později v českém lékárenství k bouřlivému rozvoji výpočetní techniky s velmi užitečnými a specifickými lékárenskými programy, jak **ekonomicko-administrativními** (např. Defis, Farmis, Lekis, LOS Maxima, Pentenium, Paenium, Mediox apod.), tak **informačních** (AISLP).

Charakteristika regionu Prostějovska

Prostějov - největší město regionu Prostějovsko, leží uprostřed Moravy.

Rozkládá se na ploše 46,6 km², v nadmořské výšce 225 m. Leží v severní části Hornomoravského úvalu, východně od Dražanské vrchoviny, v rovině, která se nazývá **Haná**.⁵⁸

Jde o významnou zemědělskou oblast, známou vysokou úrodností. Oblast s folklorními a lidovými zvyky, typickými kroji. Bohatě zdobené, honosné lidové kroje patří však již minulosti a ožívají spolu se starými obyčeji jen v činnosti národopisných skupin a kroužků na folkloristických přehlídkách.⁵⁹

⁵⁸ <http://cs.wikipedia.org/wiki/Han%C3%A1>, dne 10. 1. 2009

⁵⁹ <http://www.strednihana.cz/>, dne 10. 1. 2009

K nejstarším dějinám Prostějova

Písemných pramenů k nejstarším dějinám Prostějova se dochovalo poměrně málo a navíc nejsou vždy jednoznačné. Doklad v nedatované Zdíkově listině, kladené k roku 1131 či k r. 1141 nebývá shodně interpretován.⁶⁰

Dalším dokladem jsou dvě listiny vydané 31. prosince 1213 v Prostějově českým králem Přemyslem Otakarem I. a moravským markrabětem Vladislavem Jindřichem.⁶¹

V polovině 14. století se setkáváme s **prvními šlechtickými držiteli** Prostějova. Šlo o příslušníky významného českého rodu ze **Šelemberka**, kteří právě v této době přicházejí na Moravu a zakupují se zde.

Novým držitelem Prostějova se stal opět člen významného šlechtického rodu **Boček z Kunštátu**, jež koupil část města od Šelemberků.⁶² Kunštátskému rodu patřil však Prostějov pouze devět let. Po Bočkově smrti byla prodána polovina Prostějova nejvyššímu olomouckému komorníkovi **Benešovi z Kravař a ze Strážnice**.

Od Benešova kupu měl Prostějov stejnou vrchnost s **Plumlovem**.

Počátky města Prostějova

Když **Kravařové** koupili Prostějov, nebyl jediným městečkem jejich plumlovského statku. Už v roce 1347 k němu patřilo městečko Kostelec, ležící asi 8 km severozápadně od Prostějova a charakter městečka mělo patrně také plumlovské podhradí.

Roku 1390 udělil markrabě Jošt Prostějovu privilegium výročního trhu, což znamenalo **faktické povýšení na město**.

Dominující řemeslnou výrobou byla odvětví textilní, především soukenictví, dalšími většími skupinami byli řezníci a pekaři.

K roku 1392 jsou ve městě zmiňovány dvojce **lázně**.

Pokud se týká národnostního profilu města, udržovala se v něm zřejmě i přes ryze české okolí a neustálou imigraci z venkova jistá vrstva německého obyvatelstva.

⁶⁰ *Prostějov a jeho místo v dějinách Moravy*, vydalo Muzeum Prostějovska v Prostějově a Státní okresní archiv v Prostějově, 1994

⁶¹ *Bartková Hana: Prostějov, Praha, Paseka 2007, s. 5*

⁶² *Bartková Hana: Prostějov, Praha, Paseka 2007, s. 6*

Do vývoje Prostějova podstatně zasáhly **husitské války**. Na jejich začátku padl poslední mužský člen plumlovské větve Kravařů Jindřich a plumlovské panství převzal **Petr z Kravař a ze Strážnice**, výrazná postava tábora moravské husitské šlechty. Husitské období přineslo městu také **počeštění**.

Po roce 1454 se do Prostějova uchýlili ve větším počtu **Židé** z Olomouce, kdy bylo židovské obyvatelstvo vyhnáno z královských měst. **Židovské ghetto**, které zde postupně vzniklo, tvořilo pak trvalou součást Prostějova a výrazně město hospodářsky ovlivňovalo.

Druhá polovina 15. století znamenala jistý předěl v situaci měst. Zatímco královská města stagnují, poddanská města nabývají na významu a rychle se rozvíjejí za podpory svých feudálních pánů bohatnoucích z nových forem hospodářského podnikání.

Prostějov tehdy vstoupil do období výrazné dlouhodobé prosperity, vrcholící v 16. století. Zcela dohonil zpoždění způsobené svým pozdním povýšením a už koncem 15. století se zařadil mezi několik nejvýznamnějších moravských poddanských měst, která předstihla mnohá menší města královská.⁶³

Na plumlovském panství mezitím došlo ke změně majitele. V roce **1466 vymřeli** synem Petra Strážnického, Jiřím, **Kravařové po meči** a při dělení rozsáhlého majetku mezi čtyři pozůstalé dcery připadlo plumlovské panství s Prostějovem Johance, provdané za Jana Heralta z Kunštátu.⁶⁴

V letech **1486 – 1491** rozmnožil Prostějov zásluhou svého významného rodáka **Jana Filipce**, diplomata ve službách králů Matyáše Korvína a Vladislava Jagellonského, svá tržní práva o další dva výroční trhy a získal trojí polepšení pečeti.

Město si zřizuje svou **první radnici**, kde úřadují radní písaři, před Vodní bránou je vybudován **špitál**, dotovaný pozemky a penězi z darů vrchnosti i měšťanů (poprvé je zmíněný k roku 1466), a získáním **špitálské vsi Čechůvek** jako základu městského statku vstupuje Prostějov v roce 1492 do skupiny feudálních vrchností.

⁶³ *Prostějov a jeho místo v dějinách Moravy, vydalo Muzeum Prostějovska v Prostějově a Státní okresní archiv v Prostějově, 1994*

⁶⁴ *Hana Bartková: Prostějov, Praha, Paseka 2007, s. 10*

Poslední třetina 15. století je charakterizována velkou stavební aktivitou. V 90. letech se buduje **nový vodovod** od Drozdovic pro pivovary a městské kašny. Vyvrcholením této aktivity se stala stavba pevných kamenných hradeb započatá v roce **1495**, v roce, kdy se vlády nad Prostějovem ujímá jako první příslušník svého rodu **Vratislav z Pernštejna**.⁶⁵

Kravařský a pernstejnský Prostějov

15. století je nejdramatičtější dobou starších prostějovských dějin, **16. století** je „**dobou zlatou**“ tohoto města.

Prostějov byl v 15. – 16. století městem poddanským, nikoliv královským. Po celé 15. a 16. století patří vždy do majetku nejvýznamnějšího rodu v zemi a je nejen v jeho poddanství, ale i pod jeho ochranou a sdílí jeho osudy. Vůči „svým“ městům prováděli páni **velkorysou politiku**. Měli snahu ponechat jim královská městská privilegia a ještě je rozmnožit. Ponechali městům jejich vnitřní autonomii a samosprávu a tím faktickou „svobodu“. Učinili svá města hospodářskými středisky svých domén a nechali je podílet se na vrchnostenských monopolech.

Náboženská svoboda se v poddanských městech rozvíjela téměř bez překážek, zatímco královská města jsou místem tuhých konfliktů mezi reformací a katolickou církví.

Královská města také v **15. století** vypudila ze svých hradeb **Židy** a s nimi jejich hospodářskou, finanční a obchodní podnikavost. Ochranu nabídli židovským obcím opět páni a nahradili jim tak ochranu královskou.

Všechny společenské procesy v 15. – 16. století způsobovaly **stagnaci královských měst** a podporovaly rozvoj měst poddanských. Prostějov má v této kategorii na Moravě jedno z předních míst. Náleží „pánům“ země a jak Kravaři, tak zejména Pernštejnové mají v Prostějově své nejdůležitější město. V době husitství náležel Prostějov Kravařům, kteří měli rozhodující vliv na rozšíření husitismu a na jeho legalizaci na Moravě.

⁶⁵ *Prostějov a jeho místo v dějinách Moravy, vydalo Muzeum Prostějovska v Prostějově a Státní okresní archiv v Prostějově, 1994*

Koncem 15. století se stal Prostějov součástí pernštejnského plumlovského panství, jeho střediskem a nejvýznamnějším městem pernštejnské domény na Moravě.

Po celou tuto dobu se v převážně evangelickém Prostějově rozvíjí humanistická vzdělanost a humanisticky orientované školství a pod ochranou Pernštejnů zde žijí různá vyznání: katolíci, utrakvisté, luteráni, čeští bratři a židé.

Pracuje tady tiskárna a žije zde řada významných osobností. Je to nepochybně **vrcholná doba** starého Prostějova.

Prostějov, jak je známo, usiloval i o to, aby se dostal pod vládu **Lichtenštejnů** a měl tak nadále ochranu a výhodu majetku nejvýznamnějšího rodu v zemi, ale katastrofy třicetileté války proměnily jeho zlatou dobu ve spáleniště a trosky.⁶⁶

Zkáza Prostějova za třicetileté války

V červnu 1643 se Prostějova zmocnila **švédská armáda**. Aby opevnění města nemohlo sloužit nepříteli, bylo nařízeno zbourání hradeb. Brány a bašty byly vyhozeny do povětří, zámek vypálen a město vydrancováno. Důsledkem válek byly rovněž **morové epidemie** (1623, 1637, 1647).⁶⁷

Přes válku město pokleslo z největšího poddanského města na málo významné město, jemuž trvalo víc než století, než dostihlo předválečnou velikost.

Prostějov v 18. století (doba baroka)

Městečko Prostějov bylo **od počátku 17. století** v majetku **knížat**

Liechtensteinů. Pro tento rod však neznamenal Prostějovsko právě nejdůležitější dominium, neboť centrum obrovského **liechtensteinského panství** leželo spíše na moravsko-dolnorakouské hranici, ve Valticích a Lednici. Barokní umění se stává pevnou součástí městské civilizace 18. století.

V případě klášterního **chrámu Milosrdných bratří** tomu tak skutečně je. Jeho architektura představuje poměrně kvalitní standard, poučený znalostí dobového stylu.

⁶⁶ *Prostějov a jeho místo v dějinách Moravy*, vydalo Muzeum Prostějovska v Prostějově a Státní okresní archiv v Prostějově, 1994

⁶⁷ *Hana Bartková: Prostějov, Praha, Paseka 2007, s. 17*

Druhá polovina 18. století se v Prostějově stala obdobím pozvolného vzestupu měšťanstva. Na počátku 19. století byla vyzvedávána budova **textilní manufaktury** na olomouckém předměstí. V pozdější době bylo popisováno i nové **městské kasino**, které nepochybně vzniklo na přelomu 18. a 19. století jako středisko nové společnosti a kultury.⁶⁸ A v této společnosti se již dostáváme na práh nového století a nové civilizace.

Prostějov ve 2. polovině 19. a počátkem 20. století

Druhá polovina 19. století na Moravě byla ve znamení dynamického vývoje, který byl charakteristický pro celou střední Evropu.

Proces industrializace a modernizace provázený formováním zcela nové struktury společnosti vytvářel podmínky pro vznik nacionalismu a **názorovou pluralitu**, která s rozvojem liberalismu našla svůj výraz v **parlamentarismu**.

Možnost hájit vlastní zájmy a názory na půdě vídeňské říšské rady a moravského zemského sněmu a zejména v obecních zastupitelstvech mobilizovala k účasti na veřejném životě stále širší vrstvy obyvatelstva, i když zpočátku bylo volební právo v sociálním i národnostním ohledu omezeno.

Parlamentarizace a demokratizace veřejného života napomáhala vzniku systému politických stran.

Prostějov patřil k nejvýznamnějším střediskům českého politického života na Moravě před první světovou válkou. Toto postavení však Prostějov nezískal ihned, ale propracoval se k němu postupně. V městské volební kurii byl do moravského zemského sněmu zvolen v letech **1884 – 1889 Karel Vojáček, lékárník v Prostějově**.

90. léta 19. století představovala **mezník** v celkovém vývoji **české politiky** a zároveň i ve vnitřním vývoji Prostějova. Prostějov, nejenže se r. 1892 zařadil mezi města s českou správou, ale začal hrát významnou roli v překotně se formujícím systému českých politických stran.

⁶⁸ *Prostějov a jeho místo v dějinách Moravy*, vydalo Muzeum Prostějovska v Prostějově a Státní okresní archiv v Prostějově, 1994

Prostějov za první Československé republiky

Vznik Československa vyvolal u prostějovských obyvatel velké nadšení.

V této době byla výraznější postupná změna národnostní skladby obyvatelstva.

Příspělo k ní především to, že zatímco za Rakousko-Uherska byla při sčítání lidu zjišťována tzv. **obcovací řeč**, za republiky to byla již **národnost**.

V Prostějově se tak přihlásila asi polovina zdejších Židů, kteří se dříve hlásili k německé řeči, k židovské národnosti.

K české národnosti se pak přihlásila i řada dříve národnostně nevyhraněných občanů, kteří za monarchie uváděli obcovací řeč německou. V roce 1930 tak již bylo v Prostějově přes 93% Čechů a jen 2,7% Němců.

Vývoj v Prostějově byl po vzniku ČSR charakterizován podobně jako v jiných průmyslovějších městech růstem **levicových nálad** a silnými sociálními požadavky.⁶⁹

V prostějovské ekonomice hrálo v meziválečném období rozhodující roli **oděvnictví**, které v této době postupně přecházelo od sestavování oděvů k tovární velkovýrobě.

Již po první světové válce docházelo k přeměnám některých firem v akciové společnosti.

Je zajímavé, že přechod na tovární velkovýrobu oděvů urychlila hospodářská krize třicátých let, neboť během ní přešla značná část středních vrstev od pořizování oděvů na míru ke kupování konfekce.

Ke koncentraci došlo také v kovodělném průmyslu. Největším průmyslovým závodem Prostějova se stala **akciová společnost Wikov**, která vznikla sloučením významných firem F. Wichterle a F. Kovařík. Stala se postupně největším výrobcem hospodářských strojů v Československu.

Z potravinářského průmyslu měly největší význam sladovny, pivovar a lihovary s výrobou lihovin, z nichž věhlasu nabyla **Prostějovská starorežná**.

Hospodářskému významu Prostějova odpovídal značný počet velkoobchodů, zvláště z oděvního, textilního a obuvnického odvětví.

Ve zdravotnictví města byla nejdůležitější **Všeobecná nemocnice**, která měla v roce 1938 již kapacitu 440 lůžek, lékařů bylo tehdy ve městě přes 40.

⁶⁹ *Prostějov a jeho místo v dějinách Moravy*, vydalo Muzeum Prostějovska v Prostějově a Státní okresní archiv v Prostějově, 1994

V roce 1926 byla v Prostějově podle nového zákona o sociálním pojištění zřízena **Okresní nemocenská pojišťovna**. Již o rok dříve vznikla také pobočka Zemědělské nemocenské pojišťovny.

V politickém životě města si ve 20. letech udržovala vedoucí pozici sociálně demokratická strana.

Všeobecný rozvoj města byl však **v druhé polovině 30. let** přerušen hrozbou, kterou pro Československo znamenalo **nacistické Německo**. Občané si toto nebezpečí uvědomovali a disciplinovaně se účastnili branných, zdravotnických a dalších kurzů. Spoléhali na naši armádu a zahraniční spojence.

Naděje na zahraniční pomoc však poklesly po jednáních západních státníků s Hitlerem. Přijetí jejich ultimata Hodžovou vládou 20. září 1938 vyvolalo v Prostějově, obdobně jako v jiných velkých městech, protestní demonstraci. Prezidentu republiky byl odeslán telegram, který vyjadřoval vůli bránit hranice republiky až do poslední kapky krve. Následná **mobilizace** proběhla za velkého nadšení prostějovského obyvatelstva. Vše však bylo ztraceno po mnichovském diktátu velmocí.⁷⁰

Období první republiky definitivně skončilo a hranice „**třetí říše**“ se přiblížily i Prostějovu. Nadcházející období druhé republiky bylo jen krátkou epizodou před **nacistickou okupací**.

Prostějovsko v kontextu nacistické okupace a protifašistického odboje

Důležité a typické pro Prostějovsko je to, že se mu za okupace i v odboji nic nevyhnulo.

Z hlediska celkové situace byl jeden cíp Prostějovska v koridoru na Konicku zasažen již okupací čs. pohraničí po Mnichovu v r. 1938, druhý cíp na Dražanské vysočině byl zase vystaven nejmarkantnější germanizaci, která byla spojena se zřizováním vojenského cvičiště a vystěhováním celých obcí.

Prostějov i s okolím měl výrazné české národní tradice a zároveň neméně důležité tradice dělnického a přímo socialistického a revolučního hnutí. Přímo ve městě byla aktuální nejen **problematika česko-německá**, ale ve značném rozsahu i citlivá **otázka židovská**.

Nelze zapomínat také na to, že zde bylo důležité centrum i českého fašismu.

⁷⁰ *Prostějov a jeho místo v dějinách Moravy, vydalo Muzeum Prostějovska v Prostějově a Státní okresní archiv v Prostějově, 1994*

Přínos židovského obyvatelstva rozvoji města Prostějova

Zatímco město jako celek tragickými událostmi třicetileté války upadlo, židé jako váleční dodavatelé uniforem pro habsburskou armádu z této situace poměrně vytěžili. V r. 1653 získali právo šít šaty a stali se tak zakladateli výroby konfekce v Prostějově a tím na celé Moravě. V průběhu 19. století pak vyrostla řada menších i větších konfekčních firem, takže nakonec celá třetina obyvatel města žila z oděvního průmyslu.

Na staletou tradici cechovní krejčovské výroby pak navázal **po r. 1948** znárodněný podnik **Oděvní průmysl Prostějov**, jenž patřil rozsahem své produkce mezi hlavní výrobce oděvů nejen v republice, ale i v Evropě.⁷¹

⁷¹ *Prostějov a jeho místo v dějinách Moravy, vydalo Muzeum Prostějovska v Prostějově a Státní okresní archiv v Prostějově, 1994*

Vývoj prostějovského zdravotnictví do roku 1989

„Dle toho, jak různí národové dovedli upravit péči o chudobné, přestálé a nemocné, můžeme bezpečně měřiti jejich vyspělost kulturní a souditi o jejich eticky mravním založení duševním,“ píše v roce 1933 první ředitel a primář prostějovské nemocnice **MUDr. Jaroslav Mathon**.

První zmínka o městském špitálu (tj. chudobinci a chorobinci) je v nejstarší knize města Prostějova z r. **1466**.⁷²

Ve 14. století byla **vnitřní medicína** a **ranlékařství** od sebe odděleny.

Ranlékařství, tedy styk s krví, bylo považováno za nečisté a studování lékaři se ve středověku věnovali jen nemocem vnitřním.

Lékařství bylo vyučováno daleko za našimi hranicemi, a proto u nás bylo studovaných lékařů velmi málo.

Špitál té doby lze s dobrým svědomím považovat za instituci spíše sociální než zdravotnickou.

Na konci 15. století (1492) začíná bohatá historie prostějovských **apatykářů**.⁷³

Vedle městského špitálu vzniká v **16. století** ještě **špitál bratrský**, k němuž patřil i tzv. lékařský dům, což byla **první skutečná nemocnice** v Prostějově.

„Lékařský dům“, jak byl bratrský špitál tehdy nazýván, proslul v letech **1501–1517**, kdy v něm působil osvědčený vědec mistr **Jan Černý-Niger**, kterého sem povolal Vilém z Pernštejna, aby se jím dal léčit.

V 16. století léčili vedle lazebníků i barvíři, z nichž mnozí byli současně lazebníky či bradýři.

V té době a ještě dlouho poté byla obecná péče o hygienu prostředí na velmi nízké úrovni, zejména s ohledem na čistotu pitné vody, domovní splašky a odpadky, ostatně jako i v jiných městech té doby.

Není proto divu, že se v 16. a 17. století šířily městem četné **epidemie**. Proti moru bojovali měšťané nevpouštěním pocestných do města a karanténou při výskytu onemocnění ve městě. Velkou **morovou nákazu** přinesla do města i **švédská válka**.

⁷² Mathon Jaroslav: *Veřejná nemocnice v Prostějově, Prostějov 1933, str. 20*

⁷³ Mathon Jaroslav: *Veřejná nemocnice v Prostějově, Prostějov 1933, str. 25*

Z 18. století jsou záznamy o používání vápna při pohřbívání zemřelých epidemickou nákazou.

V roce **1733** byla založena klášterní nemocnice **Milosrdných bratří** s 18 lůžky. Tím vstupuje prostějovská péče o nemocné v nové období a předčí na drahnou dobu i sousední město Olomouc. Roku 1786 bylo zřízeno zvláštní oddělení pro duševně choré.

V 19. století vzrostl počet lůžek o 5, přičemž lůžka byla obsazována zdaleka nejen podle potřeby, ale i podle finančních možností konventu. Léčení byli výlučně chudí – řemeslníci, tovaryšové, nádeníci, čeledíni a žebráci. Majetnější lidé stonali doma, kde je lékař navštěvoval.⁷⁴

Roku **1747** otevřeli milosrdní bratři i **lékárnu**. O tři roky před tím již však založil **první měšťanskou lékárnou** na náměstí Jan Navrátil.

Vývoj prostějovského zdravotnictví ovlivnil v roce **1753** v českých zemích zavedený **Všeobecný medicínální řád** a zvláště pak **Generální zdravotní normativ**, vydaný roku **1770**.

V roce 1760 byli ve městě 3 chirurgové a 4 porodní báby. Lékař Dr. Med. Josef šlechtic z Pessnegerů se stal **prvním městským fysikem** roku **1796**. Jeho povinností bylo mimo jiné léčit zdarma městskou chudinu a lidi ve špitále, za mírný honorář zchudlé měšťany.

Po prusko-rakouské válce v roce **1867** byl Prostějov s téměř 16 tisíci obyvateli třetím největším městem na Moravě. Hygienická úroveň městského prostředí však byla stále velmi špatná. Důsledkem toho byly velmi četné **epidemie tyfu** a vysoká dětská úmrtnost. Nejčastější příčinou smrti dospělých byla v té době **tuberkulóza**.

V roce **1884** byl na Moravě přijat zákon o **veřejné správě zdravotní**, což se projevilo vznikem městského zdravotního úřadu a později jmenováním c. k. okresního lékaře, jímž se stal Dr. Ignác Stavěl.

V roce **1888** byl přijat zákon o **nemocenském a úrazovém pojištění** dělnictva a v roce **1893** zřízeny **lékařské komory**. První nemocenská pojišťovna v Prostějově vznikla v r. 1889.⁷⁵

⁷⁴ Mathon J.: *Veřejná nemocnice v Prostějově, Prostějov 1933, str. 25-27*

⁷⁵ *Prostějov a jeho místo v dějinách Moravy, vydalo Muzeum Prostějovska v Prostějově a Státní okresní archiv v Prostějově, 1994*

Konec 19. století byl v našich zemích spjat se stavbou městských a zemských nemocnic. V březnu 1885 bylo obecním výborem města Prostějova přijato usnesení vybudovat městskou veřejnou nemocnici. Již v říjnu téhož roku obecní zastupitelstvo schválilo plán nemocniční budovy a stavební rozpočet. Na podzim roku 1887 byla stavba i se studnou a založeným parkem předána městu a od poloviny roku **1888** byla započata v **nově postavené nemocnici** (na Brněnské ulici nebo na Lidické ul., podle toho, z které ulice se do nemocnice vstupovalo, ale jedná se o tutéž nemocnici, v historickém kontextu již tzv. „stará nemocnice“) vlastní zdravotnická činnost přijímáním prvních nemocných.

Nemocnice měla na počátku činnosti 118 lůžek ve třech pavilonech a další příslušenství. Péči o hospitalizované převzali zpočátku dva městští lékaři, z nichž dr. Borák byl současně městským fysikem a ještě primářem nemocnice Milosrdných bratří. Měl i rozsáhlou soukromou praxi.

Zásadní změnu pro nemocnici však znamenalo samotné získání chirurga **Jaroslava Mathona** na místo primáře. S jeho příchodem dne **1. ledna 1897** se situace ústavu podstatně měnila. Např. rok po jeho příchodu se začalo s přístavbou operačního sálu v chirurgickém pavilonu. Nový primář, který už měl své jméno známého chirurga při příchodu do Prostějova, brzy udával tón společenskému životu města jako organizátor kulturních akcí a aktivní politický činitel.

Nemocnice milosrdných bratří byla roku 1895 zmodernizována a rozšířena na 60 lůžek, ale pokroku moderní vědy už nestačila z finančních důvodů.⁷⁶

Do slibného vývoje prostějovské nemocnice zasáhla neúprosným způsobem **1. světová válka**. Hned v prvním roce války si vyhradila vojenská správa značný počet postelí pro raněné vojáky. Následky války se brzy projevily také v nedostatku životních potřeb, léků, obvazů a lékařských nástrojů. Nastal citelný nedostatek ve stravování. Do mírového období vstupovala nemocnice ve stavu úplného rozvratu, jak na poli hospodářském a finančním, tak bohužel i na poli lékařské činnosti.⁷⁷

⁷⁶ Mášová Hana: *Prostějov a Zlín – dvě moravské nemocnice v první ČSR*, Prostějov 2003, s. 11, 12

⁷⁷ Mathon Jaroslav: *Veřejná nemocnice v Prostějově*, Prostějov 1933, str. 38–40

V roce 1918 po skončení světové války chtěl Mathon rozšířit ústav připojením nemocnice milosrdných, soustředit kolem spojených nemocnic sociálně-zdravotní péči a získat pro ni i další prostory v kralickém zámku. Tvrdě ovšem narazil na odpor konventu a nepodpořila ho ani žádná pomoc ministerstva zdravotnictví, kterou očekával.⁷⁸

První pětiletí poválečné můžeme nazvat pětiletkou reparační. Léčili a hojili se ne pouze nemocní, ale v první řadě ústav sám jak finančně, tak hospodářsky.⁷⁹ Frekvence nemocných pomalu stoupala, ale teprve roku 1927 dosahuje s 5021 ošetřovanými přibližně oné výše, na jaké byla v letech 1913 a 1914.⁸⁰

V roce **1947** byla dostavěna novostavba **okresní nemocenské pojišťovny** na **Trávnícké ulici**, kde mimo úřadoven pojišťovny pracovali i odborní a revizní lékaři. **Po roce 1948** zde vzniklo okresní zdravotnické středisko **Okresní národní pojišťovny** a po sjednocení zdravotnictví pak v roce **1955 poliklinika**. Po zestátnění nemocnice Milosrdných bratří zde bylo zřízeno samostatné tuberkulózní oddělení. **Prostějovská nemocnice** měla v r. **1951** osm odborných oddělení (interní, chirurgické, dětské, gynekologicko-porodnické, ORL, kožní a rentgenologické) s počtem 576 lůžek.

Na základě zákona o sjednocení zdravotnictví a zákona o hygienicko-protiepidemické péči v roce **1952** vznikl **Okresní ústav národního zdraví**, který postupně mimo okresní nemocnice do sebe pojal veškerá dosud roztroušená zařízení ambulantní.

V roce **1961**, po reorganizaci okresů, vznikla **poliklinika v Konici**. Ambulantní pohotovostní služba se rozšířila mimo území bývalého okresu i na Konicko a Němčicko.⁸¹

Roku 1980 začala dlouho připravovaná výstavba **nového zdravotnického areálu** u Hloučely za Plumlovskou ulicí.

⁷⁸ Hana Mášová: *Prostějov a Zlín – dvě moravské nemocnice v první ČSR*, Prostějov 2003, s. 14

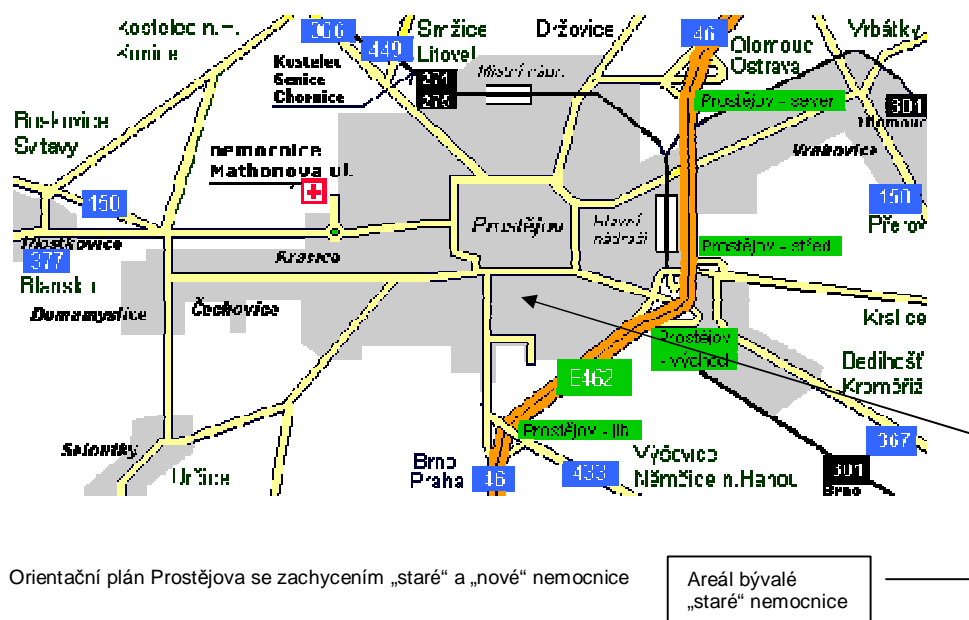
⁷⁹ Mathon J.: *Veřejná nemocnice v Prostějově*, Prostějov 1933, str. 40

⁸⁰ Kühndel Jan: *Prostějov, město a okres*, Brno, Národohospodářská propagace Československa, 1940, s. 105

⁸¹ *Prostějov a jeho místo v dějinách Moravy*, vydalo Muzeum Prostějovska v Prostějově a Státní okresní archiv v Prostějově, 1994

Nová nemocnice ve výstavbě v r. 1991

Vývoj zdravotnictví na Prostějovsku po roce 1989

- Ø Stavební vývoj nové nemocnice
- Ø Privatizace
- Ø První kroky soukromé praxe
- Ø Regionální problémy ve zdravotnictví v letech 1995 odrazem celorepublikových
- Ø Některé pozitivní efekty ve zdravotnictví po r. 1989

Stavební vývoj nové nemocnice

Již od padesátých let se datovala snaha o řešení nevyhovujícího stavu nemocnice po stránce **provozní a hygienické**. Proto bylo v roce 1955 přistoupeno ke zpracování projektového úkolu, kde bylo navrženo většinu budov zbourat a postavit nové.

Projektová příprava byla nakonec zastavena z mnoha důvodů. Nemocnice byla v ochranném pásmu letiště a plánované dálnice. Zachování zdravotnického provozu při tak zásadní stavební činnosti se jevilo jako velmi problematické a poloha nemocnice byla negativně ovlivněna hlavní výpadovou silnicí na Brno.

Přednost tedy dostala výstavba na „**zelené louce**“, při které nemusely být vynaloženy žádné finance na bourání a rozsáhlé rekonstrukce.

Nicméně problematika dostavby byla oprášena až v letech **1968–69** a výsledkem bylo vyhledání staveniště pro novou nemocnici za **Plumlovskou ulicí**. Vlastní stavba probíhala v několika etapách.

První etapa byla zahájena v lednu **1980** a dokončena v roce 1985, byly při ní vybudovány objekty infekčního a plicního oddělení, patologie, centrální prádelny, kotelny a provozní zázemí.

Druhá etapa byla zahájena v rámci kompletní bytové výstavby na sídlišti Hloučela, byla při ní otevřena **nová poliklinika**.⁸²

⁸² <http://www.nempv.cz/obsah/onas/historie.aspx>, dne 6. 1. 2009

V souladu s přesunem obyvatelstva z centra města do jeho západní části byly do nové polikliniky přesunuty některé obvodní služby z polikliniky **na Trávnícké ulici**.⁸³

Pozn. autora: Označení za Plumlovskou ulicí, Mathonova ul. nebo Hloučela (řeka) jsou místopisné názvy, které jsou používány v souvislosti s objektem tzv. Nové nemocnice

V roce 1990 byl stav materiálně technické základny zdravotnictví značně neutěšený. V té době byla lůžková péče o pacienty okresu zajišťována na 905 lůžkách, která byla rozmístěna na 6 pracovištích ve městě Prostějově, z nichž 4 byla na zdravotnická adaptována z budov, které původně sloužily jiným účelům. Vysoké byly i náklady na zajištění provozu, plynoucí z roztříštěnosti pracovišť, ročně 8–10 miliónů.⁸⁴

V roce 1993 byla dokončena stavba dalších oddělení – dětského, ORL, kožního, oddělení léčebné rehabilitace, dialyzačního střediska a endoskopického gastroenterologického pracoviště.

Dokončení dostavby a modernizace nemocnice v Prostějově bylo zahájeno po mnoha obtížích vypracováním a schválením přípravné dokumentace v roce **1995**, vlastní stavba byla započata v říjnu 1996.

Po jejím skončení došlo **v prosinci 2003** k přemístění všech základních oborů, která byla umístěna v areálu ulice Lidická (Brněnská) v nevyhovujících prostorech.

Byla to oddělení chirurgie, ARO, interny, ortopedie, gynekologie, porodnice a centrální sterilizace. Současně došlo k reorganizaci příjmu pacientů, centrálních operačních sálů a jednotek intenzivní péče.⁸⁵

Budova staré nemocnice z r. 2003

⁸³ Stráž lidu, 12. 9. 1990, č. 36, roč. 70, str. 1 – Kam za lékaři v Prostějově

⁸⁴ Stráž lidu, 18. 7. 1990, č. 28, roč. 70, str. 4 – Okresní nemocnice na okraji města

⁸⁵ <http://www.nempv.cz/obsah/onas/historie.aspx>, dne 6. 1. 2009

Privatizace

Začátkem roku **1993** bylo podáno několik konkurenčních privatizačních projektů na starou nemocnici v Lidické ulici. Po uvážení byla nakonec z privatizace vyřazena do doby dostavby nového zdravotnického areálu (nové nemocnice).⁸⁶

Zdravotní střediska se v okrese Prostějov privatizovala **v letech 1996**.

K 1. září 1996 byl realizován přímý prodej středisek ve Ptení, v Otaslavicích, v Bedihošti a v Čelechovicích. K 1. říjnu 1996 bylo prodáno středisko na Sídlišti svobody, koncem roku středisko v Určicích a v Němčicích nad Hanou.

K 1. prosinci 1996 byl zbytek zdravotnických středisek bezúplatně převeden obcím. Byla to zdravotnická střediska v Konici, Protivanově, Kladkách, Brodku u Prostějova, Plumlově (bez dětského domova), Přemyslovicích a Brodku u Konice.

Ze středisek ve Hvozdě, Kostelci na Hané a Otínovsi byl odprodán pouze inventář, převod budov se vyřešil vrácením v restituci nebo jiným způsobem. V řešení zůstávala situace v Nezamyslicích, kde odstoupil původní zájemce, proto se objekt převedl na obec.

Prvním březnovým dnem roku 1997 byla ukončena neúměrně dlouhá privatizace budovy staré polikliniky v **Trávnické ulici**. Budovu ve značně zchátralém stavu získala společnost Zdravotnické centrum, s.r.o.⁸⁷

Poliklinika i nadále slouží zdravotnictví. Mimo odborné ambulance se tu nacházejí také stomatologové a v přízemí budovy je situována i **lékárna**.

V roce 2007 byla nová nemocnice převedena na akciovou společnost s názvem **Nemocnice olomouckého kraje** (zastřešila ještě nemocnici ve Šternberku a Přerově). Tyto nemocnice vlastní kraj, ale jsou pronajaty dceřině společnosti **Agelu - Středomoravské nemocniční a.s.** na dobu dvaceti let.⁸⁸

Pozn. autora: Středomoravská nemocniční a.s. byla založena v souvislosti s účastí holdingu Agel ve Veřejné obchodní soutěži na pronájem nemocnic v Prostějově, Přerově a Šternberku a po vítězství v soutěži také od 1.7.2007 tyto nemocnice řídí a spravuje.

⁸⁶ Prostějovský týden, 6. 1. 1993, č. 1, roč. 3, str. 3 – Zastaví se výstavba nové nemocnice?

⁸⁷ Prostějovský týden, 16. 10. 1996, č. 42, roč. 6, str. 3 – Zdravotní střediska v okrese se privatizují

⁸⁸ Prostějovský večerník, roč. 11, č. 24 (11.06.2007), s. 3, 1 fot., Nemocnice patří Agelu

První kroky soukromé praxe

První soukromou ordinaci v Prostějově otevřel MUDr. Josef Chudáček, CSc. v Drozdovicích č. 5 na základě registrace 1/1/1992. Zajišťovala ambulantní ortopedickou činnost a akupunkturu zaměřenou především na nemoci pohybového ústrojí.⁸⁹

Regionální problémy ve zdravotnictví v letech 1995 odrazem celorepublikových

- stagnující hodnota bodu za lékařské výkony
- vznik mnoha zdravotních pojišťoven, které se dostávaly do platební neschopnosti
- nebyla definována základní síť zdravotní péče – nekontrolovaný vznik nových zdravotnických zařízení vedl k nadbytečnému nárůstu zdravotních služeb a v jeho důsledku k reálnému snižování hodnoty bodu
- chaotická léková politika ministerstva zdravotnictví vedla k dovozu drahých léčiv bez ohledu na možnosti české ekonomiky⁹⁰

Některé pozitivní efekty ve zdravotnictví po r. 1989

- zavedení svobodné volby lékaře
- zrušení povinné rajonizace
- rozvolnění okresních ústavů národního zdraví (OÚNZ)

Současný areál Nové nemocnice na Mathonově ulici

⁸⁹ Prostějovský týden, 12. 8. 1992, č. 32, roč. 2, str. 2 - První soukromá ordinace v Prostějově

⁹⁰ Prostějovský týden, 18. 10. 1995, č. 41, roč. 5, str. 1, 2, 3 – Přebytní lékaři mohou stávkovat i 50 let; Do redakce přišlo Stanovisko Sdružení smluvních lékařů Prostějov

Seznam lékáren na okrese Prostějov

Lékárny vyskytující se na okrese před r. 1989 a jejich označení

Název lékárny	Označení před r. 1989
Milosrdných bratří	L 01
Ústavní – bývalá I. U Anděla strážce	L 02
U Černého orla	L 03
U Sv. Petra	L 04
Lékárna Nová	L 05
Brodek u Prostějova	L 06
Konice	L 07
Kostelec na Hané	L 08
Němčice nad Hanou	L 09
Plumlov	L 10
Nezamyslice	L 11
Lékárna v ul. Marie Majerové	L 12

Lékárny zbudované na okrese po r. 1989

lékárna	rok založení
První soukromá lékárna Dr. Skřebské	1993
Haná	1993
Lékárna Arnika	1994
Nový dům	1994
U Vlaštoky	1994
Karlov	1995
Centrum	1997
U Hlavního nádraží	1998
E. Beneše	2000
Nová lékárna v Konici	2002
U SV. PETRA	2005
Brodek u Konice	2008

Výdejny (OOVL a PZT) vzniklé na okrese po r. 1989

OOVL a PZT	rok založení
Drahany	1999
Určice	1999
Doloplazy	2000
Mostkovice	2001
Protivanov	2001
Bedihošť	2002
Čelechovice na Hané	2004

Řetězcové lékárny

lékárna	rok založení
Tesco	2002
Kaufland	2002
Lloyds v Penny Marketu	2004
Big Billa	2004
Interspar	2005

Zaniklé lékárny a výdejny

lékárna/výdejna	rok ukončení
U Anděla strážce na Žižkově nám.	1961
Agrostroj	1989
Lékárna Nová	1990
U Sv. Petra L 04	1992
Lékárna Arnika	1997
Lékárna v ul. Marie Majerové L12	2003
Lloyds v Penny Marketu	2005
Drahany	2005
Interspar	2006
Určice	2007
Milosrdní bratři	2007
První soukromá lékárna Dr. Skřebské	2007

Dějiny lékáren na Prostějovsku

Lékárna v Kostelci na Hané (1933 – 2008) - dříve Lékárna 609 - 08

Kostelec na Hané je již od 16. století městečkem a od 1. července 1970 městem. Leží na březích říčky Romže, v rovině chráněné ze severu masivem Velkého Kosíře. Je situován 5 km od Prostějova.⁹¹

První žádost o zřízení veřejné lékárny v Kostelci na Hané si podal roku **1914 PhMr. František Šternberský**, adjunkt lékárny ve Vídni, který žádal o koncesi buď v Kostelci, nebo na Plumlově. Sama obec i představenstvo okolních obcí vítaly otevření veřejné lékárny.

Důrazný protest však podal jak obvodní lékař v Kostelci na Hané, tak jeho kolega na Plumlově. Proti zbudování nové lékárny se postavily také tři lékárny v Prostějově.

Novou žádost o koncesi podal **8. ledna 1929 PhMr. Ervín Janíček**, ale pro odpor obvodního lékaře i prostějovských lékárníků byla žádost rovněž zamítnuta.

Roku **1932**, opět s neúspěchem, žádal o tuto koncesi **PhMr. Emanuel Weber** z Prostějova.

Teprve **16. ledna 1930** dostal povolení ke zřízení lékárny v Kostelci na Hané **PhMr. Josef Macháček**, ale koncese se vzdal.

Nakonec ji přijal **PhMr. Josef Špaček**, který lékárnu otevřel **3. srpna 1933 v Tyršově ulici č. 2**. Prostory byly adaptovány z bývalého řeznictví starosty obce. Na tomto místě setrvala lékárna až do **listopadu 1939**. Poté byla přestěhována do nově postaveného domu v téže **ulici č. 32**. V oficíně lékárny byl nábytek z tmavě mořeného dubu s typickými regály.

Roku **1951** byla lékárna znárodněna. PhMr. Josef Špaček tu působil jako odpovědný správce do **31. prosince 1952**. Dne **1. ledna 1953** odešel do důchodu, zemřel **3. prosince 1962**.

⁹¹ <http://www.kostelecnh.cz/kostelec/index.htm>, dne 6. 1. 2009

Roku **1971** byla lékárna vybavena novým sektorovým nábytkem, který byl uspořádán podle návrhu **PhMr. Milana Špačka**, který zde po svém otci přejal místo odpovědného správce.⁹²

Současným majitelem je pan **Mgr. Josef Svoboda**, který se narodil 11. ledna 1950 v Šumperku. Studoval na Farmaceutické fakultě v Bratislavě, diplom získal **30. června 1973**.

Jako absolvent začínal v lékárně v Miroslavi (okr. Znojmo), kam nastoupil 16. července 1973. Pobýval zde do 31. května 1974.

Od 1. června 1974 do 28. února 1975 působil jako odborný asistent na Chemicko technologické fakultě v Bratislavě.

Odtud odešel do Prostějova, do lékárny na Wolkerově ulici (tehdejší označení této lékárny bylo L04 – tzv. Lékárna U Sv. Petra), kde působil od 1. března 1975 do 31. března 1975.

Pak odchází na vojnu. Po vojně nastoupil do lékárny v Konici (L07), kde pracoval od 5. dubna 1976 do 18. června 1976.

Dne 1. července 1976 přechází jako vedoucí lékárník OÚNZu do Kostelce na Hané (L08). Tuto funkci zastává do **31. prosince 1991**.

Od roku 1983 do roku 1989 vykonával funkci okresního odborníka z veterinární farmacie.

Lékárna v této době sídlila stále v **Tyršově ul. č. 32** a byla zde až do 30. září 1997 (viz Příloha č. 1). Pan lékárník bydlel v bytě nad lékárnou.

Dne **1. ledna 1992** proběhlo osamostatnění lékárenské služby od OÚNZ.⁹³

Dne **1. srpna 1993** byla lékárna **zprivatizována**. Privatizace proběhla plynule a bez problémů.⁹⁴

Za čtyři roky od privatizace, dne **1. října 1997**, byla lékárna přemístěna z **Tyršovy ul. č. 32** do **ul. B. Němcové 846**, (viz Příloha č. 1) z důvodu

⁹² Fröml Fr.: Dějiny lékáren v okrese Prostějov s přihlédnutím k dějinám zdravotnictví, Prostějov 1973, Písemná práce k rigoróznímu řízení

⁹³ Ústní informace podaná od pana Mgr. Josefa Svobody dne 24. 4. 2008, 2. 5. 2008, 28. 11. 2008

⁹⁴ Žádost o udělení osvědčení, č.j. 2/3/1993 pro účel registrace, zák. 160/92 Sb.

Provozovatel: Mgr. Josef Svoboda, Lékárna Kostelec na Hané

Osvědčení č. 90/1993 pro Mgr. Josefa Svobody, provozovatele Lékárny Kostelec na Hané

nevyjasněných vztahů s majiteli domu, kteří hrozili vysokým nájemem. Dům v Tyršově ul. č. 32 byl majitelům vrácen restituční. Na místě, kde stojí dnešní lékárna, bývala před listopadem 1989 volná plocha. Objekt je v osobním vlastnictví, prostory lékárny jsou rovněž vlastní. Interiér lékárny byl zakoupen od Dr. Skřebkové, která svou lékárnu ve Wolkerově ul. č. 25 v Prostějově zrušila. Výpočetní systém s lékařským programem LEKIS byl zaveden v roce 2001. Tento program je používán dodnes, majitel s ním má velice dobré zkušenosti. Léčivé přípravky jsou odebírány od 2 dodavatelů. Do lékárny jsou distributory dodávány 2x denně. Při zahájení provozu měla lékárna 4 zaměstnance. Nyní je zde zaměstnána pouze 1 osoba. Otevřeno je i v sobotu od 8:00 do 11:00. Pan Mgr. Svoboda je členem Grémia majitelů lékáren a nesouhlasí s výběrem regulačních poplatků. Tvrdí, že v lékárně z 30 Kč moc nezůstane, tudíž z hlediska složitosti je to pro něj nevyhovující. Uvítal by navrácení dispenzačních boxů, ale musel by mít k tomu vhodné podmínky si na něj vydělat. Na otázku, jak se dívá na spolupráci lékař – lékárník při výběru léku odpovídá, že spolupráce se starší generací lékařů byla lepší, kolegiálnější. Mgr. Svoboda tvrdí, že před revolucí bylo více času na odbornou stránku „lékárníčiny“ a také, že bývalo méně administrativy.⁹⁵

Lékárna v Němčicích nad Hanou (1925 – 2008) - dříve Lékárna 609 - 09

Město Němčice nad Hanou leží na levém břehu řeky Hané asi 17 km od Prostějova.

Roku 1970 byly Němčice nad Hanou povýšeny na město a staly se centrem kulturního života, školství, zdravotních služeb, úřadů, obchodů a pracovních příležitostí.⁹⁶

O povolení ke zřízení nové lékárny žádala obec již v roce **1900**.

⁹⁵ Ústní informace podaná od pana Mgr. Josefa Svobody dne 24. 4. 2008, 2. 5. 2008, 28. 11. 2008

⁹⁶ <http://www.nemcicenh.cz/index.php?nid=2088&lid=CZ&oid=222239>, dne 6. 1. 2009

Roku **1920** žádal o koncesi **PhMr. František Škůrek**, ale s neúspěchem.

Teprve v roce **1925** obdržel tuto koncesi **PhMr. Norbert Chleborád**.

Dne **1. května 1925** otevřel novou lékárnu v Němčicích nad Hanou. Lékárna byla označována jako „standardní typ moderní venkovské lékárny“.

Roku **1930** však PhMr. Chleborád prodal svoji lékárnu **PhMr. Zdeňku Jindrovi**.

Lékárna byla otevřena v moderním jednopatrovém domě v **ulici Dolní brána č. 386**. Dnes se tu nachází drogerie.

Nový majitel lékárny **PhMr. Zdeněk Jindra** zde prožil **víc než 30 let** svého života.

V 30. letech, v době pracovní krize, však lékárna mnoho neprosperovala.

V jednom roce pak udržel lékárníka Jindru nad vodou jen prodej otráveného semene na myši. PhMr. Zdeněk Jindra byl však houževnatější a podnikavější než jeho předchůdce a po několika letech pilné práce se stala jeho lékárna známou výrobnou veterinárií.

Až do roku 1932 se prakticky veterinária u nás nevyráběla. Byli jsme odkázáni na dovoz ze zahraničí, ale ve velmi omezené míře.

Na podnět MVDr. Františka Hrozka, zvěrolékaře v Němčicích, začal PhMr. Zdeněk Jindra vyrábět balená veterinária podle jeho předpisů, která se u zákazníků velmi osvědčila.

Lékárna brzy nestačila svou kapacitou na tak velkou poptávku a výrobu, proto ji převzalo družstvo veterinářů v Brně. Odtud byla výroba definitivně přesunuta do Uničova.

K **1. lednu 1950** byla lékárna převzata do socialistického vlastnictví pod firmu **MEDIKA n. p.** a nakonec přešla pod **OÚNZ Prostějov**.

PhMr. Zdeněk Jindra tu setrval jako odpovědný správce až **do roku 1958**.

Po něm vedl lékárnu **PhMr. Zima** a **PhMr. Marie Ondrouchová**.

Dne **6. června 1964** zde nastoupil jako odpovědný správce promováný farmaceut **Zdeněk Švalbe**.

V roce **1966** byla v Němčicích postavena nová, moderní budova **polikliniky** v **Sokolské ulici č. 522**. V jejím přízemí byla umístěna **lékárna**, která zde zahájila provoz po vybavení místností novým typizovaným nábytkem v **září**

roku 1966. Návrh na zřízení lékárny provedl promováný farmaceut Zdeněk Švalbe.⁹⁷

Současným majitelem lékárny je **RNDr. Petr Housa**, který se narodil 1. října 1951 v Liberci, diplom získal na Farmaceutické fakultě v Hradci Králové roku 1976. Poté jako absolvent odešel pracovat do Chomutova do Centrální lékárny. V letech 1976 až 1977 byl na vojně. Po vojně roku 1977 nastoupil jako lékárník – asistent do lékárny v Nasavrkách (okres Chrudim).

Odtud přešel v roce 1979 do Chrudimi do Centrální lékárny.

Po atestaci v letech 1981 pracoval jako zástupce vedoucího lékárníka v Hlinsku.

Od roku 1982 do roku 1990 byl zaměstnán jako vedoucí lékárník v Nasavrkách.

Dne **1. června 1990** nastoupil do lékárny v Němčicích v **Sokolské ul. č. 522**.⁹⁸

K **privatizaci** lékárny došlo roku **1993**.⁹⁹

Lékárna v Němčicích byla **první lékárnou na okrese s výpočetním systémem**.

V lékárně pracuje i manželka pana majitele. **PharmDr. Zdeňka Housová** se narodila 30. března 1957 v Brně. Diplom získala v roce 1981 na Farmaceutické fakultě v Hradci Králové. Po škole byla zaměstnána v Pardubicích a poté s manželem v Nasavrkách.

Poliklinika v Němčicích nad Hanou

Byla zkolaudovaná v letech 1966. V roce 1996 byla koupena od fondu národního majetku. V témže roce to byla Poliklinika s.r.o., (viz Příloha č. 2) která má pět společníků, z toho tři lékaře a dva lékárníky.

Lékárna je **od roku 2000 rozšířena o výdejnu v Doloplazech**. Tato obec se nachází 18 km od Prostějova a asi 4 km od Němčic nad Hanou.

⁹⁷ Fröml Fr.: Dějiny lékáren v okrese Prostějov s přihlédnutím k dějinám zdravotnictví, Prostějov 1973, Písemná práce k rigoróznímu řízení

⁹⁸ Ústní informace podaná panem RNDr. Petrem Housou dne 7. 5. 2008

⁹⁹ Žádost o udělení osvědčení, č.j. 3/3/1993 pro účel registrace, zák. 160/92 Sb.

Provozovatel: RNDr. Petr Housa, Lékárna Němčice nad Hanou, Tyršova 589
Osvědčení č. 92/1993 pro RNDr. Petr Housa, provozovatel Lékárny Němčice nad Hanou, Tyršova 589, ze dne 21. 4. 1993

Otevírací doba je zajišťována RNDr. Petrem Housou, každý den 1 hodinu. Výdejna je situována v budově zámku č. p. 50, kde se nachází i ordinace praktického lékaře, což oceňují především starší občané.¹⁰⁰

Lékárna na Plumlově (1932 – 2008) - dříve Lékárna 609 - 10

Městečko Plumlov je položeno v kopcovitém terénu na rozhraní Dražanské vrchoviny a Hané. Nachází se asi 9 km od Prostějova a je střediskem rekreační oblasti.

Historie Plumlova, jehož původ spadá do konce 13. století, je hlavně spjata s panstvím šlechtických rodů pánů z Kravař, Pernštejna a Lichtenštejna.¹⁰¹

První žádost o zřízení lékárny byla nalezena z roku **1914**. Podal ji **PhMr.**

František Šternberský, který zároveň žádal i o zbudování lékárny v Kostelci na Hané.

Obecní úřad se postavil záporně k této žádosti s odůvodněním, že obec je chudá a lékárník by se tu neuživil. Okolní obce naopak novou lékárnou vítaly. Velký vliv zde však mělo slovo místního obvodního lékaře, na jehož důrazný protest byla žádost zamítnuta.

Novou žádost o koncesi si podal prostějovský magistr **Emanuel Ulrich** roku **1919**. Tuto žádost obecní úřad již doporučil, neboť okolní obce a občané Plumlova tento návrh velice podporovali. Žádost opět zmařil místní obvodní lékař.

Roku **1920** žádal **RNDr. PhMr. Fr. Škůrek**, vojenský lékárník z Kroměříže také o novou koncesi. I jeho žádost byla zamítnuta.

Roku **1927** si podal žádost **PhMr. Havel Slovák**, ale sám ji nakonec odvolal.

V letech **1932** získal koncesi **PhMr. Antonín Klíma**.

Roku **1950** byla lékárna začleněna do **n. p. Medika** a PhMr. Klíma zde zůstal ve funkci odpovědného správce až **do 31. března 1960**. Tehdy přešla lékárna pod **OÚNZ**.

¹⁰⁰ Ústní informace podaná panem RNDr. Petrem Housou dne 7. 5. 2008

¹⁰¹ <http://www.zamek-plumlov.cz/>, dne 6. 1. 2009

Po PhMr. Klímovi převzal správu lékárny **PhMr. Jiří Hradil**, který zde působil **od 1. dubna 1960 do 30. září 1972.**

Od 1. října 1972 se stal odpovědným správcem **PhMr. Zdeněk Flodr.**

PhMr. Zdeněk Flodr onemocněl 20. srpna 1974. Lékárna proto byla uzavřena **do 23. září 1974.**¹⁰²

Po úředně provedené inventuře byl ustanoven, okr. lékárníkem PhMr. Zdeňkem Kubinou, vedoucím lékárny **PhMr. František Kubíček**, který se narodil 5. ledna 1910 v Bystročicích (okr. Olomouc). Diplom získal 16. října 1934 na Univerzitě Karlově v Praze. Do funkce vedoucího lékárny nastoupil 16. října 1974.

Od 4. prosince 1974 do 31. prosince 1974 byl proveden zástup **PhMr. Lidmilou Pernicovou.** Od 2. ledna 1975 převzal vedení lékárny PhMr. Fr. Kubíček.

Dne 9. září 1977 PhMr. Kubíček odchází do důchodu a do lékárny nastupuje jako vedoucí lékárník PhMr. Lidmila Pernicová, narozena roku 1931, promována v roce 1954.

Dne **1. dubna 1991** odchází PhMr. Ludmila Pernicová do důchodu.

Vedoucí lékárny je jmenována **PharmDr. Jitka Linhartová**, která se narodila 19. října 1961, promována byla v roce 1983 na FAFUK v Bratislavě. Atestaci I. stupně z lékárenství vykonala v roce 1989.

Dne **1. ledna 1996** došlo k **privatizaci.** Následně, tj. dne **1. dubna 1996** lékárna přesídlila do ulice **Na Stráži 548** (viz Příloha č. 3), kde dříve byla gynekologie, technické zázemí. Předtím lékárna sídlila na **HI. náměstí 281** v nepříliš vyhovujících prostorách soukromého domu.

Od **1. března 2005** se datuje vznik **Lékárny Plumlov s. r. o.**

Tato lékárna je také rozšířena o **výdejnu v Mostkovicích č.p.239**, která se nachází naproti místního kostela. Prostory jsou užívány na základě nájemní smlouvy. Vznik je datován ke dni **4. ledna 2001.**

Mostkovice se nachází asi 5 km od Prostějova a 3,5 km od Plumlova.¹⁰³

¹⁰² Fröml Fr.: *Dějiny lékáren v okrese Prostějov s přihlédnutím k dějinám zdravotnictví, Prostějov 1973*

¹⁰³ Ústní informace podaná paní PharmDr. Jitkou Linhartovou dne 28. 4. 2008, některé údaje i z kroniky lékárny

Lékárna v Nezamyslicích (1964 – 2008) dříve Lékárna 609 -11

Obec Nezamyslice leží přibližně 20 km od okresního města Prostějov na obou březích říčky Haná.¹⁰⁴

Z nařízení zdravotního odboru ONV v Prostějově byla dnem **1. srpna 1964** zřízena lékárna v Nezamyslicích na Hané. Na náměstí Klementa Gottwalda č. 177 byly uvolněny dvě místnosti a lékárna vybavena nábytkem ze zrušené lékárny U Anděla strážce v Prostějově. Ta byla zrušena v letech 1962.

Prvním odpovědným správcem se zde stal **PhMr. Zdeněk Jindra**, bývalý majitel lékárny v Němčicích. Pracoval zde na $\frac{3}{4}$ úvazku do konce roku 1967.

Dne **1. ledna 1968** převzal lékárnu jako vedoucí lékárník na plný úvazek **PhMr. Karel Řezáč** z Prostějova.

V roce **1973** si obec postavila v **ulici 1. Máje č. 12 velké zdravotní středisko**, kam byla přestěhována i lékárna. Dostala zde jednu velkou místnost, která byla přepážkou rozdělena na výdejnu a přípravnu léků. Vedle byl sklad, sociální zařízení a sklep. Lékárna byla vybavena novým sektorovým nábytkem.¹⁰⁵

V letech **1994 – 1997** byla z personálních důvodů uzavřena. Roku **1997** lékárnu zprovoznila **Mgr. Marie Stěničková** a v témže roce ji **zprivatizovala**.

Paní Mgr. Marie Stěničková se narodila 5. května 1955 v Brně, diplom získala v roce 1980 na Univerzitě v Bratislavě. Po promoci pracovala osm let v nemocniční lékárně ve Staré nemocnici v ul. Lidická v Prostějově. Po té odešla na mateřskou dovolenou.

Od roku 1993 do roku 1997 byla zaměstnána v lékárně **Arnika na Wolkerově ul.** v Prostějově. **V letech 1997** přešla do lékárny v Nezamyslicích, kde pracuje dodnes (viz Příloha č. 4).

Zdravotní středisko patří obci, nájem je poskytován obcí.

V rámci lékárny se zde nacházejí tyto prostory: výdejna, laboratoř, umývárna, sklad, kancelář, šatna, příjem zboží. Po otevření v r. 1997 tu 2 roky pracovala sanitárka. Nyní tu paní magistra pracuje sama.¹⁰⁶

¹⁰⁴ <http://www.nezamyslice.cz/>, dne 6. 1. 2009

¹⁰⁵ Fröml Fr.: Dějiny lékáren v okrese Prostějov s přihlédnutím k dějinám zdravotnictví, Prostějov 1973, Písemná práce k rigoróznímu řízení

¹⁰⁶ Ústní informace podaná paní Mgr. Marií Stěničkovou dne 5. 9. 2008

Lékárna v Brodku u Prostějova (1935 – 2008) - dříve Lékárna 609 - 06

Městys Brodek u Prostějova leží na rychlostní komunikaci přímo uprostřed mezi městy Prostějov a Vyškov. Je situován asi 13 km od Prostějova.¹⁰⁷

O koncesi ke zřízení nové lékárny v Brodku u Prostějova si zažádal roku **1933 a 1934 PhMr. František Vylíčil**. Nebylo mu však vyhověno.

Žádost byla schválena **PhMr. Bohumilu Kůrkovi**, který si ji podal **8. listopadu 1934**.

Koncesní listinu vystavil Zemský úřad v Brně dne **14. června 1935**.

Rok předtím, 27. ledna 1934, usiloval tento lékárník marně o povolení ke zřízení nové lékárny v Bedihošti.

Jeho žádost však tehdy narazila na tvrdý odpor prostějovských lékárníků.

Lékárna v Brodku byla zřízena poblíž kostela v bývalém hospodářském stavení.

Výdejna lékárny byla vybavena nábytkem z tmavě mořeného dubu.

Dne **5. listopadu 1950** byla lékárna převedena do národního podniku olomoucká Medika a PhMr. Bohumil Kůrka byl ustanoven jako odpovědný správce.

V této funkci působil až **do 31. prosince 1958**, kdy odešel do zaslouženého důchodu a správu lékárny převzala jeho dcera **PhMr. Jitka Petruželová**, která tu působila do 1. ledna 1984.

PhMr. Bohumil Kůrka zemřel náhle 30. dubna 1962, pochován je v Brodku.

Roku **1960** přešla lékárna do **OÚNZ Prostějov**.¹⁰⁸

Po ní převzala místo její dcera **Mgr. Jitka Petruželová**, provdaná **Birasová**.

Mgr. Jitka Petruželová, provdaná **Birasová** se narodila 5. května 1955 v Brně.

Diplom získala v Bratislavě roku 1980. Po promoci pracovala v lékárně

U Černého orla v Prostějově, kde pobývala do 1. ledna 1984.

Pak se vrátila do Brodku a po své matce se ujala místa zdejšího lékárníka.

Dne 1. ledna 1984 lékárna přesídlila do **Zdravotního střediska v Zámecké ul. č. 370**. Před tím byla lékárna umístěna v Brodku u PV č. 41.

¹⁰⁷ <http://www.brodek.cz/>, dne 6. 1. 2009

¹⁰⁸ Fröml Fr.: *Dějiny lékáren v okrese Prostějov s přihlédnutím k dějinám zdravotnictví, Prostějov 1973, Písemná práce k rigoróznímu řízení*

V březnu 1988 odešla Mgr. Birasová na mateřskou dovolenou. Zástup v lékárně byl vykonáván Mgr. Marií Stěničkovou (sestrou Mgr. Birasové) a PhMr. Olgou Růžičkovou.

Od 1. října 1988 zde nastoupila RNDr. Irena Mrázková (bývalá provozovatelka lékárny U Vlaštovky v PV). Od 26. června 1991 místo převzal PhMr. Zdeněk Švalbe. Dne **1. září 1993** zde znovu nastoupila Mgr. Jitka Birasová.

Po mateřské dovolené pracovala Mgr. Jitka Birasová jeden rok u Milosrdných bratří v Prostějově (to bylo od 19. srpna 1992 do 1. září 1993).

Dnem **23. září 1993** byla lékárna **zprivatizována**. Obec postavila prostory zdravotního střediska a dala je OÚNZu.

Dne **1. prosince 1996** připadlo zdravotní středisko obci. Prostory lékárny má Mgr. Jitka Birasová v nájmu od obce.

Lékárna je základního typu a má tyto prostory: výdejnu, laboratoř, umývárnu, sklad, kancelář, šatnu, příjem zboží (viz Příloha č. 5).

Nynější nábytek v lékárně je od firmy z Vyškova.¹⁰⁹

Lékárna v Konici (1850 – 2008) - dříve Lékárna 609 - 07

Město Konice leží asi 24 km od Prostějova. Statut města získala v roce 1970.¹¹⁰

Lékárna v Konici byla zřízena asi roku **1850** na náměstí v **č. 40**, na základě povolení z r. **1849**. Měla název „U zlaté koruny“.

Jejím zakladatelem a také prvním lékárníkem byl **Tomáš Novotný**. Odešel odsud v letech 1854.

Po něm dostal koncesi pro Konici **Eduard Praskowitz**.

Asi roku **1863** nastoupil v Konici lékárník **František Pollak**. Jeho syn Eduard vystudoval také farmacii.

Po jeho smrti vedla lékárnu **vdova Antonie** až do roku **1866**, kdy se provdala za **Pavla Cymorka**, jenž byl předtím jejím provizorem.

¹⁰⁹ Ústní informace podaná paní Mgr. Jitkou Birasovou dne 5. 9. 2008

¹¹⁰ <http://www.konice.cz/showdoc.do?docid=44>, dne 6. 1. 2009

Eduard Pollak pokračoval v lékárně po rodičích **od roku 1898 až do roku 1918**, kdy zemřel. Jeho manželka Klementina svěřila lékárnu **PhMr. Josefu Špačkovi**.

Od 1. listopadu 1952 byl odpovědným správcem lékárny **PhMr. Václav Svoboda**, který zde pracoval se svojí ženou laborantkou skoro 20 let.

Dne **1. října 1971** musel odejít pro těžkou oční vadu do invalidního důchodu.

Těsně před jeho odchodem byla přebudována oficína podle návrhu PhMr.

Františka Frömla a vybavena novým sektorovým nábytkem.

Jako odpovědný správce zde nastoupil od **1. října 1971 PhMr. Milan Špaček**, syn Josefa Špačka, který tu působil do 1. června 1983.¹¹¹

Současnou majitelkou lékárny je **RNDr. Ludmila Dvorská**, která se narodila 22. března 1952 v Hablově. Diplom získala na Farmaceutické fakultě v Hradci Králové dne 30. června 1975. Do Konice nastoupila 1. prosince 1975. Jako absolventka pracovala krátce U Černého orla v Prostějově. Atestaci I. stupně vykonala v roce 1981.

Lékárna sídlí na **Masarykově nám. č. 40**, na původním místě (viz Příloha č. 6).

Dne **1. července 1993** byla lékárna **zprivatizována**. Privatizace probíhala poměrně klidně a rychle. Majitelku jen mrzelo, že byla nucena od státu koupit nábytek a zařízení, které se následně fyzicky zlikvidovalo.

Po privatizaci bylo nutné dělat stavební úpravy uvnitř lékárny, aby vyhovovala předpisům. Do té doby to nikomu nevadilo.

Dnem **20. ledna 2005** vznikla **Lékárna Konice s.r.o.**

Dům, kde nyní sídlí lékárna, byl vrácen v restituci dceři pana PhMr. Josefa Vlka.

Od ní byl dům odkoupen RNDr. Ludmilou Dvorskou.

Lékárna je základního typu s příslušnými prostory jako je výdejna, laboratoř, sklad, umývárna, kancelář, šatna, příjem zboží.

V mezidobí od roku 1989 do roku 1993 byla lékárna majetkem státu (lékárenská služba).

¹¹¹ Fröml Fr.: *Dějiny lékáren v okrese Prostějov s přihlédnutím k dějinám zdravotnictví, Prostějov 1973, Písemná práce k rigoróznímu řízení, Jaroslav Pinkava: Dějiny města Konice II. díl*

Její osobní zkušenosti z dob před revolucí jsou tyto – minimální sortiment, objednávky HVLP 1x za 14 dnů, objednávky surovin 1x měsíčně. Výpočetní technika nebyla, vše se vedlo a psalo ručně.

Před revolucí se v lékárně nacházel klasický socialistický nábytek, mírně chátrající a s malými prostory pro výdej.

V roce 1995 byl interiér kompletně přebudován a vybaven novým nábytkem a výpočetní technikou.

Při zahájení provozu měla lékárna šest pracovníků. Nynější počet zaměstnanců je rovněž šest.

Lékárna má otevřeno i v sobotu od 8:00 do 11:00.

Výpočetní systém byl zaveden na přelomu roku 1995/1996. Stále je používán lékárenský program LEKIS. Majitelka je s používáním tohoto programu spokojena.

Léčivé přípravky jsou odebírány od dvou hlavních dodavatelů a několika malých speciálních dodavatelů. Léky jsou dodávány distributory 2x denně.

RNDr. Ludmila Dvorská je členem Grémia majitelů lékáren.

S výběrem regulačních poplatků souhlasí, ale tvrdí, že jeden jednotný poplatek by byl možná vhodnější (ne za položku).

Dispenzační boxy by nechtěla znovu zavést, při dnešním množství sortimentu je to dle jejího názoru vyloučené.

Na dnešní spolupráci lékař – lékárník při výběru léku má názor takový, že lékař si většinou nechce nechat poradit.

Tvrdí, že práce v lékárně je stále náročnější. Nejen proto, že počet položek skladu je neustále vyšší, ale hlavně roste administrativní náročnost.

To, co vyžaduje VZP, je stále více početnější, a to vše prováděné zdarma.

Přitom na retaxaci a pořizování údajů pracuje jedna pracovnice.

Režie lékárny tak stále rostou (kontroly sterilizátorů, rozborů vody, likvidace odpadů apod.) a zisk je stále menší i přes rostoucí obrát.

Náročnost vybavenosti výpočetní technikou také neustále roste, je nutné obnovovat výpočetní techniku.

Od nového roku (myšleno 2009) to bude opět velice náročné. Některým lékárnám bez velké investice do výpočetní techniky a rychlého internetového připojení hrozí dokonce zánik.

Tato lékárna má také výdejnu v **Protivanově**. Od Prostějova je situován asi 24 km. Konice je vzdálena od Protivanova asi 18 km.¹¹²

V současné době je Protivanov městysem, který plní po mnoha stránkách úlohu menšího regionálního centra. Tento jistý centrální charakter je dán jednak jeho polohou (na hlavní cestě mezi Boskovicemi a Prostějovem), ale také jeho bohatou historií.

Počátky Protivanova souvisejí s procesem osídlování Dražanské vrchoviny, jejíž první fáze probíhala již na počátku 11. století.¹¹³

Výdejna v Protivanově byla založena **v říjnu 2001** RNDr. Ludmilou Dvorskou. Nachází se **v Protivanově č. 31**, v prostorách užívaných na základě nájemní smlouvy. Interiér byl vyroben místním stolařem.

Lékárna v Brodku u Konice

Tato lékárna byla otevřena dne **1. září 2008**. Zbudovala ji rovněž RNDr.

Ludmila Dvorská. Lékárna je umístěna v Brodku u Konice č. p. 328, v prostorách užívaných na základě nájemní smlouvy.

Odborným zástupcem zde je PharmDr. Ladislava Dvorská, dcera paní provozovatelky.

PharmDr. Ladislava Dvorská se narodila 6. února 1978 v Prostějově. Diplom získala na Farmaceutické fakultě v Hradci Králové roku 2001. Po škole pracovala půl roku v Konici, po té přešla do lékárny Lex v Olomouci (nachází se u nádraží). Do Konice se vrátila 1. dubna 2008 a odtud přešla do Brodku u Konice.¹¹⁴

Nová lékárna v Konici (2002 – 2008)

Nová lékárna sídlí na **Masarykově nám. č.65**.

Majitelkou je paní Helena Přikrylová. Jejím odborný zástupce je PharmDr. František Muzikant. Lékárna vznikla v roce 2002 (viz Příloha č. 7).¹¹⁵

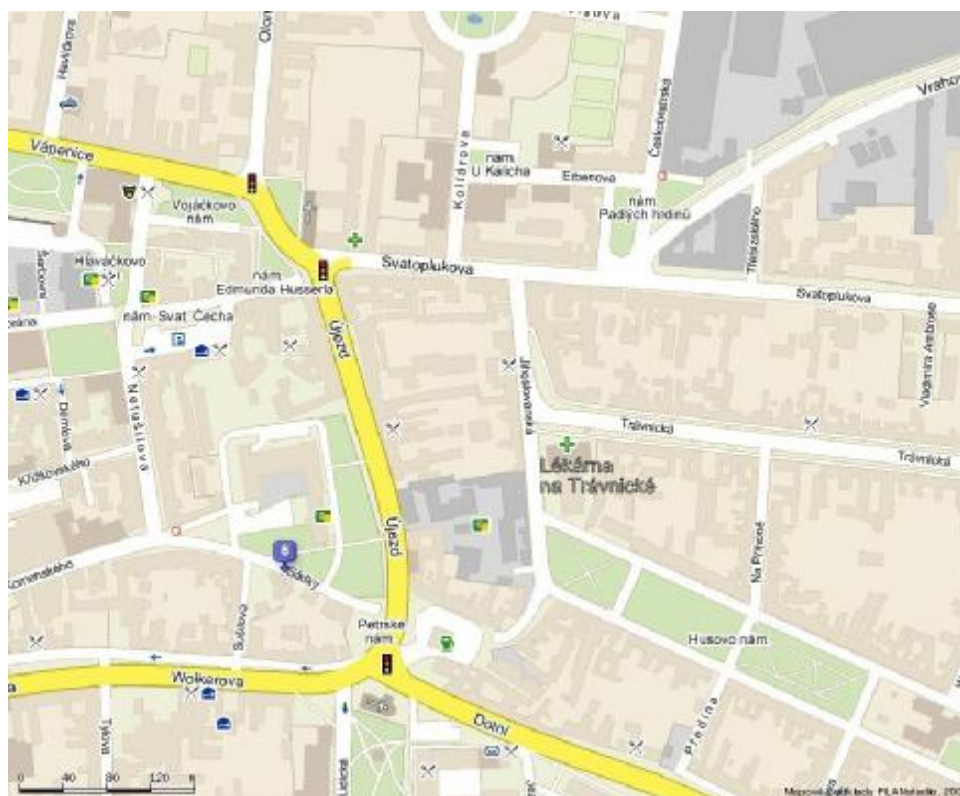
¹¹² Ústní informace podaná paní RNDr. Ludmilou Dvorskou dne 6. 9. 2008, 10. 12. 2008

¹¹³ <http://www.protivanov.com/index.php?nid=3828&lid=CZ&oid=474349>, dne 6. 1. 2009

¹¹⁴ Ústní informace podaná paní RNDr. Ludmilou Dvorskou dne 6. 9. 2008, 10. 12. 2008

¹¹⁵ Ústní informace podaná předsedou OSL panem Mgr. Jaroslavem Servusem dne 6. 12. 2008

Mapy prostějovských ulic

Dějiny lékáren v Prostějově

Lékárna Milosrdných bratří - dříve Lékárna 609 - 01

Tato lékárna se nacházela ve Svatoplukově ulici č. 7 (dříve to byla Gottwaldova ul.), ve vlastních prostorách, v objektu kláštera Milosrdných bratří.

Lékárnu provozovala Českomoravská provincie Hospitálského řádu sv. Jana z Boha – Milosrdných bratří (viz Příloha č. 8).

Mgr. Marie Růžičková, narozena 17. srpna 1945, zde zahájila provoz dne 1. října 1994. Majitelem objektu byl řád. S Lékárenskou službou byla podepsána smlouva o pronájmu vnitřního vybavení, zásoby paní Mgr. Růžičková odkoupila.

Lékárna byla zrušena ke dni 31. března 2007 po více jak dvě stě let lékárenské činnosti.¹¹⁶

K založení prostějovského kláštera došlo v roce 1733, když o to místní občané snažně prosili, neboť trpěli nedostatkem lékaře i lékárníka. Ne náhodou však byl vybrán Prostějov jako místo pro založení nového kláštera. Bylo to nejen blízké lichtenštejnské panství na Plumlově, které mělo materiálně podporovat výstavbu kláštera, ale byly tu především důvody náboženské, protireformační, které vedly k tomuto rozhodnutí.

Nový klášter měl tedy vedle hospitalizační činnosti upevňovat také pozici katolické církve ve městě.¹¹⁷

Právo veřejného prodeje jim bylo uděleno až v roce 1747, kdy se lékárna stala přístupná široké veřejnosti. Mezitím však přišel do Prostějova lékárník Jan Navrátil, který otevřel na hlavním náměstí v letech 1742 lékárnu „U Černého orla“.

Lékárna byla pro Milosrdné bratry důležitou ekonomickou základnou pro provoz jejich nemocnice. Milosrdní bratři byli plně odkázáni na příjmy ze své lékárny,

¹¹⁶ Žádost o udělení osvědčení, č.j. 10/9/94 pro účel registrace, zák. 160/92 Sb.
Provozovatel: Českomoravská provincie Hospitálského řádu sv. Jana z Boha – Milosrdných bratří.
Odborný zástupce: Mgr. Marie Růžičková

¹¹⁷ Štafeta 1/1977 roč. IX., str. 20

neboť v této těžké době se nemohli spoléhat na podporu ani ze strany měšťanů ani Lichtenštejnů.

Veřejnost neměla do lékárny přístup, v klášterní fortně byla dvě okna vedoucí do lékárny a zde byli pacienti obsluhováni. To vše mělo velký psychologický vliv na mysl tehdejšího člověka, zvláště když z povzdálí pozoroval, jak mu bratr-lékárník v černém řádovém rouchu připravuje léky.

Toho si byl dobře vědom měšťanský lékárník Jan Navrátil, který již v roce 1749 podal stížnost na zemské gubernium. Žádal, aby Milosrdným bylo povoleno podávat léky jen uvnitř kláštera.

Na příkaz zemského fyzika byl v letech 1750 veřejný prodej léků Milosrdným skutečně zakázán, ale nedá se říci, že by řád toto nařízení dodržoval.

Roku 1768 však Jan Navrátil náhle zemřel. V roce 1770 koupil lékárnou Václav Guck.

Na rozdíl od Jana Navrátila, který mlčky trpěl konkurenci Milosrdných bratří, nevycházel Václav Guck po dlouhá léta ze sporů s řádem a psal jednu stížnost za druhou. Podal ji hned v letech 1771 na zemské gubernium s tím, že Milosrdní bratři, ačkoliv byli již mnohokrát napomínáni, stále donášejí medikamenty do města.

Plných dvanáct let pak byla klášterní lékárna uzavřena pro veřejnost.

Nakonec Milosrdní bratři vyhráli dlouholetý spor a jejich lékárna zůstala již trvale otevřena veřejnosti.

Měšťanský lékárník Václav Guck prodal v letech 1788 dům i s lékárnou Antonínu Horákovi a po 18 letech života v Prostějově odešel z města.¹¹⁸

Lékárna U Anděla strážce

Vincenc Hundefeld 1870 – 1873 Dům U Zlatého štíra – Žižkovo nám. č.3

Vilém Gebauer 1873 – 1917 Žižkovo nám. č.4

Štěpán Gazárek 1938 – 1950 Žižkovo nám. č.9

zrušena roku 1961 a přestěhována do areálu okresní nemocnice jako **Ústavní lékárna 609 - 02**¹¹⁹.

¹¹⁸ Štafeta 4/1978 roč. X, str. 14-17

¹¹⁹ Fröml Fr.: Dějiny lékáren v okrese Prostějov s přihlédnutím k dějinám zdravotnictví, Prostějov 1973, Písemná práce k rigoróznímu řízení

Tuto ústavní lékárnu, která sídlila v Lidické ulici, začali stěhovat v letech 1995 – 1996 do prostor nynějších, tj. do areálu Nové nemocnice za Plumlovskou ulicí.

Středomoravská nemocniční a.s. – odštěpný závod Nemocnice Prostějov

sídlící v ulici Mathonova 291/1 za Plumlovskou ulicí v bytové části Hloučela.

dříve: Nemocnice PV, Lidická 86, Prostějov

potom: Nemocnice PV, příspěvková organizace, Mathonova 291/1

nyní: Středomoravská nemocniční a.s. – odštěpný závod Nemocnice Prostějov

Odborným zástupcem je Mgr. Jindřiška Zendulková, narozena 7. prosince 1950. Studium ukončila na FAFUK v Bratislavě v červnu 1974. Do nemocniční lékárny v Lidické ul. nastoupila v září 1974, atestaci I. stupně z lékařství složila v květnu 1978. Vedoucí lékárny se stala v dubnu 1991 a za dva roky v letech 1993 vykonala atestaci II. stupně z lékařství.

Dne 15. února 1994 zahájilo Sdružení zdravotnických zařízení Prostějov (SZZ) provoz výdejny léků zřízené v prostorách určených původně pro kartotéku v budově Víceúčelového zdravotnického střediska (VZS) Hloučela v Prostějově jako vysunutého pracoviště lékárny 609–02 Lidická 86 Prostějov, kterou SZZ provozovalo.

V letech 1995 – 1996 se sem začala lékárna postupně stěhovat z Lidické ulice.

Roku 1998 byla již kompletně přestěhována i s laboratoří.

Na podzim roku 1996 začala lékárna používat počítače s lékařským programem Pentenium. Nyní již rok používá program Farmis. Lékárna byla vybavena při založení typizovaným lékařským nábytkem.

Léčivé přípravky jsou dodávány 3 hlavními a 7 vedlejšími dodavateli. Do lékárny jsou pravidelně 15x denně dodávány distributory, někdy až 30x denně dle potřeby.

V lednu 2005 byl v lékárně zbudován sektor se zdravotnickým materiálem.

Zboží je odebíráno od 101 dodavatelů (viz Příloha č. 9).

Celkem zde pracuje 19 zaměstnanců – 6 magistrů, 10 laborantek, 2 sanitářky a 1 ekonomka.¹²⁰

¹²⁰ Ústní informace podaná paní Mgr. Jindrou Zendulkovou dne 17. 12. 2008

Lékárna U Černého orla - dříve lékárna 609-03

Lékárna sídlí na náměstí TGM č. 6., v prostorách užívaných na základě nájemní smlouvy (viz Příloha č. 10).¹²¹

Dnem 18. listopadu 1950 byla lékárna znárodněna a inventura zde trvala do 31. prosince 1950. Jako první odpovědný správce zde nastoupil od 1. ledna 1951 PhMr. Zdeněk Flodr z Olomouce, který zastával toto místo do 1. dubna 1952, kdy jej vystřídala PhMr. Božena Bartoušková. Ta zde pracovala jako o. s. do 15. října 1952. Místo odpovědného správce poté převzal PhMr. Fr. Knapp III. Název lékárny „U Černého orla“ byl zrušen a lékárna přešla do národního podniku Olomoucká Medika.

V letech 1957 změnily krajské národní podniky název na krajské správy lékáren. Dne 1. ledna 1960 přešla lékárna do státní zdravotní správy s názvem OÚNZ – lékárenská služba – lékárna 609–03.

Od samého počátku dostala lékárna charakter lékárny centrální, tzn., že zajišťovala noční pohotovostní služby i služby v sobotu, neděli a o svátcích.

Lékárna měla nepřetržitý provoz 24 hodin denně po celý rok.¹²²

Nynější provozovatel Mgr. Jaroslav Servus, který je v současnosti i předsedou okresního sdružení lékárníků, zde nastoupil 1. listopadu 1985. Diplom získal roku 1978 v Hradci Králové. Atestaci složil v roce 1982. Jako absolvent začínal v Čechách v okrese Kutná Hora, od roku 1981 se usídlil v Prostějově.

Privatizace proběhla 15. května 1993, bezprostředně po té dne 7. června 1993 byla založena Lékárna U Černého orla, spol. s.r.o.

Dům, kde sídlí lékárna, je nezcizitelným majetkem města. Prostory lékárny pronajímá město Prostějov.

Interiér lékárny je z roku 1977, pochází od Komunálních služeb města Prostějov. Laboratoř je vybavena nábytkem z roku 1997 od firmy Dřevostyl Vyškov.

Podíváme-li se na průměrný vývoj počtu zaměstnanců, tak v roce 1989 zde bylo zaměstnáno 22 lidí. Současný stav je 8 zaměstnanců.

¹²¹ Rozhodnutí OÚ v Prostějově, č.j. Zdrav. 237/165/1993 ze dne 30.dubna 1993

Provozovatel: Lékárna U černého orla, s.r.o, Prostějov, TGM č. 6, Odborný zástupce PhMr. Jiří Hradil

¹²² Fröml Fr.: Dějiny lékáren v okrese Prostějov s přihlédnutím k dějinám zdravotnictví, Prostějov 1973, Písemná práce k rigoróznímu řízení

Při zahájení provozu, v letech 1993, měla lékárna 18 zaměstnanců. Lékárna má otevřeno i v sobotu, ale byly zde zrušeny noční služby. Výpočetní systém byl zaveden roku 1998, od jeho počátků až doposud je používán lékařský program Pentenium. Léčiva jsou odebírána od 12 – 15 dodavatelů. Léky jsou dodávány distributory do lékárny v průměru 4 – 5x denně. Mgr. Servus není členem Grémia majitelů lékáren a v současné době nesouhlasí s výběrem regulačních poplatků. Dispenzační boxy by uvítal jen jako konzultační místnosti. Pozn.: V Prostějově se nikdy nevyskytovaly dispenzační boxy, protože lékárny k tomu nebyly uzpůsobeny z prostorových důvodů.

OOVL a PZT - Čelechovice na Hané

Obce Čelechovice na Hané leží asi 7 km od města Prostějova. Výdejna lékárny U Černého orla sídlí v Ruské ulici č. 289, v prostorách užívaných na základě nájemní smlouvy. Provoz byl zahájen dne 14. ledna 2004. Interiér je vybaven nábytkem od firmy Dřevostyl Vyškov.¹²³

Lékárna U Sv. Petra 609 - 04

byla založena Janem Kocourkem roku 1924 u kostela sv. Petra a Pavla v Petrské ulici (dnešní Wolkerova ul.) v domě č. 30, kde bývala v 17. století fara (viz Příloha č. 11).¹²⁴ V roce 1992 byla zrušena a následně zbourána.¹²⁵ Dnes je tu prázdné místo.

Lékárna Nová 609 - 05

sídlila v Rejskově ulici a byla založena roku 1926 Josefem Bartoněm.¹²⁶ V letech 1990 byl její provoz ukončen.¹²⁷

¹²³ Ústní informace podaná předsedou OSL panem Mgr. Jaroslavem Servusem dne 6. 12. 2008

¹²⁴ Prostějov v proměnách staletí, vydaly v r. 1994 MÚ v PV, Muzeum Prostějovska v PV a Státní okresní archiv v Prostějově, str. 110

¹²⁵ Ústní informace podaná předsedou OSL panem Mgr. Jaroslavem Servusem dne 6. 12. 2008

¹²⁶ Fröml Fr.: Dějiny lékáren v okrese Prostějov s přihlédnutím k dějinám zdravotnictví, Prostějov 1973, Písemná práce k rigoróznímu řízení

¹²⁷ Ústní informace podaná předsedou OSL panem Mgr. Jaroslavem Servusem dne 6. 12. 2008

Lékárna 609 - 12

byla situována v ul. Marie Majerové ve Vrahovicích (část Prostějova) jako detašované pracoviště Oděvního průmyslu Prostějov. Lékárna byla zrušena v roce 2003.¹²⁸

První soukromá lékárna PharmDr. Hany Skřebkové

sídlila ve Wolkerově ulici č. 25, v prostorách užívaných na základě nájemní smlouvy mezi soukromým majitelem budovy a nájemnicí. Lékárna byla umístěna přímo naproti obchodního domu Billa a svůj provoz zahájila dnem 1. května 1993 (viz Příloha č. 12).

Provozovatelka PharmDr. Hana Skřebková se narodila 10. března 1958.¹²⁹

Činnost lékárny byla zrušena ke dni 31. prosince 2007.¹³⁰

Lékárna měla zbudované i **Odloučené oddělení výdeje léčiv a PZT** v obci Určice (viz Příloha č. 12), kde byl každodenní pětihodinový provoz s běžným lékárenským sortimentem včetně možnosti bezplatného měření krevního tlaku. Určice leží v západní části Hané asi 6 km od Prostějova s vlastním zdravotním střediskem. Provoz výdejny byl zahájen dne 12. července 1999 v Domě služeb v Určicích č. p. 112, v prostorách užívaných na základě nájemní smlouvy. Činnost této výdejny byla zrušena ke dni 30. března 2007.¹³¹

¹²⁸ Ústní informace podaná předsedou OSL panem Mgr. Jaroslavem Servusem dne 6. 12. 2008

¹²⁹ Žádost o udělení osvědčení, č.j. 4/4/1993 pro účel registrace, zák. 160/92 Sb.

Provozovatel: PharmDr. Hana Skřebková, Lékárna Wolkerova 25, Osvědčení č. 106/1993 pro PharmDr. Hana Skřebková, provozovatel Lékárny Wolkerova 25, Prostějov, ze dne 22. 4. 1993

¹³⁰ Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 23. 11. 2007, č.j. KUOK/ 117537/2007 o zrušení registrace NZZ

Provozovatel: PharmDr. Hana Skřebková, Lékárna Wolkerova 25

¹³¹ <http://lekarny.zdravcentra.cz/skrebska/>, dne 6. 1. 2009

Lékárna Haná

je umístěna v ulici Sídliště svobody 22/77 v objektu nákupního střediska Haná. Provozní prostory jsou v pronájmu od majitele objektu Haná, vnitřní vybavení je v osobním vlastnictví (viz Příloha č. 13).

Provozovatelkou je Mgr. Hana Ringlová, narozena 3. června 1954. Po mateřské dovolené v letech 1983 začala pracovat U Černého orla, v průběhu let byly jejími pracovišti lékárna U Milosrdných bratří, lékárna na Wolkerově ul., lékárna v Rejskově ul. a nemocniční lékárna.

Provoz lékárny Haná byl zahájen dne 30. září 1993. Lékárna Haná s.r.o. vznikla 10. března 1994. Na místě dnešní lékárny se vyskytovala čistírna oděvů, bylo nutností zde provést stavební úpravy.

Interiér lékárny byl zbudován známým architektem Janem Přikrylem, rodákem z Prostějova.

Při zahájení provozu měla lékárna pět zaměstnanců, nyní jich má také pět.

Lékárna má otevřeno i v sobotu od 8:00 do 12:00.

Výpočetní systém s lékárenským programem LEKIS byl zaveden v letech 1998.

V současnosti je používán program FaRMIS.

Většina provozovatelů vidí nevýhodu v tom, že když vypadne el. proud nebo se počítač zablokuje, tak nemohou pracovat, neboť úkony jako jsou odpočty DPH nebo různé doplatky jim neumožňují bez výpočetní techniky pracovat.

Léčivé přípravky jsou odebírány asi od 6 dodavatelů. Léky jsou dodávány distributory 3 – 4 x denně.

Mgr. Hana Ringlová není členem Grémia majitelů lékáren. V současné situaci souhlasí s výběrem regulačních poplatků.

Lékárna měla i výdejnu v obci Bedihošť, který se nachází asi 6 km od města Prostějova. Byla založena roku 2002 ve zdravotním středisku. Prostory byly v nájmu, který byl poskytován MUDr. Stavělem.

Interiér lékárny je od firmy ČEMUZ a byl odkoupen od Mgr. Krupíkové z lékárny na Wolkerově ulici.

Roku 2005 byla výdejna prodána lékárně **Nový dům**.¹³²

¹³² Ústní informace podaná paní Mgr. Hanou Ringlovou dne 2. 12. 2008

Lékárna Arnika

zahájila provoz ve Wolkerově ulici č. 5a v březnu 1994 pod vedením Mgr. Jitky Krupíkové.¹³³ V letech 1997 byl provoz ukončen.¹³⁴

Lékárna Nový dům

je situována na náměstí TGM č. 18 v prostorách bývalé jídelny. Provozovatelkou je PharmDr. Věra Hradilová, narozena 11. července 1957. Lékárna byla otevřena dne 1. srpna 1994, v prostorách na základě podnájemní smlouvy od soukromé osoby – paní Krautilové. Interiér lékárny je od firmy Helago z Hradce Králové. Výpočetní systém byl zaveden rovněž v roce 1998, s využitím programu Pentenia. Lékárna má v současnosti 10 zaměstnanců a má otevřeno i v sobotu (viz Příloha č. 14).¹³⁵

OOVL a PZT - Bedihošť

Obec Bedihošť se nachází asi 6 km od Prostějova (viz Příloha č. 14). Výdejna sídlí v ulici Prostějovská č. p. 88 ve zdravotním středisku. Byla založena v letech 2002 Mgr. Hanou Ringlovou, současnou provozovatelkou lékárny Haná.¹³⁶

Interiér je od firmy ČEMUZ a byl odkoupen od Mgr. Krupíkové, která provozovala lékárnu Arnika na Wolkerově ulici (byla zrušena v letech 1997). Roku 2005 tuto výdejnu koupila lékárna Nový dům. Její provoz je zajišťován vždy po dobu ordinačních hodin lékařů.¹³⁷

Lékárna U Vlaštovky

Lékárna je situována v Kravařově ulici č. 2 v bývalé školní jídelně poblíž prostějovské radnice.

¹³³ Prostějovský týden 30. 3. 1994, č. 13, roč. 4, str. 2

¹³⁴ Ústní informace podaná předsedou OSL panem Mgr. Jaroslavem Servusem dne 6. 12. 2008

¹³⁵ Ústní informace podaná předsedou OSL panem Mgr. Jaroslavem Servusem dne 6. 12. 2008

¹³⁶ Prostějovský týden, 20. 3. 2002, č. 12, roč. 12, str. 2

¹³⁷ Ústní informace podaná předsedou OSL panem Mgr. Jaroslavem Servusem dne 6. 12. 2008

Byla založena na podzim roku **1994** paní RNDr. Irenou Mrázkovou, narozenou 5. října 1954, která tyto prostory měla v podnájmu do 31. prosince 2000.

Podnájem byl poskytován firmou ProMedika s.r.o., která je měla pronajaty od fyzických osob. Vnitřní vybavení bylo také pronajato od firmy ProMedika s.r.o., zásoby byly vlastní.¹³⁸

Po ní se stala provozovatelkou lékárny Mgr. Jana Kašparová, která se narodila 22. června 1968 ve Dvoře Králové nad Labem. Promovala v Hradci Králové roku 1990. Od 3. září 1990 pracovala v lékárnách v Brně, kde působila devět měsíců.

Po té přešla do Lékárenské služby do Vyškova, kde pobývala rovněž devět měsíců. Pak pracovala v Prostějově v lékárně U Černého orla do roku 1994.

Od tohoto roku přešla do lékárny U Vlaštovky (viz Příloha č. 15).

Časem se naučila komunikovat s pojišťovnou, objednávat léky. Představovala si, co by dělala jako vedoucí lékárnice a trochu si i začala snít o vlastní lékárně. Shodou okolností se pak v roce 2000 skutečně šéfovou lékárny stala, jak sama popisuje.

Doplňuje, že si jasně uvědomila, že lékárna a její vedení nesmí spát na příslovečných vavřínech a naopak musí jít s dobou. Díky nápadům nové vedoucí a hlavně pozornosti věnované pacientům se v krátké době zdvojnásobil obrat lékárny.

Pak si splnila i druhý velký sen o vlastní lékárně a dne **1. ledna 2001** zde zahájila vlastní provoz.

Ze začátku zde byla v podnájmu, od prosince 2003 v prostorách užívaných na základě nájemní smlouvy.

Nynější interiér pochází od firmy ČEMUS z Brandýse nad Labem a díky horlivosti a usilovné práci byl přestavěn během deseti dní.

Výpočetní technika byla zavedena roku 1994. Nejdříve byl využíván lékárenský program PENTENIUM, poté se přešlo na FARMIS.

Při zahájení provozu pod vedením Mgr. Jany Kašparové měla lékárna osm zaměstnanců, nyní jich má sedm.

¹³⁸ Žádost o udělení osvědčení, č.j. 11/9/94 pro účel registrace, zák. 160/92 Sb.
Provozovatel: RNDr. Irena Mrázková, Lékárna U Vlaštovky, Kravařova č. 2

Léčiva jsou odebírána od dvou hlavních dodavatelů a asi deseti vedlejších. Hlavní distributoři zásobují lékárnu 2x denně, ostatní tak 5x denně. Mgr. Jana Kašparová není členem Grémia majitelů lékáren. Regulační poplatek za položku na receptu je podle ní zbytečný. Zdravotnická reforma je podle jejího názoru v mnoha ohledech dobrá, například si lidé uvědomili cenu léků a lépe s nimi hospodaří. Reforma je ale nedotažená do konce. „Měla by se stanovit nějaká základní péče a nad ní by měly být další placené nadstandardy. Zdravotnictví by mělo být transparentní,“ pokračuje. Kvůli současné situaci v politice i ve společnosti také Jana Kašparová váhá s výstavbou třetí lékárny.

Lékárna U SV. PETRA

sídlí na Petrském náměstí č. 5, její provozovatelkou a zároveň i majitelkou je rovněž Mgr. Jana Kašparová. Lékárna byla otevřena dne **5. května 2005** v domě, který Mgr. Jana Kašparová zakoupila v roce 2003 od Romů. Původní dům byl zbourán a znovu postaven od základů. Prostory jsou rovněž pronajímány lékařům, kteří zde mají své ordinace. Odborným zástupcem zde je Mgr. Magdaléna Talandová. Celkem zde pracují čtyři zaměstnanci. Raritou v této lékárně je malá zahrádka s vodotryskem, kterým chtěla majitelka vylepšit a zpříjemnit prostředí, v němž se pacienti ocitnou, když se rozhodnou jít k lékaři či do lékárny (viz Příloha č. 16). Z blízkého nákupního centra si tedy přes chodbu lékárny mohou nemocní zkrátit cestu k lékaři.¹³⁹

Lékárna Karlov

se nachází poblíž hl. nádraží města Prostějova v ulici Karlov 1. Byla otevřena dne **1. září 1995** PharmDr. Ludmilou Janečkovou.¹⁴⁰ Budova byla původně postavena jako nájemní dům v roce 1905. Prostory, kde se nachází lékárna dnes, byly i v minulosti využívány komerčně.

¹³⁹ Ústní informace podaná paní Mgr. Janou Kašparovou dne 14. 11. 2008, 11. 12. 2008; http://www.angis.cz/angis_revue_clanek.php?CID=61, dne 30. 11. 2008, Angis revue číslo 6/2008

¹⁴⁰ Prostějovský týden 20. 9. 1995, č. 37, roč. 5, str. 1

Původně tu byla mlékárna paní Augusty Jaškové, později pak na jejím místě byla masna. Jinak byly v celém domě byty.

Lékárna je zde od roku 1995. V letech 2000 až 2003 prošel dům celkovou rekonstrukcí (viz Příloha č. 17).

Z bytového domu se stalo zdravotnické zařízení. Kromě lékárny v přízemí je v domě také 12 lékařských ordinací.

I lékárna od roku 1995 změnila svoji image. Starší, funkčně už nevyhovující interiér ordinací byl v letech 2005 vylepšen a přestavěn. Nyní lékárna více odpovídá moderním trendům lékárenství.¹⁴¹

Lékárna Centrum - centrála

sídlí v Trávnícké ul. č. 2 na poliklinice nedaleko nádraží, v prostorách užívaných na základě nájemní smlouvy. Její založení je datováno ke dni **1. 7. 1997**.

Dne **1. července 2007** vznikla **Lékárna Centrum s.r.o.**, jejímž provozovatelem je firma **RV – APA1, s.r.o.** (viz Příloha č. 18).

Dva roky před vznikem této lékárny zde byla kartotéka polikliniky Prostějovské zdravotní pojišťovny.

Odborným zástupcem a také provozovatelem je PharmDr. Radek Veselý, který se narodil 28. listopadu 1964 v Brně. Studoval na Farmaceutické fakultě v Hradci Králové, promoval roku 1988. Atestaci I. stupně z klinické farmacie složil dne 21. listopadu 1991.

Po vojně 1. října 1989 se vrátil na farmaceutickou fakultu, kde působil jako odborný asistent na katedře organické chemie. Se studenty se v té době podílel také na prosazování politických změn, které tehdy byly v plném proudu. Působil tam do léta 1990 a pak odešel do Prostějova. Okresní lékárník ho tehdy nasazoval za chybějící lékárníky a PharmDr. Veselý tak postupně trávil pracovní dobu za tárou všech prostějovských lékáren.

Ale stesk po rodném městě ho přitáhl v roce 1992 zpět do Brna, kde pracuje osm měsíců ve velké frekventované lékárně na Koblišné ulici. Po té se vrací zpět do Prostějova, kde přijímá místo vedoucího nákupu léků ve firmě distribuující léky. Už v této době ale začal uvažovat o vlastní lékárně.

¹⁴¹ <http://www.lekarnakarlov.cz/index.php?nid=3609&lid=CZ&oid=440885>, dne 12. 1. 2009

Lékárna Edvarda Beneše

sídlí v Olomoucké ul. č. 49d v Domě služeb, jejím provozovatelem je rovněž firma **RV-APA1, s.r.o.** Objekt, kde sídlí lékárna vlastní město. Prostory jsou užívány na základě nájemní smlouvy (viz Příloha č. 18).

Vznikla dne **1. března 2000**. Před tím zde byla krejčovská dílna. Zásadní stavební úpravy zde nemusely být prováděny, jen sádkartonové příčky. Interiér lékárny je od firmy Dřevostyl Vyškov.

Vedoucím lékárníkem je Mgr. Patricie Kopečná, narozena 26. dubna 1970.

Při zahájení provozu měla lékárna 4 zaměstnance jako doposud.

V sobotu má lékárna zavřeno.

Výpočetní systém byl zaveden při založení lékárny. Používán je lékárenský program LOS MAXIMA.

Léčiva jsou odebírána nejvíce od dvou dodavatelů, distributory jsou dodávána 1 – 5x denně.

PharmDr. Radek Veselý není členem Grémia majitelů lékáren.

Nesouhlasí s výběrem regulačních poplatků a navrácení dispenzačních boxů by nevítal.

Tvrdí, že spolupráce lékař – lékárník při výběru léku neexistuje, lékárníci podle lékařů nejsou dost dobří, přitom lékaři mnoho skutečností o lécích vůbec nechápou. Je toho názoru, že umístění lékáren by mělo být regulováno a požaduje, aby lékárnou směl vlastnit jen vystudovaný farmaceut.

Na závěr konstatuje: „Dokud nebude politická vůle něco řešit, nemáme šanci a musíme jen respektovat nesmyslné legislativní šílenství“.

Další lékárny PharmDr. Radka Veselého jsou situovány již v jiných městech.

Jsou to tyto dvě:

Lékárna U Sv. Gorazda

Provozovatelem Lékárny „U Sv. Gorazda“ v Olomouci, v ulici Masarykova 4, v prostorách užívaných na základě nájemní smlouvy je firma **RV-APA1, s.r.o.**

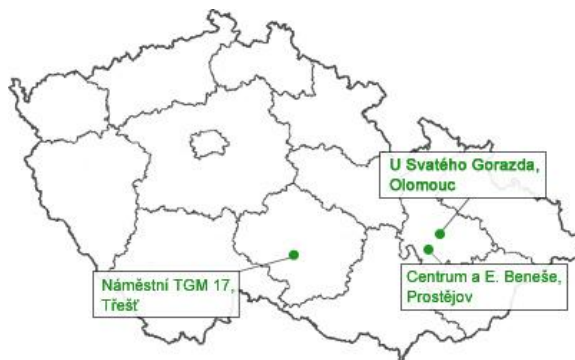
Tuto lékárnou zbudoval v letech **1995** v Olomouci na Komenské ulici, Ioni ji přestěhoval na Masarykovu ulici č. 4, díky tomu, že ulice vede k nádraží a chodí kolem daleko více lidí než na předchozím působišti.

Výpočetní techniku zde začal používat v březnu 1996. Tehdy celý systém pro lékárnou s jedním výdejním pracovištěm stál asi 440 000,- Kč.

Pak při budování dalších lékáren už vybavení počítačů bylo samozřejmostí, tvrdí PharmDr. Veselý.

Lékárna Třešť

Další lékárnou, kterou vlastní se nachází v Třešti na Jihlavsku na náměstí T. G. Masaryka 17. Jejím provozovatelem je firma **RV-APA2, s.r.o.**¹⁴²

Lékárna U Hlavního nádraží

sídlí v ulici Janáčkova 10, v prostorách užívaných na základě nájemní smlouvy. (viz Příloha č. 19).

Dřívější provozovatelkou byla Mgr. Marie Růžičková, narozena 17. srpna 1945. Lékárna vznikla 7. července 1998, činnost zde ukončila dne 31. prosince 2007.¹⁴³

Po ní provoz převzal Mgr. Pavel Krč, narozen 14. září 1969. Jeho odborným zástupcem je Mgr. Dagmar Danihelková, narozena 4. listopadu 1951.¹⁴⁴

Řetězcové lékárny

Lékárna v Tesco

sídlí v ulici Konečná 25, v prostorách užívaných na základě nájemní smlouvy.

Provozovatel: **WEST – PHARM a.s.**, 110 00 Praha 1, Revoluční 1082/8

Thorsten Beer, narozen 29. června 1971

Odborný zástupce: Mgr. Eva Fabulová, narozena 28. prosince 1964

¹⁴² Ústní informace podaná panem PharmDr. Radkem Veselým dne 3. 9. 2008, 17. 12. 2008; Časopis Angis revue č. 3 – 4/2008, str. 11–13

¹⁴³ Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 30. 11. 2007, č.j. KUOK/ 119762/2007 o zrušení registrace NZZ
Provozovatel: Mgr. Marie Růžičková, Lékárna Janáčkova 10

¹⁴⁴ Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 23. října 2008, č.j. KUOK/ 100899/2008 o registraci NZZ
Provozovatel: Mgr. Pavel Krč, Lékárna U Hlavního nádraží, Janáčkova 10
Osvědčení č. 311/2008 pro Mgr. Dagmar Danihelkovou

Místo provozování: Prostějov, Konečná 25, **OC Tesco**, v prostorách užívaných na základě nájemní smlouvy

Den zahájení provozu: **27. března 2002** (viz Příloha č. 20).

Změna statutárního orgánu provozovatele: 25. června 2004 Martin Hnídek, narozen 1. října 1983

Provozovatel: **RAVENSWOOD PHARMA a.s.**, Praha 3, Roháčova 188/37, PSČ 130 00

Statutární orgán provozovatele: Richard Wustinger, narozen 26. března 1969

Odborný zástupce: Mgr. Eva Fabulová, narozena 28. prosince 1964, studium na FAF UK v Bratislavě ukončila 21. června 1988.

Místo provozování: 796 01 Prostějov, Konečná 25 (Lékárna Ravenswood, OC Tesco), v prostorách užívaných na základě nájemní smlouvy.

Den zahájení provozu: 1. srpna 2006

Změna odborného zástupce: 1. září 2007 PharmDr. Ladislava Dvorská, narozena 6. února 1978

Změna odborného zástupce: 8. dubna 2008 PharmDr. Hana Matušková, narozena 3. ledna 1950

Rozhodnutí o zrušení registrace: 31. července 2008

Rozhodnutí o změně registrace

Provozovatel: Česká lékárna a.s., 612 00 Brno, Palackého 105

Statutární orgán provozovatele: Ing. Pavel Vajskebr, narozen 5. 11. 1967

Ing. Vladimír Pelán, narozen 30. 5. 1964

Mgr. Tomáš Slechan, narozen 3. 1. 1975

Místo provozování: 796 01 Prostějov, **Okružní 4262 (Dr. Max Lékárna)**, ve vlastních prostorách. Lékárna sídlí u **OD Kaufland**.

Den zahájení provozu: **18. dubna 2002**.

Odborný zástupce: Mgr. Alena Voldřichová, narozena 11. listopadu 1948

Místo provozování: 796 01 Prostějov, OC Tesco, Konečná 25 (Dr. Max Lékárna), v prostorách užívaných na základě nájemní smlouvy

Den zahájení provozu: 1. srpna 2008

Odborný zástupce: Mgr. Soňa Rozehnalová-Rolná, narozena 2. května 1980¹⁴⁵

¹⁴⁵ Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 19. května 2004, č.j. OZ/1571/04 o změně registrace NZZ
Provozovatel: WEST-PHARM, a.s. Praha, Lékárna OC TESCO Prostějov
Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 27.7.2006, č.j. KUOK 80282/2006 o registraci NZZ
Provozovatel: RAWENSWOOD PHARMA, a.s. Praha, Lékárna OC TESCO Prostějov

Lékárny Lloyds v Penny Marketu

Provozovatel: Lékárny Lloyds s.r.o., Revoluční 1082/8, 110 01 Praha 1

Statutární orgán provozovatele: Thorsten Beer, narozen 29. června 1971

Odborný zástupce: Mgr. Daniel Šedivý, narozen 5. března 1973

Místo provozování: 796 04 Prostějov, Plumlovská 41/26, v prostorách
užívaných na základě nájemní smlouvy

Den zahájení provozu: **16. února 2004**

Zrušení provozu: **29. ledna 2005**¹⁴⁶

Lékárna v OD BIG BILLA

Provozovatel: **DREYER s.r.o.**, Antala Staška 30/140 00, Praha 4

Statutární orgán provozovatele:

RNDr. Drahomíra Prokšová, narozena 26. května 1958

Ing. Pavel Janda, narozen 17. června 1960

Odborný zástupce: Mgr. Iva Spiralová, narozena 21. srpna 1964, FAF UK
v Hradci Králové ukončila v roce 1988, atestaci z Lékárenství I. stupně
absolvovala v roce 1991.

Místo provozování: 796 01 Prostějov, Plumlovská 4210, v prostorách užívaných
na základě podnájemní smlouvy

Den zahájení provozu: **7. 4. 2004**

Změna sídla provozovatele a změna trvalého pobytu odborného zástupce dne
25. října 2006: **DREYER s.r.o.**, Praha 4, Olbrachtova 1589/1, PSČ 140 02

Odborný zástupce: Mgr. Daniel Šedivý

Provozovatel: SIMPSONS a.s., Praha 8, Srbova 360/1, PSČ 180 00

Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 14.8.2007, č.j. KUOK 87078/2007 o změně registrace NZZ

Provozovatel: RAWENSWOOD PHARMA, a.s. Praha, Lékárna OC TESCO Prostějov

Osvědčení č. 278/2007 pro PharmDr. Ladislava Dvorská

Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 4.4.2008, č.j. KUOK 32462/2008 o změně registrace NZZ

Provozovatel: RAWENSWOOD PHARMA, a.s. Praha, Lékárna OC TESCO Prostějov

Osvědčení č. 161/2008 pro PharmDr. Hana Matušková

Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 31.července 2008, č.j. KUOK 74608/2008 o zrušení registrace NZZ

Provozovatel: RAWENSWOOD PHARMA, a.s. Praha, Lékárna OC TESCO Prostějov

Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 1.srpna 2008, č.j. KUOK 74970/2008 o změně registrace NZZ

Provozovatel: Česká lékárna, a.s. Brno, Lékárna OC TESCO Prostějov a lékárna Okružní 4262, Prostějov

Osvědčení č. 282/2008 pro Mgr. Soňa Rolná

¹⁴⁶ *Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 19.2. 2004, č.j. OZ/529/04 o registraci NZZ*

Provozovatel: Lékárny Lloyds, s.r.o. Praha, Lékárna Plumlovská 41/26 Prostějov

Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 25.1. 2005, č.j. KUOK /1791/05/OZ/136 o změně registrace NZZ

Provozovatel: Lékárny Lloyds, s.r.o. Praha, Lékárna Plumlovská 41/26 Prostějov

Statutární orgán provozovatele:

RNDr. Drahomíra Prokšová, narozena 26. května 1958

Ing. Pavel Janda, narozen 17. června 1960

Andrea Brožová, narozena 24. února 1985

Odborný zástupce: Mgr. Daniel Šedivý

Místo provozování: Lékárna Plumlovská, 796 01 Prostějov, Plumlovská 4210,
v prostorách užívaných na základě nájemní smlouvy

Den zahájení provozu: 1. 11. 2008¹⁴⁷

Lékárna Interspar

Provozovatel: Medyx CZ a.s., Praha 2, Vinohradská 343/6, PSČ 120 00

Statutární orgán provozovatele: Daniel Krýsl, narozen 14. října 1965

Odborný zástupce: Mgr. Michal Oriniak, narozen 21. dubna 1963

Místo provozování: 796 04 Prostějov, Plumlovská 456, v prostorách užívaných
na základě podnájemní smlouvy

Den zahájení provozu: **1. prosince 2005**

Zrušení lékárny: **4. listopadu 2006**¹⁴⁸

OOVL a PZT – Drahany

Drahany leží v západní části prostějovského regionu, na hlavním hřebeni

Drahanské vrchoviny asi 20 km od města Prostějova.

Výdejnu zde zprovoznila Mgr. Kamila Oulehlová, narozena 28. března 1955,
dne **10. února 1999**. Otevřením drahanské lékárny se výrazně zlepšila
dostupnost základních služeb v nově vznikajícím mikroregionu Protivanovsko.

Do té doby museli občané dojíždět do vzdálených lékáren v Plumlově nebo
v Prostějově. Lékárna měla velmi výhodnou polohu, byla umístěna ve středu
obce v Drahanech č. p. 203 naproti autobusové zastávky.

¹⁴⁷ Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 5. 4. 2004, č.j. OZ/1044/04 o registraci NZZ

Provozovatel: DREYER s.r.o. Praha, Lékárna Plumlovská 4210 Prostějov

Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 22.9.2006, č.j. KUOK 98835/2006 o změně registrace NZZ

Provozovatel: DREYER s.r.o. Praha, Lékárna Plumlovská 4210 Prostějov

Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 17. října 2008, č.j. KUOK 99179/2008 o registraci NZZ

Provozovatel: SIMPSONS a.s. Praha, Lékárna Plumlovská 4210 Prostějov

Osvědčení č. 182/2005 pro Mgr. Daniel Šedivý

Osvědčení č. 307/2008 pro Mgr. Daniel Šedivý

¹⁴⁸ Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 28. 11. 2005, č.j. KUOK/ 35269/05/OZ/136 o registraci NZZ

Provozovatel: Medyx CZ a.s. Praha, Lékárna Plumlovská 456 Prostějov

Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 20.9.2006, č.j. KUOK 97130/2006 o zrušení registrace NZZ

Provozovatel: Medyx CZ a.s. Praha, Lékárna Plumlovská 456 Prostějov

Byla vybudována jako moderní zařízení se zvonkem pro vozíčkáře, příjmovým úsekem i místností na ředění léčiv. Výdejna léčiv na Dražanské vrchovině byla zásobována z Brna.¹⁴⁹

Její provoz byl **ukončen dne 16. února 2005.**¹⁵⁰

Agrostroj - výdejna

provoz zrušen v letech 1989.¹⁵¹

¹⁴⁹ Prostějovský týden, 20. 1. 1999, č. 3, roč. 9, str. 2

¹⁵⁰ Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 10. 1. 2005, č.j. KUOK/ 473/05/OZ/136 o zrušení registrace NZZ
Provozovatel: Mgr. Kamila Oulehlová, OOVL Dražany 203

¹⁵¹ Ústní informace podaná předsedou OSL panem Mgr. Jaroslavem Servusem dne 6. 12. 2008

Závěr DP

V diplomové práci jsem zdokumentovala přehled lékáren na Prostějovsku před „Sametovou revolucí“ a následný rozmach a expanzi lékáren po roce 1989 s přihlédnutím k celospolečenskému vývoji po pádu komunismu v ČR.

Zaznamenala jsem i ty, jejichž provoz byl již ukončen. Dále se tu můžeme setkat s novým pojmem „výdejna“(OOVL a PZT), jejichž činnost a zakládání nastaly po roce 1998. Vidíme tady také nástin zdravotnictví a jeho vývoj na Prostějovsku po r. 1989. Velkou pozornost jsem věnovala stavbě a dostavbě nové nemocnici za Plumlovskou ulicí, její privatizaci a současnému managementu.

Informace o lékárnách jsem získala bádáním na místě a ústním podáním současných provozovatelů, o historii zdravotnictví na okrese Prostějov po roce 1989 jsem nastudovala četnou regionální literaturu a dobový tisk (viz Seznam použité literatury). Materiály mi rovněž poskytl předseda OSL Mgr. Jaroslav Servus.

Při svém bádání jsem zjistila, že pouze jedna lékárna je provozována laikem (má svého odborného zástupce s farmaceutickým vzděláním). Jedná se o Novou lékárnu v Konici. Většina provozovatelů jsou zároveň i svými odbornými zástupci. Snažila jsem se popsat i stavební a organizační vývoj. V práci jsem zohlednila zavádění výpočetní techniky do lékáren a jejich přínos.

Po roce 1989 byly lékárny privatizovány ve velmi krátkém časovém úseku a jejich počet abnormálně vzrostl. Změnil se také interiér lékáren, zásobování i sortiment.

Lékárna by si měla zachovat ráz zdravotnického zařízení, interiér by měl být upraven tak, aby zde byl i prostor na konzultační místnost. Podle mého názoru a praktických zkušeností z lékárny jsou diskrétní zóny označené na podlaze mnohdy nedostačující a neumožňují pacientovi soukromější kontakt s lékárníkem.

Před českým lékařemstvím se otevírá nová cesta v poskytování farmaceutické péče.

Doufejme, že si zvolíme správnou a pro našeho pacienta tu nejvhodnější a navážeme tak na historické postavení a váženost lékárníků ve společnosti.

Seznam použité literatury

- Bartková Hana: *Prostějov, Praha, Paseka 2007*
Časopis *Angis revue* č. 3 – 4/2008, str. 11–13
Dohnal František - soubor přednášek
Fröml František: *Dějiny lékáren v okrese Prostějov s přihlédnutím k dějinám zdravotnictví, Prostějov 1973, Písemná práce k rigoróznímu řízení*
Gjuričová Adéla, Kopeček Michal, *Kapitoly z dějin české demokracie po roce 1989, nakl. PASEKA, Praha 2008*
Holčík Jan, Koupilová Ilona, Žáček Adolf: *Zdravotní reformy jako historický a kulturně politický proces. Čas. Zdravotnictví v České republice* č. 2–3, roč. 2, 1999, str. 54-57
Holčík Jan, Koupilová Ilona: *Transformace zdravotnictví v České republice. Časopis Zdravotnictví v České republice* č. 1–2, roč. 1, 1998, str. 6-8
Jung Jaroslav a kol.: *Dějepis, nakl. ORFEUS, vydání Praha, rok 1992*
Kotlářová Jana, Král Karel: *Farmacie v ČR po roce 1989, 1.vydání, Praha, Karolinum 1999*
Kroniky a personální knihy příslušných lékáren
Kučerová Stanislava & kol., *Česká a slovenská otázka v soudobém světě, 2002*
Kučerová Stanislava & kol., *Idea Československa a střední Evropa, nakl. AKCENT Brno 1994*
Kühndel Jan.: *Prostějov, město a okres, Brno, Národohospodářská propagace Československa, 1940*
Lidsky důstojné a efektivně fungující zdravotnictví, vydalo Ministerstvo zdravotnictví ČR v roce 2004
Mášová Hana: *Prostějov a Zlín – dvě moravské nemocnice v první ČSR, Prostějov 2003*
Mathon Jaroslav: *Veřejná nemocnice v Prostějově, Prostějov 1933*
Pinkava Jaroslav: *Dějiny města Konice II. díl*
Prostějov a jeho místo v dějinách Moravy, vydalo Muzeum Prostějovska v Prostějově a Státní okresní archiv v Prostějově, 1994
Prostějov v proměnách staletí, vydaly v r. 1994 MÚ v PV, Muzeum Prostějovska v PV a Státní okresní archiv v Prostějově
Rusek Václav, Kučerová Mária: *Úvod do studia farmacie a dějiny farmacie, Avicenum 1983*
Rusek Václav, Smečka Vladimír a kol.: *Historie farmacie v českých zemích, Praha, Milpo 2003*
Rusek Václav, Smečka Vladimír: *České lékárny, Praha, Nuga 2000*
Statistická ročenka ČSÚ, Praha: ČSÚ, 1998, s. 543
Stein Eric, *Česko-Slovensko, nakl. Academia, Praha 2000*
Zpravodaj Městského národního výboru v Prostějově, Mimořádné číslo k 600. výročí města PV, vydal MěstNV v PV v roce 1990, str. 3

Zákony:

zákon č. 160/1992 Sb., o zdravotní péči v nestátních zdravotnických zařízeních (tzv. zákon o podnikání ve zdravotnictví)
zákon č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd (tzv. restituční zákon)
zákon č. 427/1990 Sb., o převodech vlastnictví státu k některým věcem na jiné právnické nebo fyzické osoby (tzv. zákon o malé privatizaci)
zákon č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby
zákon č. 172/1991 Sb., o převodu některých věcí z majetku ČR do vlastnictví obcí (tzv. zákon o velké privatizaci)

Vyhlášky:

vyhláška č. 49/1993 Sb., o technických a věcných požadavcích na vybavení zdravotnických zařízení (tj. vyhlášky č. 51/1995 Sb., č. 225/1997 Sb. a č. 184/1998 Sb.), (další novely č. 219/2006 Sb., č. 558/2006 Sb.)
vyhláška č. 52/1998 Sb., kterou se stanoví obsah, rozsah a provádění odborného kurzu prodejců vyhrazených léčiv
vyhláška č. 43/2004 Sb., kterou se stanoví správná praxe prodejců vyhrazených léčiv
vyhláška č. 106/2008 Sb., o správné praxi prodejců vyhrazených léčivých přípravků a o odborném kurzu prodejců vyhrazených léčivých přípravků

Zdroje-Internet:

http://www.fi.muni.cz/usr/jkucera/pv109/2004/xpindryc_histVT_esej.htm#o3,
dne 14. 11. 2008
<http://www.celysvet.cz/ceska-republika-cesko.php>, dne 5. 11. 2008
http://cs.wikipedia.org/wiki/Z%C3%A1nik_%C4%8Ceskoslovenska#Z.C3.A1nik_.28roz.d.C4.9Blen.C3.AD.29_v_roce_1992, dne 6. 1. 2009
<http://www.mzv.eu/wwWo/mzv/default.asp?id=29786&ido=7970&idj=1&amb=1>,
dne 6. 1. 2009
<http://www.knihovnahk.cz/ODDELENI/BIS/LETAKYaSOUPISY/revoluce.rtf>,
dne 6. 1. 2009
<http://www.mvcr.cz/docDetail.aspx?docid=21078608&docType=ART&lang=cs>,
dne 4. 1. 2009
<http://www.sdruzeniobcan.cz/index.php?cmd=page&id=6&LanguageID=1>,
dne 7. 1. 2009
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Han%C3%A1>, dne 10. 1. 2009
<http://www.lekarnakarlov.cz/index.php?nid=3609&lid=CZ&oid=440885>, dne 12. 1. 2009
<http://www.nempv.cz/obsah/onas/historie.aspx>, dne 6. 1. 2009
<http://www.kostelecny.cz/kostelec/index.htm>, dne 6. 1. 2009
<http://www.nemcicenh.cz/index.php?nid=2088&lid=CZ&oid=222239>, dne 6. 1. 2009
<http://www.zamek-plumlov.cz/>, dne 6. 1. 2009
<http://www.nezamyslice.cz/>, dne 6. 1. 2009
<http://www.brodek.cz/>, dne 6. 1. 2009
<http://www.konice.cz/showdoc.do?docid=44>, dne 6. 1. 2009
<http://www.protivanov.com/index.php?nid=3828&lid=CZ&oid=474349>, dne 6. 1. 2009
<http://lekarny.zdravcentra.cz/skrebska/>, dne 6. 1. 2009
http://www.angis.cz/angis_revue_clanek.php?CID=61, dne 30. 11. 2008, Angis revue
číslo 6/2008
<http://lekarnawebu.cz/2009/> - zdroj Česká lékárnická komor, dne 21. 4. 2009

Ústní podání:

Mgr. Hana Ringlová 2. 12. 2008
Mgr. Jana Kašparová 14. 11. 2008, 11. 12. 2008
Mgr. Jaroslav Servus 6. 12. 2008
Mgr. Jindra Zendulková 17. 12. 2008
Mgr. Jitka Birasová, Mgr. Marie Stěničková 5. 9. 2008
Mgr. Josef Svoboda 24. 4. 2008, 2. 5. 2008, 28. 11. 2008
PharmDr. Jitka Linhartová 28. 4. 2008
PharmDr. Radek Veselý 3. 9. 2008, 17. 12. 2008
RNDr. Ludmila Dvorská 6. 9. 2008, 10. 12. 2008
RNDr. Petr Housa 7. 5. 2008

Rozhodnutí, povolení, legislativa týkající se lékárenství

Rozhodnutí OÚ v Prostějově, č.j. Zdrav. 237/165/1993 ze dne 30.dubna 1993
Provozovatel: Lékárna U černého orla, s.r.o, Prostějov, TGM č. 6
Odborný zástupce PhMr. Jiří Hradil
Žádost o udělení osvědčení, č.j. 10/9/94 pro účel registrace, zák. 160/92 Sb.
Provozovatel: Českomoravská provincie Hospitálského řádu sv. Jana z Boha –
Milosrdných bratří.
Odborný zástupce: Mgr. Marie Růžičková
Žádost o udělení osvědčení, č.j. 11/9/94 pro účel registrace, zák. 160/92 Sb.
Provozovatel: RNDr. Irena Mrázková, Lékárna U Vlaštoky, Kravařova č. 2
Dopis ČLK ve věci Neoprávněného provozování výdejny léků ze dne 13.5.1994
(Hloučela)
Žádost o udělení osvědčení, č.j. 7/9/93 pro účel registrace, zák. 160/92 Sb.
Provozovatel: Mgr. Hana Ringlová, Lékárna Haná
Žádost o udělení osvědčení, č.j. 6/7/1993 pro účel registrace, zák. 160/92 Sb.
Provozovatel: Mgr. Jitka Birasová, Lékárna Brodek u Prostějova
Osvědčení č. 333/1993 pro Mgr. Jitka Birasová, provozovatel Lékárny Brodek
u Prostějova ze dne 7.9.1993
Žádost o udělení osvědčení, č.j. 5/4/1993 pro účel registrace, zák. 160/92 Sb.
Provozovatel: RNDr. Ludmila Dvorská, Lékárna Konice, Masarykovo nám. č. 40
Osvědčení č. 134/1993 pro RNDr. Ludmila Dvorská, provozovatel Lékárny Konice,
Masarykovo nám. č. 40
Žádost o udělení osvědčení, č.j. 4/4/1993 pro účel registrace, zák. 160/92 Sb.
Provozovatel: PharmDr. Hana Skřebská, Lékárna Wolkerova 25
Osvědčení č. 106/1993 pro PharmDr. Hana Skřebská, provozovatel Lékárny
Wolkerova 25, Prostějov, ze dne 22. 4. 1993
Žádost o udělení osvědčení, č.j. 3/3/1993 pro účel registrace, zák. 160/92 Sb.
Provozovatel: RNDr. Petr Housa, Lékárna Němčice nad Hanou, Tyršova 589
Osvědčení č. 92/1993 pro RNDr. Petr Housa, provozovatel Lékárny Němčice
nad Hanou, Tyršova 589, ze dne 21. 4. 1993
Žádost o udělení osvědčení, č.j. 2/3/1993 pro účel registrace, zák. 160/92 Sb.
Provozovatel: Mgr. Josef Svoboda, Lékárna Kostelec na Hané
Osvědčení č. 90/1993 pro Mgr. Josef Svoboda, provozovatel Lékárny Kostelec
na Hané
Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 19. května 2004, č.j. OZ/1571/04
o změně registrace NZZ
Provozovatel: WEST-PHARM, a.s. Praha, Lékárna OC TESCO Prostějov
Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 27.7.2006, č.j. KUOK 80282/2006
o registraci NZZ

Provozovatel: RAWENSWOOD PHARMA, a.s. Praha, Lékárna OC TESCO Prostějov
Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 14.8.2007, č.j. KUOK 87078/2007
o změně registrace NZZ

Provozovatel: RAWENSWOOD PHARMA, a.s. Praha, Lékárna OC TESCO Prostějov
Osvědčení č. 278/2007 pro PharmDr. Ladislava Dvorská
Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 4.4.2008, č.j. KUOK 32462/2008
o změně registrace NZZ

Provozovatel: RAWENSWOOD PHARMA, a.s. Praha, Lékárna OC TESCO Prostějov
Osvědčení č. 161/2008 pro PharmDr. Hana Matušková
Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 31.července 2008, č.j. KUOK
74608/2008 o zrušení registrace NZZ

Provozovatel: RAWENSWOOD PHARMA, a.s. Praha, Lékárna OC TESCO Prostějov
Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 1.srpna 2008, č.j. KUOK 74970/2008
o změně registrace NZZ

Provozovatel: Česká lékárna, a.s. Brno, Lékárna OC TESCO Prostějov a lékárna
Okružní 4262, Prostějov
Osvědčení č. 282/2008 pro Mgr. Soňa Rolná
Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 19.2. 2004, č.j. OZ/529/04 o registraci
NZZ

Provozovatel: Lékárny Lloyds, s.r.o. Praha, Lékárna Plumlovská 41/26 Prostějov
Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 25.1. 2005, č.j. KUOK
/1791/05/OZ/136 o změně registrace NZZ

Provozovatel: Lékárny Lloyds, s.r.o. Praha, Lékárna Plumlovská 41/26 Prostějov
Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 5. 4. 2004, č.j. OZ/1044/04 o registraci
NZZ

Provozovatel: DREYER s.r.o. Praha, Lékárna Plumlovská 4210 Prostějov
Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 22.9.2006, č.j. KUOK 98835/2006
o změně registrace NZZ

Provozovatel: DREYER s.r.o. Praha, Lékárna Plumlovská 4210 Prostějov
Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 17. října 2008, č.j. KUOK 99179/2008
o registraci NZZ

Provozovatel: SIMPSONS a.s. Praha, Lékárna Plumlovská 4210 Prostějov
Osvědčení č. 182/2005 pro Mgr. Daniel Šedivý
Osvědčení č. 307/2008 pro Mgr. Daniel Šedivý
Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 28.11.2005, č.j. KUOK/
35269/05/OZ/136 o registraci NZZ

Provozovatel: Medyx CZ a.s. Praha, Lékárna Plumlovská 456 Prostějov
Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 20.9.2006, č.j. KUOK 97130/2006
o zrušení registrace NZZ

Provozovatel: Medyx CZ a.s. Praha, Lékárna Plumlovská 456 Prostějov
Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 29.4.2005, č.j. KUOK
/12739/05/OZ/136 o změně registrace NZZ

Provozovatel: Mgr. Jana Kašparová, Lékárna U Vlaštovky
Osvědčení č. 171/2005 pro PharmDr. Markéta Kohoutová
Osvědčení č. 58/2008 pro Mgr. Jana Purová
Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 22.12.2003, č.j. OZ/3177/03 o změně
registrace NZZ

Provozovatel: Lékárna U černého orla, s.r.o, Prostějov, TGM č. 6
Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 8. srpna 2007, č.j. KUOK 84793/2007
o změně registrace NZZ

Provozovatel: Středomoravská nemocniční a.s.
Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 19.11.2004, č.j. KUOK/
12607/04/OZ/136 o registraci NZZ

Provozovatel: Lékárna Konice s.r.o.
 Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 25. srpna 2008, č.j. KUOK/ 81794/2008 o změně registrace NZZ
 Provozovatel: Lékárna Konice s.r.o.
 Osvědčení č. 50/2005 pro RNDr. Ludmila Dvorská
 Osvědčení č. 268/2008 pro PharmDr. Ladislava Dvorská
 Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 19. 11. 2004, č.j. KUOK/ 12644/04/OZ/136 o registraci NZZ
 Provozovatel: Lékárna Plumlov s.r.o.
 Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 18. srpna 2008, č.j. KUOK/ 72924/2008 o změně registrace NZZ
 Provozovatel: Lékárna Plumlov s.r.o.
 Osvědčení č. 63/2005 pro PharmDr. Jitka Linhartová
 Osvědčení č. 312/2007 pro Mgr. Jindřiška Zendulková
 Osvědčení č. 354/2005 pro Mgr. Patricie Kopečná
 Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 8. 8. 2005, č.j. KUOK/ 24793/05/OZ/136 o změně registrace NZZ
 Provozovatel: PharmDr. Hana Skřebská, Lékárna Wolkerova 25
 Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 11. 5. 2007, č.j. KUOK/ 48060/2007 o změně registrace NZZ
 Provozovatel: PharmDr. Hana Skřebská, Lékárna Wolkerova 25
 Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 23. 11. 2007, č.j. KUOK/ 117537/2007 o zrušení registrace NZZ
 Provozovatel: PharmDr. Hana Skřebská, Lékárna Wolkerova 25
 Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 16. 5. 2007, č.j. KUOK/ 50059/2007 o zrušení registrace NZZ
 Provozovatel: Českomoravská provincie Hospitálského řádu sv. Jana z Boha – Milosrdných bratří.
 Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 12. 4. 2007, č.j. KUOK/ 37341/2007 o registraci NZZ
 Provozovatel: RV – APA1, s.r.o.
 Osvědčení č. 172/2007 pro Mgr. Radek Veselý
 Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 1. 11. 2007, č.j. KUOK/ 108683/2007 o změně registrace NZZ
 Provozovatel: RV – APA1, s.r.o.
 Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 30. 11. 2007, č.j. KUOK/ 119762/2007 o zrušení registrace NZZ
 Provozovatel: Mgr. Marie Růžicková, Lékárna Janáčkova 10
 Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 23. října 2008, č.j. KUOK/ 100899/2008 o registraci NZZ
 Provozovatel: Mgr. Pavel Krč, Lékárna U Hlavního nádraží, Janáčkova 10
 Osvědčení č. 311/2008 pro Mgr. Dagmar Danihelková
 Rozhodnutí KÚOK, Odbor zdravotnictví, ze dne 10. 1. 2005, č.j. KUOK/ 473/05/OZ/136 o zrušení registrace NZZ
 Provozovatel: Mgr. Kamila Oulehlová, OOVL Drahany 203

Regionální tisk:

Stráž lidu, 18. 7. 1990, č. 28, roč. 70, str. 4 - Okresní nemocnice na okraji města
 Stráž lidu, 12. 9. 1990, č. 36, roč. 70, str. 1 - Kam za lékaři v Prostějově
 Prostějovský týden, 12. 8. 1992, č. 32, roč. 2, str. 2 - První soukromá ordinace v Prostějově
 Prostějovský týden, 6. 1. 1993, č. 1, roč. 3, str. 3 - Zastaví se výstavba nové nemocnice?

Prostějovský týden, 18. 10. 1995, č. 41, roč. 5, str. 1, 2, 3 - *Přebyteční lékaři mohou stávkovat i 50 let; Do redakce přišlo Stanovisko Sdružení smluvních lékařů Prostějov*
Prostějovský týden, 16. 10. 1996, č. 42, roč. 6, str. 3 - *Zdravotní střediska v okrese se privatizují*
Prostějovský večerník, roč. 11, č. 24 (11.06.2007), s. 3, 1 fot., *Nemocnice patří Agelu*
Prostějovský týden 30. 3. 1994, č. 13, roč. 4, str. 2
Prostějovský týden 20. 9. 1995, č. 37, roč. 5, str. 1
Prostějovský týden, 20. 1. 1999, č. 3, roč. 9, str. 2
Prostějovský týden, 20. 3. 2002, č. 12, roč. 12, str. 2
Zpravodaj – Muzeum Prostějovska v Prostějově 1/84, str.31-33
Zpravodaj – Muzeum Prostějovska v Prostějově 1/83, str. 24-28
Štafeta 1/1977 roč. IX., str. 20-22
Štafeta 4/1978 roč. X, str. 14-17
Štafeta 1/1982 roč. XIV., str. 19-20
Štafeta 4/1975 roč. VII., str. 17-19

Seznam zkratek

AIŠLP	Automatizovaný informační systém léčivých přípravků
ARO	Anesteziologicko-resuscitační oddělení
c.k.	Císařsko-královský
ČLK	Česká lékařská komora
ČLK	Česká lékárnická komora
ČSR	Česká socialistická republika
HDP	Hrubý domácí produkt
HSL	Hlavní správa lékáren
HVLP	Hromadně vyráběné léčivé přípravky
IPB	Investiční a poštovní banka, a.s.
KNV	Krajský národní výbor
KSL	Krajské správy lékáren
KÚNZ	Krajský ústav národního zdraví
KÚOK	Krajský úřad Olomouckého kraje
LKL	Laboratoř pro kontrolu léčiv
MZ	Ministerstvo zdravotnictví ČSR nebo SSR (od r. 1969)
MZd	Ministerstvo zdravotnictví (1945-1968)
n.p.	Národní podnik
NATO	Euroatlantická mezinárodní vojenská organizace
NZA	Nemocniční zdravotnický areál
NZZ	Nestátní zdravotnické zařízení
OD	Obchodní dům
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
ONV	Okresní národní výbor
OOVL	Odloučené oddělení pro výdej léčiv
OSL	Okresní shromáždění lékárníků
OÚNZ	Okresní ústav národního zdraví
PTVE	Provozně technická vývojová etapa
PZT	Prostředky zdravotnické techniky

SDP	Správná dispenzační praxe
SSR	Slovenská socialistická republika
SÚKL	Státní ústav pro kontrolu léčiv
SZZ	Sdružení zdravotnických zařízení
SZZ	Sdružení zdravotnických zařízení
VZP	Všeobecná zdravotní pojišťovna
VZS	Víceúčelové zdravotnické středisko
ZZ	Zdravotnické zařízení

Přílohy

- Příloha č. 1 Lékárna v Kostelci na Hané
- Příloha č. 2 Lékárna v Němčicích nad Hanou, výdejna v Doloplazech
- Příloha č. 3 Lékárna v Plumlově
- Příloha č. 4 Lékárna v Nezamyslicích
- Příloha č. 5 Lékárna v Brodku u Prostějova
- Příloha č. 6 Lékárna v Konici
- Příloha č. 7 Nová lékárna v Konici
- Příloha č. 8 Lékárna Milosrdných bratří
- Příloha č. 9 Lékárna v nové nemocnici za Plumlovskou ulicí
- Příloha č. 10 Lékárna U Černého orla
- Příloha č. 11 Lékárna U Sv. Petra 609–04
- Příloha č. 12 První soukromá lékárna PharmDr. Skřebské, OOVL a PZT v Určicích
- Příloha č. 13 Lékárna Haná
- Příloha č. 14 Lékárna Nový dům, OOVL a PZT v Bedihošti
- Příloha č. 15 Lékárna U Vlaštovky
- Příloha č. 16 Lékárna U SV. PETRA
- Příloha č. 17 Lékárna Karlov
- Příloha č. 18 Lékárna Centrum, lékárna E. Beneše
- Příloha č. 19 Lékárna U Hlavního nádraží
- Příloha č. 20 Lékárna v Tescu

Abstrakt

Lékárenství na Prostějovsku v procesu vývoje zdravotnictví po roce 1989

Student: Eva Navrátilová

Vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. František Dohnal, CSc.

Katedra sociální a klinické farmacie

Farmaceutická fakulta v Hradci Králové

Univerzita Karlova v Praze, Česká republika

Předmět práce: Lékárenství na Prostějovsku v procesu vývoje zdravotnictví po roce 1989.

Cíl: Zmapování historie lékáren a lékárníků na Prostějovsku po roce 1989 s přihlédnutím k vývoji zdravotnictví.

Metody: Excerpce dostupné literatury k obecným dějinám Československa a ČR, k problematice transformace zdravotnictví po roce 1989, jejich třídění a konfrontace s obsahem a poznatky regionální produkce - regionálního tisku, dále tisku Městské knihovny v Prostějově a Městského archivu v Prostějově. Zpracování dotazníků, materiálů okresního shromáždění lékárníků a dále rozhovory s místními lékárníky, provozovateli lékáren.

Výsledky: Před rokem 1989 se na Prostějovsku nacházelo celkem 12 lékáren, z toho 6 na okrese a 6 přímo v Prostějově. Po roce 1989 nastal velký rozmach lékáren. Některé lékárny si zbudovaly i své výdejny, jejich rozvoj začal po roce 1998.

Ve městě Prostějově se nacházejí i tzv. „řetězcové lékárny“, které jsou situovány v nákupních střediscích. Některé historické i novodobé lékárny zanikly díky konkurenčnímu prostředí.

Ke konci roku 2008 se na Prostějovsku nacházelo 21 lékáren a 5 výdejen.

Závěr: Podařilo se mi zachytit chronologický vývoj lékáren určené oblasti. Zaznamenala jsem i ty, které již zanikly (viz kap. Seznam lékáren na okrese Prostějov).

Summary

Pharmacy Practice in the Prostějov Region during the Health Care Development Process after the 1989

Student: Eva Navrátilová

Tutor: Doc. PhDr. František Dohnal, CSc.

Social and Clinical Pharmacy Department

Pharmaceutical Faculty in Hradec Králové

The Charles University in Prague, Czech Republic

Theme: Pharmacy Practice in the Prostějov Region during the Health Care Development Process after the 1989

Objective: Survey of the history of pharmacies and pharmacists in the Prostějov Region after the 1989 during the health care development process.

Methods: Excerptation of the availability literature, processing the regional newspapers that were obtained from the Town library in Prostějov and Town archive in Prostějov, the questionnaires, the materials of the district corporation of the pharmacists and interviews with the local pharmacy keepers.

Results: Before 1989 in the Prostějov Region there were 12 pharmacies, 6 in the region and 6 in the city of Prostějov. After the 1989 many new pharmacies were established. Some pharmacies have established the OOVL (a small pharmacy by their „mother pharmacy“), their expansion have begun after the 1998. In the city of Prostějov we can find the pharmacies in the supermarkets too. Some historical pharmacies and some new have disappeared because of their competition.

In the end of 2008 there were 21 pharmacies and 5 OOVL in the Prostějov Region.

Conclusion: I have managed to summarize the chronological development of the pharmacies in this district. I have taken down also the pharmacies which have terminated their business.

Životopis autora DP

Jmenuji se Eva Navrátilová. Narodila jsem se 13. 5. 1984 v Prostějově. Po ukončení osmiletého gymnázia v Prostějově jsem byla přijata ke studiu na Univerzitě Karlově v Praze, Farmaceutické fakultě v Hradci Králové v akademickém roce 2003/2004.

Během studia jsem si vybrala téma diplomové práce na Katedře sociální a klinické farmacie u Doc. PhDr. Františka Dohnala, CSc. na téma:

Lékárenství na Prostějovsku v procesu vývoje zdravotnictví po roce 1989.